

MASARYKOVA UNIVERZITA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

Mezinárodní vztahy

Kauza Bezák:

Božia vôľa alebo šachovnica cirkvi

Bakalárska práca

Kristína Hostinová

Vedúca práce: Mgr. Tereza Dvořáková

UČO: 387926

Odbor: MV

Imatrikulačný ročník: 2011

Brno, 2013

Prehlasujem, že som túto bakalársku prácu vypracovala samostatne s použitím uvedených zdrojov.

Kristína Hostinová

V Smoleniciach 28. apríla 2013

PodĀkovanie

Na tomto mieste by som chcela ůprimne poĀakovať Mgr. Tereze Dvořákovéj za ochotu, trepezlivosť, podporu, cenné pripomienky a rady. Rovnako by som chcela poĀakovať tým, ktorí mi venovali svoj čas a umožnili mi tak uskutočnenie výskumných rozhovorov, ktorými ma uvádzali do celej komplexnosti a špecifickosti problematiky.

Obsah

1. Úvod	1
1.1. Metodológia	5
1.2. Svätý stolec vs. Vatikán	6
2. Vatikánska politika	9
3. Chápanie cirkvi	11
4. Nástup Róberta Bezáka	14
4.1. Stav arcidiecézy po nástupe nového arcibiskupa	14
4.2. Zmeny po nástupe Bezáka	15
5. Vizitácia	18
6. Odvolanie	20
6.1. Odvolávacie dekréty	20
6.2. Analýza dekrétov	22
7. Dôvody odvolania	26
7.1. „Zarážajúce” otázky	26
7.2. Hospodárenie	28
7.3. Mons. Sokol	29
7.4. „Nešťastné výroky” a nezvládnutá popularita	30
7.5. Cirkevná „homosexuálna mafia”	32
7.6. Nezákonné vysviacky	32
7.7. Snaha „chrániť peknú tvár cirkvi”	33
8. Reakcie	34
8.1. Reakcie cirkevných predstaviteľov	34
9. Zmeny po odchode Bezáka	37
9.1. „Normalizácia”	38
9.2. „Neposlušní” duchovní a laici	38

9.3. „Neposlušný” Bezák	41
10. „Náhubkový zákon”	44
11. Záver	47
12. Zdroje	54
12.1. Primárne zdroje	54
12.1.1. Dokumenty a tlačové správy Konferencie biskupov Slovenska	54
12.1.2. Online rozhovory	56
12.1.3. Osobné rozhovory	57
12.1.4. Ostatné primárne zdroje	58
12.2. Sekundárne zdroje	63
13. Prílohy	66
Príloha č. 1: List dekanov Giordanovi a Zvolenskému	66
Príloha č. 2: Dekrét požadujúci Bezákove zrieknutie	68
Príloha č. 3: Odvolávací dekrét	70
Príloha č. 4: Dekrét umožňujúci stretnutie s Quelletom	71
Príloha č. 5: Okruh pôsobenia pápežského legáta	72
Príloha č. 6: Jedenásť otázok	73
Príloha č. 7: Bezákove odpovede	75
Príloha č. 8: Bezákov list	81
Príloha č. 9: Pohľadnica	85

1. Úvod

Na prelome júna a júla 2012 došlo k odvolaniu Róberta Bezáka z úradu trnavského arcibiskupa. Tzv. kauza Bezák, ktorá sa následne rozpútala, a podľa ktorej nesie svoj hlavný názov aj táto práca zanechala na slovenskej spoločnosti vážne dopady. Jej posolstvo neustále silne rezonuje medzi veriacimi aj neveriacimi. Bezákovým odvolaním sa niečo zmenilo. 2. júla 2012 v katedrále sv. Jána Krstiteľa okolo 12:00 začal Róbert Bezák svoju kázeň veľmi neobvykle. Rovnako neobvykle sa kázeň aj skončila - standing ovation a slzy, nie sú na nedeľných omšiach pravidlom, ani ak káže arcibiskup. Róbert Bezák pri svojej kázni prečítal svoj odvolávací dekrét, o ktorom mal zakázané komunikovať s médiami. Svoj počín obhájil slovami: „*Ale vy nie ste médiá, vy ste moji veriaci.*” Týmto krokom a nečakanou otvorenosťou šokoval nielen prítomných veriacich, ale zdá sa, že aj členov Konferencie biskupov Slovenska a apoštolského nuncia.

To, čo nasledovalo potom, nemá európska spoločnosť s čím porovnávať. Ľudia sa vzbúrili a Slovensko prekvapilo nielen svojich duchovných, ale aj samo seba. Kauzu zaregistrovali nielen členovia katolíckej cirkvi, ale aj médiá po celom svete. Pre Bezáka nastali mesiace mlčania, pre veriacich mesiace otázok: „*prečo?*” a pre biskupov krušné chvíle vysvetľovania, v rámci ktorého nevysvetlili vôbec nič. Počas týchto mesiacov sa vynorilo veľké množstvo otázok, ale aj kontroverzných odpovedí. Tak, ako má každá minca dve strany, má aj každá otázka týkajúca sa odvolania arcibiskupa Bezáka dve rôzne odpovede. Spoločnosť sa rozdelila na tri tábory: dva početnejšie sú „*za Bezáka*” a „*proti Bezákovi*”, a poslednou skupinou je tradične skupina, ktorú to nezaujíma. V tomto prípade, je však táto skupina minoritnou.

Z obsahu práce vyvstáva otázka, či zbavenie pastoračného riadenia v Bezákovom prípade skutočne zapadá do procesu „*odvolania*” zakotveného v Kódexe kánonického práva. Napriek tomu však autorka tento pojem používa, keďže je v súvislosti s kauzou Bezák zaužívaný.

Práca Kauza Bezák je v odbore medzinárodných vzťahov značne neštandardná už zo svojej podstaty. Napriek tomu však pre medzinárodné prostredie má svoj význam, keďže

poukazuje na konanie cirkvi, ktorá je významným medzinárodným subjektom ovplyvňujúcim myslenie a konanie ľudí po celom svete. „... žiadny jednotlivec nežije vo vzduchoprázdne: jeho náboženský postoj teda nemôže zostať bez vplyvu na jeho postoj voči spoločnosti - obci (polis je predsa koreňom výrazu politika). (...) Prax ukazuje, že Vatikán na jednej strane nemá prostriedky - hlavne nie mocenské - na zasahovanie do vnútorných záležitostí štátov, že však na druhej strane disponuje inými 'zbraňami' na presadzovanie svojich cieľov - napr. vplyvom na verejnú mienku -na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni -, z čoho pre štát, v ktorého populácii má väčšiu, či menšiu váhu tiež katolícka cirkev, vyplýva dôsledok, že je preňho výhodnejšie voliť cestu dohody s Vatikánom, nie konfrontácie s ním.”¹ Práca prináša pohľad na vnútorné praktiky cirkvi a ich vonkajšie prejavy. Napriek tomu, že samotné odvolanie Bezáka bolo aktom v rámci cirkvi, jeho dopady presahujú hranice jedného štátu, pričom médiami poháňané reakcie celú záležitosť značne spolizovali.² Práca detailne rozoberá problematiku, ktorú sa cirkevná vrchnosť snaží tabuizovať. Téma je veľmi aktuálna a dynamická, keďže sa stále objavujú nové a nové informácie. Práve vzhľadom na aktuálnosť a dynamickosť, ktorou sa práca vyznačuje, je iste pochopiteľné, že ešte nebola spracovaná žiadna literatúra, o ktorú by sa autorka mohla oprieť. Autorka preto získava informácie predovšetkým filtrovaním relevantných mediálnych správ, z rôznych dostupných oficiálnych aj neoficiálnych vyjadrení (vrátane blogov kompetentných osôb), ale aj z osobných rozhovorov. Zozbierané dáta sú následne analyzované a zhodnotené. V rámci analýzy sa autorka opiera o Kódex kánonického práva a Katechizmus katolíckej cirkvi.

Codex iuris canonici resp. Kódex kánonického práva (ďalej len CIC) je „*prvoradým zákonodarným dokumentom Cirkvi*” a „*hlavnou zbierkou cirkevných zákonov*”. Kódex zaväzuje latinskú cirkev od roku 1983, kedy jeho nová verzia nahradila predchádzajúcu z roku 1917.³ Predstavuje normy, ktorými sa samotná katolícka cirkev chce riadiť a zároveň

---

¹ František X. Halas, *Fenomén Vatikán* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004), 364-365.

² Príležitosti sa samozrejme chytili aj politici, ktorý Bezákovi navrhovali aby kandidoval v slovenských prezidentských voľbách. Bezák prezidentom nechce byť, in: *tyždeň*, accessed March, 7, 2013, <http://www.tyzden.sk/rozhovory-tyzdna/bezak-prezidentom-nechce-byt.html>.

³ Konferencia biskupov Slovenska, “Apoštolská konštitúcia: Sacrae disciplinae leges,” accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/sacrae-disciplinae-leges>.

sa nimi sama zaväzuje. O kánonickom práve môžeme hovoriť v objektívnom aj v subjektívnom zmysle. Ak hovoríme o kánonickom práve v objektívnom zmysle, môžeme ho charakterizovať ako „*súhrn noriem vydaných kompetentnou cirkevnou autoritou upravujúcich vnútorné vzťahy v katolíckej cirkvi, jej inštitúcie a činnosť a ktoré napomáhajú dosiahnutie nadprirodzeného cieľa všetkých členov katolíckej cirkvi*“. „*V subjektívnom zmysle je kánonické právo súhrnom práv (oprávnení) fyzických a právnických osôb v katolíckej cirkvi vyplývajúcich z objektívneho práva.*“⁴

Katechizmus katolíckej cirkvi (ďalej len KKC) predstavuje „*súhrn (kompendium) celého katolíckeho učenia, tak viery aj mravov*“. Ide o smerodatný text zverejnený v októbri 1992. Jedným z jeho hlavných tvorcov bol vtedajší kardinál Jozef Ratzinger. V tom čase bol postavený na čelo komisie, ktorej úlohou bolo vytvoriť základný náčrt KKC. Ján Pavol II. v apoštolskej konštitúcii *Fidei Depositum* považuje KKC za „*výklad viery Cirkvi a katolíckeho učenia, ako ich potvrdzuje alebo objasňuje Sväté písmo, Apoštolská tradícia a Učiteľský úrad cirkvi*“. Zároveň ho vyhlasuje za „*bezpečnú normu pre vyučovanie viery, a preto aj za platnú a oprávnenú pomôcku v službe spoločenstva Cirkvi*“.⁵

Treba tiež podotknúť, že nie je veľa ľudí, predovšetkým kňazov a duchovných, ktorí sú o kauze ochotní hovoriť. Dôvodom môže byť spôsob akým cirkev narába s „*Neposlušnými*“, čo sa ukázalo pri nejednom kňazovi, najmä v období od júla 2012. Autorka s prosbou o rozhovor oslovila ako Apoštolskú nunciatúru a predstaviteľov Konferencie biskupov Slovenska (ďalej len KBS), tak aj všetky slovenská biskupstvá a arcibiskupstvá prostredníctvom ich hovorcov, pričom sa stretávala prevažne s neochotou, až ignoráciou spomínaných subjektov.⁶ Napriek tomu sa autorke podarilo získať niekoľko osobných vyjadrení, aj keď treba podotknúť, že ide predovšetkým o vlastné názory ľudí a často aj o zákulisné informácie, ktoré môžu mať svoje limity najmä vďaka svojej subjektivite.

Pri snahe získať vyjadrenie apoštolskej nunciatúry na Slovensku dostala autorka takúto odpoveď:

---

⁴ Matúš Nemeč, *Základy kánonického práva*, (Bratislava: vydavateľstvo právnickej literatúry IURA EDITION, 2001), 3-7.

⁵ *Katechizmus katolíckej cirkvi*, (Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2001), 1-6.

⁶ Autorka bola odporúčená aj na cirkevných právnikov, ktorí však rovnako ako ostatní oslovení, odmietli.

„Pochválený buď Ježíš Kristus!

Apoštolská nunciatura odpovedá na Váš e-mail a oznamuje Vám, že sa nejaví vhodným napísať špecifickú seminárnu prácu ohľadom prípadu osoby, ktorá vyvolala kontroverzné mienky.

Na každý spôsob, aby sa rešpektovalo dobro samotnej osoby, nemôžu sa poskytnúť informácie, ktoré by mohli poškodiť jej dobrú povesť, ak by boli mylným spôsobom vysvetľované.

Konkrétny prípad Mons. R. Bezáka nie je politickou záležitosťou, ale cirkevnou.

Blahopriania všetkého dobrého pre Vašu osobu a Vaše štúdiá.

*Sekretariát Apoštolskej nunciatúry*⁷

Plné znenie odpovede sa uvádza preto, aby sa predišlo akejkoľvek chybnéj interpretácii. Autorka rešpektuje vyjadrenie nunciatúry, no s „*nevhodnosťou*“ práce nesúhlasí, a tak sa ním ako výskumníčka, ani ako katolíčka necíti viazaná. Cieľom práce nie je nejakým spôsobom útočiť na katolícku cirkev, ale predstaviť odvolanie arcibiskupa Bezáka predovšetkým vo svetle CIC, dostupných dokumentov a osobných svedectiev. Ako autorka zdôrazňovala pri všetkých osobných stretnutiach, prioritou je objektivita, kvalita a pravda.

Autorka sa snaží priblížiť k odpovediam na hneď niekoľko výskumných otázok. Tie by sme mohli zhrnúť do hlavnej výskumnej otázky, ktorá znie: Môžeme kauzu Bezák považovať za fair play? Čiastkové otázky, ktoré autorku privádzajú k odpovedi na hlavnú otázku sú: Je odvolanie Bezáka uchopiteľné z hľadiska CIC? Je skutočne kladenie otázok zo strany veriacich prejavom odporu voči pápežovi a cirkvi, alebo ide len o neprimeranú reakciu biskupov? Aký vplyv má táto kauza na slovenskú cirkev a spoločnosť ako celok? Má kauza potenciál ovplyvniť ďalšiu personálnu politiku Svätej stolice a Vatikánu?

---

⁷ Sekretariát Apoštolskej nunciatúry, e-mail message to Kristína Hostinová, November 9, 2012.

1.1. Metodológia

Bakalárska práca Kauza Bezák jednoznačne patrí do oblasti kvalitatívneho výskumu, pričom ide konkrétne o jednopřípadovú štúdiu, ktorá má do značnej miery analytický charakter. M. Kořan definuje prípadovú štúdiu ako „*detailnú analýzu prípadu, ktorý bol zvolený ako objekt výskumu*”. V tejto práci je prípadom odvolanie arcibiskupa Róberta Bezáka, ktoré môžeme považovať za fenomén spĺňajúci obe Kořanove kritériá - je ako časovo, tak aj tematicky ohraničený.⁸ Práca sa zaoberá v prvom rade obdobím od 26. júna 2012 (dátum vydania dekrétu žiadajúceho Bezákove zrieknutie sa úradu) do súčasnosti. Prípadová štúdia však zároveň „*musí zohľadniť celkový kontext udalosti či objektu (sociálny, politický, historický), fenoménu či deja a musí zároveň poskytnúť komplexný obrázok - musí byť zahrnuté čo najväčšie množstvo premenných*”.⁹ Prípad, ktorým sa táto bakalárska práca zaoberá si vyžaduje komplexný pohľad na problematiku, pričom však rozsah bakalárskej práce neumožňuje zohľadniť všetky premenné. Autorka sa napriek tomu snažila zohľadniť čo najväčší počet aspektov.

Autorka používa metódu kvalitatívnej obsahovej analýzy. Patton definuje kvalitatívnu obsahovú analýzu ako „*redukciu akýchkoľvek kvalitatívnych dát a zmysluplnú snahu, ktorá sa zaoberá množstvom kvalitatívnych materiálov a pokúša sa identifikovať kľúčové zásady a významy*”. Táto metóda je založená na indukcii, pričom predstavuje základňu pre skúmanie predmetov a tiež pre závery, ktoré z nich vyplývajú.¹⁰ Vo všeobecnosti ide o metódu analyzovania písaných, verbálnych a vizuálnych spôsobov komunikácie. Cieľom je dosiahnuť úplný popis skúmaného fenoménu. Prvým krokom k dosiahnutiu cieľa je príprava a následne zorganizovanie kvalitatívnych dát. V tomto prípade ide o mediálne správy, oficiálne aj neoficiálne vyjadrenia a rozhovory. Nakoniec prichádza k zhodnoteniu analytického procesu a výsledkov. Výhodou obsahovej analýzy je, že dokáže pracovať s veľkým množstvom dát,

---

⁸ Michal Kořan, “Jednopřípadová studie,” in *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*, ed. Petr Drulák (Praha: Portál, 2008), 33.

⁹ Tamtiež, 33.

¹⁰ The University of Texas at Austin, “Qualitative Analysis of Content,” accessed April 7, 2013, https://www.ischool.utexas.edu/~yanz/Content_analysis.pdf.

naopak nevýhodou sú dvojjvýznamové alebo rozsiahle otázky a fakt, že neprímeraná interpretácia určitej časti môže byť hrozbou pre celú obsahovú analýzu.¹¹

Autorka na začiatku krátko predstavuje situáciu, ktorá sprevádzala Bezákov nástup do úradu a následne poukáže na ním uskutočnené zmeny. Jadro práce začína popisom apoštolskej vizitácie v januári 2012. V náväznosti na ňu autorka predstavuje odvolacie dekréty, ktoré následne analyzuje. V ďalšej kapitole sú predstavené reakcie, ktorých sa odvolaniu dostalo. Pre účely tejto bakalárskej práce boli predstavené predovšetkým reakcie cirkevnej vrchnosti, ktoré naväzovali na reakcie verejnosti a časti duchovných. Napokon autorka analyzuje zmeny, ktoré sa po Bezákovom odvolaní udiali a praktiky, ktoré boli použité. Práca pri jednotlivých udalostiach zároveň predstavuje a následne komparuje protichodné reakcie názorovo polarizovaných skupín. Keďže ide o bakalársku prácu s obmedzeným rozsahom, autorka selektovala najdôležitejšie informácie a prináša poznatky, ktoré predstavujú možný podklad pre naväzujúcu magisterskú diplomovú prácu. Napriek tomu prekračuje stanovený rozsah, čo je možné považovať za obhájiteľné vzhľadom na špecifický charakter práce a na to, že počas výskumu vyšlo najavo množstvo nových aspektov, ktorých existenciu a rozsah autorka nemohla predvídať.

1.2. Svätý stolec vs. Vatikán

Svätý stolec ako riadiaci orgán katolíckej cirkvi je stáročia považovaný za dôležitého hráča na medzinárodnej scéne. Rovnako môžeme za dôležitého medzinárodného aktéra považovať osobu pápeža, ktorý určuje smer ako pre Svätú stolicu, tak aj pre Vatikán. Keďže po zániku cirkevného štátu v 19. storočí Svätý stolec neprišiel o svoje medzinárodnoprávne postavenie, je zároveň súverénnym neštátnym subjektom medzinárodného práva. „*Zahrňa pápeža ako najvyššieho vedúceho a rôzne úrady kúrie, ktoré pomáhajú hlave cirkvi pri vykonávaní riadiacej úlohy.*”¹² Pápežstvo je spojením politickej a náboženskej funkcie

---

¹¹ Satu Elo and Helvi Kingäs, “The qualitative content analysis process,” *Journal of Advanced Nursing* 62, no. 1 (2008): 107 - 114.

¹² Jürgen Erbacher, *Vatikán* (Praha: Grada, 2012), 18.

v jednej osobe.¹³ Pápež je súčasne hlavou štátu Vatikán, ktorého úlohou je zaručovať slobodu Apoštolského stolca a zároveň skutočnú a viditeľnú nezávislosť pápeža.¹⁴ Vatikán predstavuje rímsko-katolícku formu kresťanstva a ovláda pozornosť rímskych katolíkov po celom svete.¹⁵ Podľa Františka X. Halasa, je pre pápeža a jeho spolupracovníkov účelom náboženstvo a prostriedkom politika, ktorá slúži ich náboženskému poslaniu.¹⁶ To však neznamená, „že by v priebehu konkrétnej politickej akcie vatikánskej politiky nemohlo nikdy dôjsť k porušeniu nadradenosti náboženského cieľa politickému prostriedku. (...) ...história zároveň poučuje o tom, že zámena cieľa za prostriedok vedie vždy k strate vierohodnosti politiky hlavy katolíckej cirkvi dôsledkom (niekedy okamžitým, inokedy prejavujúcim sa až v dlhodobejšej perspektíve) je zároveň oslabenie alebo strate účinnosti tejto politiky ako takej.”¹⁷

V Bezákovom prípade boli zainteresované dve dikastérie Svätého stolca: Kongregácia pre klérus na čele s kardinálom Marcom Quelletom¹⁸ a Kongregácia pre biskupov na čele s kardinálom Maurom Piacenzom.¹⁹ Úloha uskutočňovať vizitácie oficiálne pripadá Kongregácii pre biskupov²⁰, spolu s dohľadom na menovanie biskupov.²¹ V tomto prípade

---

¹³ Halas, *Fenomén Vatikán*, 25.

¹⁴ Erbacher, c.d., 18.

¹⁵ Ken R. Dark, *Religion and International Relations* (New York: Palgrave Macmillan, 2000), 9.

¹⁶ František X. Halas, *Vzťahy medzi štátom a cirkvami z hľadiska jejich mezinárodného rozměru* (Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002), 11.

¹⁷ Halas, *Fenomén Vatikán*, 364.

¹⁸ Catholic culture, “Cardinal Ouellet to head Congregation for Bishops,” accessed March 18, 2013, <http://www.catholicculture.org/news/headlines/index.cfm?storyid=6800>.

¹⁹ Vatican, “Congregation for the Clergy,” accessed March 18, 2013, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccclergy/documents/rc_con_ccclergy_pro_31051999_en.html.

²⁰ Erbacher, c. d., 26.

²¹ Vatikánsky rozhlas, “Kongregácia pre biskupov,” accessed March 12, 2013, http://www.radiovaticana.org/slovak/Cong_vescovi.html.

však vizitácia bola vykonaná Kongregáciou pre klérus,²² pričom Kongregácia pre biskupov bola zapojená následne, aby vyhodnotila jej výsledky.²³

---

²² Svet kresťanstva, “Apoštolská vizitácia Trnavskej arcidiecézy skončila,” accessed March 28, 2013, <http://www.svetkrestanstva.sk/2012/02/apostolska-vizitacia-trnavskej.html>.

²³ TA3, “Cirkevný analytik hodnotí vatikánske testovanie Bezáka,” accessed March 8, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1002588/cirkevny-analytik-hodnoti-vatikanske-testovanie-bezaka.html>.

2. Vatikánska politika

Halas svoju teóriu o prostriedkoch vatikánskej politiky ďalej rozvíja. Vatikánsku politiku stotožňuje s politikou Svätého stolca²⁴ a považuje ju za „nesmierne komplexný fenomén”. Táto komplexnosť značne sťažuje jeho analýzu.²⁵ „Rozhodujúcim faktorom pre určenie línie vatikánskej politiky je pápež a jeho politické ministerstvo - Štátny sekretariát.”²⁶ Základným cieľom vatikánskej politiky, do ktorého by mali spadať všetky čiastkové ciele, je presadzovanie a obhajoba ľudských práv. Skutočným prostriedkom na dosiahnutie cieľa podľa neho nie sú „vonkajšie znaky štátnosti” ako napríklad existencia diplomatického zboru akreditovaného u Svätého stolca, ale „duchovný vplyv”. Tento je presadzovaný v niekoľkých sústredených kruhoch:

1. vnútorný kruh - „aparát“ vatikánskeho štátu,
2. katolícke duchovenstvo – hlavne biskupi, ale aj kňazi,
3. laici hlásiaci sa ku katolíckej viere,
4. pápežovi sympatizanti.²⁷

Na to, aby aj posledné dva kruhy súhlasili s konkrétnymi krokmi vatikánskej politiky je potrebné, aby nadobudli „presvedčenie o správnosti či oprávnenosti týchto krokov“. Úlohou všetkých kruhov je vytvárať „spätnú väzbu”. Tvorcovia vatikánskej politiky reakcie sledujú, prípadne podľa nich politiku „doladujú”. Konkrétne kroky vatikánskej politiky sa rodia v najvnútornejšom kruhu, v aparáte vatikánskeho štátu. Zároveň tu však zápasia rôzne tendencie a operujú tu „nátlakové skupiny”, ktoré sa snažia ovplyvňovať politickú líniu Vatikánu a hľadajú oporu tiež medzi duchovenstvom, laikmi a pápežovými sympatizantmi.²⁸

V procese tvorby vatikánskej politiky je potrebné, aby si pápež a jeho okolie zadefinovali vzťah k duchovenstvu a laikom katolíckej cirkvi. „Rozdiel medzi duchovenstvom

---

²⁴ Halas, *Fenomén Vatikán*, 344.

²⁵ Halas, *Vzťahy medzi štátom a cirkvami z hľadiska jejich mezinárodného rozměru*, 21.

²⁶ Halas, *Fenomén Vatikán*, 345.

²⁷ Halas, *Vzťahy medzi štátom a cirkvami z hľadiska jejich mezinárodného rozměru*, 14.

²⁸ Tamtiež, 14-15.

*a laikmi v miere povinnosti poslúchať pápeža je obrovský a veľmi viditeľný, ako ukazuje už bežné chápanie pojmu cirkvi, ktorá navzdory všetkým opačným definíciám je často stotožňovaná práve iba s duchovenstvom samým.*²⁹

Vatikán síce podporuje demokraciu vo svete, ale zároveň sa drží toho, že vo vnútri cirkvi a Vatikánu demokracia neplatí. Rozhodovanie teda prebieha hierarchicky, aj keď vrch pyramídy sleduje názory prichádzajúce z nižších vrstiev. Ideálnym stavom pre vyššiu vrstvu je, keď sa podarí naplniť „*priania*” zhora, a súčasne zaistiť spokojnosť zdola. Čo sa týka odozvy z nižších vrstiev cirkevnej hierarchie, nebránia sa ani použitiu „*donucovacích prostriedkov voči nespokojencom*.“ Treba si však uvedomiť, že sankcie môžu „*postihnúť len to, čo si postihnutý predtým sám slobodne zvolil*.“ Pravdou je, že je tu celá škála „*donucovacích prostriedkov voči neposlušným či kontestujúcim podriadeným*“: od exkomunikácie, cez vnútornú suspenziu, až po stratu zamestnania vo vatikánskom štátnom aparáte. „*Prostým veriacim sa dá odoprieť prístup k sviatostiam, členom duchovenstva postup v rámci hierarchického rebríčka a ak ide o štát Vatikán, neexistuje v ňom ani náznak nejakej analógie odborov hájajúcich práva zamestnancov*.“ Podľa Halasa však v praxi „*Vatikán alebo katolícka cirkev vôbec využíva tieto tresty len úplne výnimočne, ak zlyhajú všetky iné možnosti nápravy alebo vo veľmi vážnych prípadoch*“.³⁰

V snahe analyzovať vatikánsku politiku narážame na už spomínanú komplexnosť a neschopnosť zhromaždiť a postihnúť všetky faktory, ktoré predchádzali jednotlivým krokom. Problematické je tiež pochopiť závažnosť, ktorá bola týmto faktorom pri procese tvorby politiky prikladaná.³¹

---

²⁹ Tamtiež, 16.

³⁰ Tamtiež, 18-19.

³¹ Halas, *Vzťahy medzi štátom a cirkvami z hľadiska jejich mezinárodního rozměru*, 21.

3. Chápanie cirkvi

Základnou otázkou, ktorú treba zodpovedať hneď na začiatku a ktorá sa tiahne celou kauzou je otázka zdanlivo jednoduchá: Čo je to cirkev? KKC na ňu odpovedá jasne: „*‘Cirkev’ je ľud, ktorý Boh zhromažďuje po celom svete.*”³² Ak by tu naďalej pretrvávala nejasnosť v tom, kto do cirkvi patrí, KKC ďalej hovorí: „*Veriaci v Krista a konkrétnejšie laici stoja v prvej línii života Cirkvi. Ich prostredníctvom je Cirkev životným princípom ľudskej spoločnosti. Preto si majú najmä oni stále jasnejšie uvedomovať, že nielen patria do Cirkvi, ale že sú Cirkvou, to jest spoločenstvom veriacich v Krista na svete pod vedením spoločnej hlavy, totiž rímskeho pápeža, a biskupov v spoločenstve s ním. Oni sú Cirkev.*“³³ KKC teda deklaruje, že laici sú integrálnou súčasťou katolíckej cirkvi. Línia naznačená KKC je zdanlivo jasná. Podľa všetkého však nezachytáva celú komplexnosť, ktorá je pri vnímaní kauzy Bezák nevyhnutná.

V decembri farár Juraj Vittek prehlásil, že pápež v liste z 8. novembra 2012 dáva posolstvo, „*aby sme sa snažili pochopiť hlbšie, čo sa tu vlastne stalo, ale aby sme sa to snažili pochopiť v tom dialógu, ktorý je vnútrocirkevný, lebo by som pripodobnil cirkev ako rodine. To, čo sa deje v rodine, to sa má riešiť v rodine.*”³⁴ Keď zoberieme do úvahy definície z KKC, do cirkevnej „rodiny” patria aj laici, s ktorými však v súčasnosti vysokí cirkevní hodnostári o kauze nediskutujú. Vzťah laikov k biskupom prirovnáva Vittek ku vzťahu detí k rodičom. Ani tí niekedy nemôžu deťom povedať všetko, keďže ešte nedokážu všetkému rozumieť. Toto je však len jeden aspekt „*mnohovrstevnosti*” vlastnej inštitúcie cirkvi. Na pochopenie situácie je podľa neho „*treba celú komplexnosť života cirkvi na svete, v Európe, v Strednej Európe a na Slovensku. A vidieť to v hlbokých kontextoch toho, s čím cirkev bojuje v súčasnosti.*” Treba tiež brať do úvahy „*formáciu*” človeka, „*jeho vnútornú úprimnosť a schopnosť k tomu dorásť*”. Čo sa týka kauzy Bezák, vzhľadom na spomínanú komplexnosť „*treba uvážiť ako ju komunikovať na rozličných úrovniach podľa toho, komu*

---

³² *Katechizmus katolíckej cirkvi*, c. d., 99.

³³ Tamtiež, 237.

³⁴ *Správy a komentáre*, Dvojka, 20. december 2012, 21:00.

*koľko prináleži vedieť.*³⁵ V súvislosti s absenciou dialógu na Slovensku sa dnes naskytá aj iné chápanie cirkvi: cirkev ako spoločenstvo duchovných na čele s pápežom. Dá sa predpokladať, že KBS by na miesto definície kresťana ako integrálnej súčasti cirkvi viac vyhovovala definícia Roberta Bellarmina: Kresťan je „ten, kto poslúcha pápeža a pastiera, ktorého vymenoval pápež.“³⁶

V neposlednom rade, od chápania cirkvi ako „cirkvi nadprirodzenej rímskej ríše“³⁷ sa po tvrdej kritike dištancoval už Druhý vatikánsky koncil. Toto chápanie pochádzajúce z 11. storočia bolo nahradené chápaním cirkvi ako Božieho ľudu. „Zároveň sa obnovili pravdy, celé stáročia ignorované. Tí, čo zastávajú úrad, nestoja nad Božím ľudom, ale sú jeho súčasťou; nie sú to vládcovia, ale služobníci.“³⁸

Mons. Tomáš Halík v relácii Pod lampou tiež uviedol dve protichodné chápania cirkvi. Buď ide o cirkev ako „organizáciu viac-menej byrokratického charakteru“, ktorej jednota spočíva v „uniformite“ a teda v „jednohlasnosti“, alebo ide o kresťanské a teologické chápanie cirkvi ako „organizmu“, Kristovho tela, pričom jednota spočíva „v rôznosti“.³⁹

Nakoniec je rímsko-katolícka cirkev aj „univerzálnou“ cirkvou, ktorá „nie je spojená so žiadnym individuálnym národom alebo štátom.“⁴⁰ Cirkev je zároveň aj medzinárodnou organizáciou na čele s pápežom ako medzinárodným aktérom, pričom ju medzinárodný charakter jej „globálneho impéria“ vťahuje do najrôznejších situácií. „Jej centrum v Ríme koordinuje a usmerňuje aktivity dcérskych jednotiek ustanovovaním všeobecných noriem, symbolického vedenia a autoritatívnych rozhodnutí.“ Tieto pomocné

---

³⁵ *Rozhovor s Jurajom Vittekom*, farárom v Senci, bývalým správcom Slovenskej katolíckej misie v Ríme a autorom Výzvy k spolupatričnosti katolíckej cirkvi na Slovensku, 11. 4. 2013, Senec.

³⁶ Hans Küng, *Katolícka cirkev: Stručné dejiny* (Bratislava: Vydavateľstvo Sloart, 2003), 197.

³⁷ Takéto chápanie hovorí o cirkvi nadprirodzenej rímskej ríše, kde na čele stojí pápež ako jediný absolutistický vládca, pod ním sú biskupi a kňazi ako aristokracia až na samom spodku je podriadený ľud zložený z veriacich. Tamtiež, 205.

³⁸ Tamtiež, 205-206.

³⁹ Lampa s Tomášom Halíkom (1/2), in: *tyždeň*, accessed March 7, 2013, <http://www.tyzden.sk/lampa/lampa-s-tomasom-halikom.html>.

⁴⁰ Dark, c. d., 85.

jednotky poskytujú centru kľúčové informácie a zdroje.⁴¹ Úlohu spojky medzi Svätým stolcom a národným štátom hrajú apoštolskí nunciovia alebo apoštolskí delegáti, ktorí sú integrálnou súčasťou pápežskej diplomacie.⁴² Keďže pápež je zároveň hlavou vatikánskeho štátu aj katolíckej cirkvi môže si vytvoriť diplomatické zastúpenie u hláv iných štátov, „*avšak svojich reprezentatov k nim vysiela ako súčasť svojho poslania hlavy katolíckej cirkvi.*” Všetci diplomati sú členmi duchovenstva, vedúci zastupiteľských úradov sú výhradne titulárnymi arcibiskupmi. Diplomatická reprezentácia je podriadená náboženským cieľom a nie je akreditovaná len u hlavy štátu, ale aj u „*katolíckeho duchovenstva a veriacich*” daného štátu.⁴³ Pápežská diplomacia je teda dobrým príkladom úzkeho vzájomného prepojenia cirkvi a Vatikánu, pričom v tomto prípade je zastúpenie Vatikánu a Rímskej kúrie úplne totožné.

---

⁴¹ Ivan Valuer, “The Roman Catholic Church: A Transnational Actor,” *International Organization* 25, no. 3 (1971): 479.

⁴² Titul apoštolský nuncius majú dnes titulári všetkých diplomatických misií a titul Apoštolský delegát prislúcha vedúcim pápežských misií, ktoré nemajú diplomatický ráz. Halas, *Fenomén Vatikán*, 358.

⁴³ Tamtiež, 356-357.

4. Nástup Róberta Bezáka

Róbert Bezák bol trnavským arcibiskupom menovaný 18. apríla 2009, potom ako pápež Benedikt XVI. prijal zrieknutie sa úradu jeho predchodcu Mons. Jána Sokola.⁴⁴ Jeho menovanie bolo do istej miery prekvapením. Arcibiskup totiž do Vatikánu posielal tri mená duchovných, ktorých by odporučil za svojich nástupcov. Bezák na zozname svojho predchodcu určite nefiguroval.⁴⁵ Napriek tomu bol za arcibiskupa zvolený a vysvätený 6. júna 2009⁴⁶ kardinálom Jozefom Tomkom, nunciom Mario Giordanom a predsedom KBS Stanislavom Zvolenským.⁴⁷ Kardinál Tomko pri jeho vysviacke hovoril o obnove a novej dynamike.⁴⁸ Práve Tomkovi sa pripisuje zásluha na Bezákovom vysvätení. Jeho vzťah so Sokolom vraj nebol príliš priateľský a nový arcibiskup mal byť pre Trnavu radikálnou zmenou.⁴⁹ K lepšiemu. Zástupca Pastor Bonus to prekladá ako akýsi signál Vatikánu - ignorácia Sokola a odmietanie akejkoľvek kontinuity s ním. Mali sa podľa neho preŕať všetky „pavučiny“, ale asi sa to malo diať „potichu”.⁵⁰ Pôsobenie mladého arcibiskupa na Trnavskej arcidiecéze (ďalej len TA) sa skončilo 2. júla 2012. Trvalo len o niečo dlhšie ako 3 roky.

4.1. Stav arcidiecézy po nástupe nového arcibiskupa

Nový arcibiskup narazil po svojom nástupe na niekoľko prekážok, ktoré mu príchod na ABÚ výrazne sťažili. Čo sa týka ekonomiky, vládla tu celková netransparentnosť, pričom

---

⁴⁴ Tlačová kancelária KBS, “Benedikt XVI. vymenoval nového Trnavského arcibiskupa,” accessed March 23, 2013, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cislocclanku=20090418004>.

⁴⁵ TA3, “Exkluzívne: Prvá spoveď Róberta Bezáka,” accessed March 16, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1011379/exkluzivne-prva-spoved-roberta-bezaka.html>.

⁴⁶ Redemptoristi, “Mons. Róbert Bezák CSsR,” accessed March 18, 2013, <http://www.cssr.sk/?show=720>.

⁴⁷ Exkluzívne: Prvá spoveď Róberta Bezáka.

⁴⁸ TA3, “Portrét Róberta Bezáka,” accessed March 8, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1002383/portret-roberta-bezaka.html>.

⁴⁹ Martin Hanus and Jozef Majchrák, “Musíme to uniesť,” *týždeň* 28 (2012): 12-14.

⁵⁰ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, 26. 2. 2013, Bratislava.

Bezák narazil na niekoľko zásadných problémov:

1. neevidované účty,⁵¹
2. nevýhodné zmluvy,⁵²
3. nesprávne odvedené dane,⁵³
4. strata dokumentov.⁵⁴

Obhajoba Sokolovho hospodárenia sa objavila v talianskych médiách, kde S. Magister vo svojom článku tvrdí, že Sokol len konal ako mnoho ďalších arcibiskupov v sovietskom bloku, ktorí sa obávali konfiškácie a prenasledovania. Z toho dôvodu ukladali majetky diecéz a dary zo zahraničia na „chránené“ účty vedené pod vlastným menom v inštitútoch ako je IOR.⁵⁵

4.2. Zmeny po nástupe Bezáka

Po nástupe do úradu Bezák urobil niekoľko závažných zmien: vytvoril nový tím ľudí⁵⁶ vymenil veľkú časť dekanov a farárov a zredukoval počet zamestnancov.⁵⁷ Na čelo

---

⁵¹ Mimo evidencie bolo viac ako 80 účtov len v Ľudovej banke z obdobia 1997-2009. „Hodnota nezaúčtovaného majetku bola odhadom cca 24 mil. EUR.“ Spomínané účty však už dnes neexistujú. Finančné prostriedky boli z nich postupne vybrané ešte pred odchodom Sokola z funkcie a do nástupu nového arcibiskupa boli všetky účty zrušené. Nejasnosti sa objavili aj okolo niekoľkých súkromných účtov, ktoré emeritný arcibiskup Sokol založil v Inštitúte pre náboženské diela, t.j. v neslávne známej Vatikánskej banke (ďalej len IOR). TA3, „Trnavská arcidiecéza musela zaplatiť milióny za daňové pokuty,“ accessed March 11, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1012863/trnavska-arcidieceza-musela-zaplatit-miliony-za-danove-pokuty.html>.

⁵² Ide napr. o nájomné zmluvy postavené tak, že z nich oveľa viac ako arcidiecéza profitoval tretí subjekt. Vyskytli sa aj prípady, že nájomcovia vyplácali časť nájomného mimo dohodnutého rámca v hotovosti samotnému Mons. Sokolovi. Tamtiež.

⁵³ V roku 2011 musela arcidiecéza uhradiť daňovému úradu pokutu vo výške 122.250.40 EUR. Dôvodom boli nesprávne odvedené dane v rokoch 2001, 2002 a 2003, pričom podľa ekonómov sa dajú očakávať podobné sankcie aj za roky 2006, 2007 a 2008. Tamtiež.

⁵⁴ Niekoľkokrát „bola zaznamenaná strata niektorých dokumentov z archívu, resp. z kancelárií počas návštev (vrátane nočných) niektorých osôb najmä v prvých mesiacoch po nástupe nového arcibiskupa.“ Tamtiež.

⁵⁵ Chiesa Espressonline, “The Case of the ‘Bishop with a Human Face’ Dismissed by the Pope,” accessed March 8, 2013, <http://chiesa.espresso.repubblica.it/articolo/1350329?eng=y>.

⁵⁶ Portrét Róberta Bezáka.

⁵⁷ Róbert Bezák, “Působení v Trnavě,” accessed March 18, 2013, <http://www.robertbezak.eu/pusobeni-v-trnave/>.

ekonomického oddelenia ABÚ boli dosadení odborníci - laici. Bezák zdôrazňoval, že mu ide o transparentnosť cirkvi, jeho cieľom bolo, aby „*cirkev mohla spokojne predložiť svoje účtovníctvo*“. Rovnako deklaroval, že keďže cirkev je financovaná nielen štátom, ale aj veriacimi, títo podľa neho majú právo, vedieť ako boli ich peniaze využité.⁵⁸ Otvoriť cirkev sa snažil nielen z hľadiska financií, ale aj osobným kontaktom. Okrem iného zaviedol tzv. Hodinu s arcibiskupom, stal sa „*duchovným garantom*“ akcie Noc kostolov,⁵⁹ a otvoril v priestoroch ABÚ galériu a reštauráciu.

V septembri 2009 uskutočnil Bezák zásadný a jemu často vyčítaný krok - napísal list Mons. Sokolovi, v ktorom mu oznamuje, že už nemá dovolený priamy „*zamestnanecký*“ vstup do Arcibiskupského paláca, že ho nemá právo „*zastupovať*“ a že si neželá, aby v Trnave sám predsedal svätej omši. Bezák mu zároveň navrhol, aby sa stiahol do úzadia „*k zaslúženému odpočinku*“. Síce uznáva Sokolove zásluhy vo vedení diecézy, ale odmieta vstupovať do akejkoľvek continuity s ním.⁶⁰ Bezákov list Sokolovi bol skutočne tvrdý. Dôvodom však malo byť aj to, že arcibiskup Sokol vraj navštevoval účtovné oddelenie a neoprávnené skartoval ekonomické dokumenty.⁶¹ Bezákov krok po tomto zistení získava isté oprávnenie.

V súvislosti s Bezákovým riadením TA bola diskutovaná aj činnosť troch spoločností: NINETT, s.r.o., HUNTT a Hanalex, s.r.o.. Jediným spoločníkom NINETT, s.r.o je TA.⁶² Účelom jej založenia bolo preverovať všetky ekonomické, právne a finančné otázky vzťahu, do ktorého by TA mohla potenciálne vstúpiť.⁶³

HUNTT je poľovnícka organizácia⁶⁴ (nie s.r.o. ako uvádzajú otázky, ktoré Bezákovi

---

⁵⁸ Portrét Róberta Bezáka.

⁵⁹ Trnavská arcidiecéza, „Noc kostolov už o niekoľko dní,“ accessed April 4, 2013, http://www2.abu.sk/index.php?show=108&id=57&mod=articles&_adetail=1140.

⁶⁰ SME, „Bezák rázne napomenul Sokola,“ accessed December 1, 2012, <http://www.sme.sk/c/5259894/bezak-razne-napomenul-sokola.html>.

⁶¹ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, bývalým exorcistom TA, 3. 12. 2012, Hlohovec.

⁶² Obchodný register SR, „Výpis z obchodného registra Okresného súdu Trnava: ABU SERVIS, s.r.o.,“ accessed March 28, 2013, <http://orsr.sk/vypis.asp?ID=189737&SID=0&P=1>.

⁶³ Vid' Príloha č. 7.

⁶⁴ Register poľovníckych organizácií, „Poľovnícka spoločnosť HUNTT,“ accessed March 28, 2013, http://lvu.nlesk.org/polovgis/ps_f_udaje/polorg.aspx

adresovala Kongregácia pre biskupov v máji 2012⁶⁵), pričom účelom jej založenia bolo obnovenie spravovania výkonu poľovníctva v rámci nehnuteľného majetku TA. Zároveň malo ísť o krok k emancipácii cirkvi.⁶⁶

Posledná spoločnosť, Hanalex s.r.o. nebola zriadená TA, ako nesprávne naznačovali otázky Kongregácie pre biskupov.⁶⁷ V skutočnosti bola do obchodného registra zapísaná už v júli 2006.⁶⁸ V tom čase Bezák ešte o tom, že sa o 3 roky stane arcibiskupom nemohol ani tušiť. Hanalex, s.r.o. je „*komerčná spoločnosť poskytujúca podnikateľské poradenské služby*“. TA bola len jedným z jej klientov.⁶⁹

---

⁶⁵ Vid' Príloha č. 6.

⁶⁶ SME, "Trnavská arcidiecéza založila poľovnícku organizáciu," accessed March 30, 2013, <http://trnava.sme.sk/c/5968642/trnavska-arcidieceza-zalozila-polovnicku-organizaciu.html>.

⁶⁷ Vid' Príloha č. 6.

⁶⁸ Obchodný register SR, "Výpis z obchodného registra Okresného súdu Trnava: Hanalex, s.r.o.," <http://www.orsr.sk/vypis.asp?ID=79277&SID=2&P=1>

⁶⁹ Jednou z vlastníkov je Ing. Huščavová, bývalá generálna riaditeľka pre retail banky ING SR a prezidentka ING životnej poisťovne. Pani Huščavová bola ako odborníčka na financie a ekonomiku po Bezákovom nástupe požiadaná "o pomoc a mienku v ekonomických a finančných veciach Trnavskej arcidiecézy". Jej meno bolo tiež spájené s údajnými pochybeniami, ktoré mali viesť k Bezákovmu odvolaniu. Chiesa Espressoonline, "The Case of the Bishop Dismissed. A reply," accessed March 15, 2013, <http://chiesa.espresso.repubblica.it/articolo/1350335?eng=y>.

5. Vizitácia

Róbert Bezák v liste nunciovi a biskupom, ktorý 18. júla uverejnila televízia TA3 píše: „*Od septembra 2009 som viackrát (naposledy listom zo dňa 31. januára 2012 - vid' príloha) informoval Svätú stolicu o závažných problémoch spojených so stavom a hospodárením Trnavskej arcidiecézy za pôsobenia môjho predchodcu a žiadal som o vykonanie kontroly, ako aj o usmernenie, ako mám v tejto veci postupovať. Nedostal som však žiadne vyrozumenia. Namiesto preverenia predmetných závažných podozrení vykonal z poverenia Kongregácie pre klérus v čase od 22. januára do 1. februára 2012 Mons. Ján Baxant Apoštolskú vizitáciu zameranú na moje pôsobenie v úrade trnavského arcibiskupa.*

O výsledku Apoštolskej vizitácie som do dnešného dňa nedostal žiadne vyrozumenie.”⁷⁰

Podľa agentúry SITA sa vizitácia mala týkať svätenia kandidátov kňazstva, ktorí nezískali odporúčanie biskupa vo svojej diecéze alebo predstaveného v reholi.⁷¹ Túto správu však 6. februára spochybnila hovorkyňa TA Drábiková s tým, že takáto informácia nebola uvedená v dekréte o vizitácii. Vizitácia mala byť zameraná „*na problematiku obsadzovania úradov, stav kléru a správu majetkov Trnavskej arcidiecézy vzhľadom k významným zmenám, ktoré po svojom nástupe Mons. Róbert Bezák, CSsR v arcidiecéze uskutočnil.*”⁷²

V rámci vizitácie bol prizvaný aj biskup F. Tondra, ktorého sa mal Baxant už začiatkom vizitácie spýtať, ako by Slovensko reagovalo na Bezákove odvolanie. „*Už v januári bolo jasné, že sa niečo dáva do pohybu.*”⁷³ Okrem toho sa vizitácia nezaujímalá o otázku hospodárenie, ale len o osobu Bezáka. Podľa pátra Leopolda to bola „*čisto snaha niečo na neho nájsť.*”⁷⁴

---

⁷⁰ Vid' Príloha č. 8.

⁷¹ Webnoviny, “Vatikán poslal do Trnavy kontrolu pre majetky a pre svätenia,” accessed March 28, 2013, http://www.webnoviny.sk/nabozenstvo/vatikan-poslal-do-trnavy-kontrolu-pre-m/454323-clanok.html?from=suggested_articles.

⁷² Apoštolská vizitácia Trnavskej arcidiecézy skončila.

⁷³ Pápež chce odvolať arcibiskupa bezáka, in: *.tyždeň*, accessed March 7, 2013, <http://www.tyzden.sk/rozhovory-dna/papez-chce-odvolat-arcibiskupa-bezaka.html>.

⁷⁴ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

Za Bezáka sa ešte v priebehu vizitácie postavili všetci dekáni TA. V liste apoštolskému nunciovi zdôrazňujú, že Bezák dokáže osloviť široké spektrum ľudí. Do TA vraj vniesol väčšiu transparentnosť, korektnosť, spoluprácu, komunikáciu a otvorenosť. Všetky tieto atribúty považujú za dôležitejšie ako „*niektoré nepopulárne rozhodnutia a kroky*”, ktoré musel na „*ozdravenie*” diecézy urobiť.⁷⁵

Tesne po ukončení vizitácie sa Bezák spolu s generálnym vikárom L. Kunom osobne stretol s pápežom. Stalo sa tak v rámci generálnej audiencie a arcibiskup odovzdal Svätému otcovi doplňujúce informácie.⁷⁶

---

⁷⁵ Vid' Príloha č. 1.

⁷⁶ Trnavský hlas, “Mons. Róbert Bezáka na audiencii u Svätého otca vo Vatikáne,” accessed February 18, 2013, <http://www.trnavskyhlas.sk/c/5595-mons-robert-bezak-na-audiencii-u-svateho-otca-vo-vatikane.htm>.

6. Odvolanie

Celá kauza naplno vypukla na prelome júna a júla. Dňa 28. júna prišiel bývalý predseda Národnej rady SR a Bezákov priateľ František Mikloško so správou, že Róbert Bezák bude možno v blízkom čase odvolaný z úradu. Odkiaľ informáciu získal, neuviedol. Malo sa tak stať pred pápežovým odchodom na dovolenku (v utorok 3. júla 2012). Mikloško hovoril o snahe dostať pápeža pod časový tlak, aj o finančných problémoch v Trnave, ktoré by mohli byť spojené „s tým všetkým čo sa dneska vo Vatikáne deje”,⁷⁷ presnejšie „s nedávno publikovanými finančnými problémami vo Vatikáne”.⁷⁸

J. Kováčik hovorca KBS reagoval slovami: „*Sme prekvapení z vyjadrení Františka Mikloška, podáva konštrukcie ako Dan Brown.*”⁷⁹ O niekoľko dní sa Mikloškove slová stali skutočnosťou a snaha potopiť jeho tvrdenie sa otočila proti Kováčikovi samému.

Ešte v júni vznikol na Bezákovu podporu ďalší list, podpísaný mnohými osobnosťami. Títo sa vyzdvihujú Bezákovu „výraznú osobnosť” s „čestným, otvoreným a transparentným prístupom” obracajú na KBS a na apoštolského nuncia. Otvorený list mal 2 476 podpisov,⁸⁰ lenže vopred dané rozhodnutie už nezmenil.

6.1. Odvolávacie dekréty

Prvý dekrét obdržal Bezák 26. júna 2012 na stretnutí s apoštolským nunciom. V hlavičke sa uvádza: „*Prikaz Apoštolskej nunciatúry pod protokolárnym číslom 1714/12, Bratislava 26. júna 2012*”. V dekréte sa píše, že po tom ako sa pápež oboznámil s výsledkami vizitácie, s Bezákovou odpoveďou na problémy, ktoré vyvstali počas vizitácie a na vážne

---

⁷⁷ Pápež chce odvolať arcibiskupa bezáka, c. d.

⁷⁸ SME, “Mikloško: Arcibiskupa Bezáka možno Vatikán odvola,” accessed March 8, 2013, <http://www.sme.sk/c/6437770/miklosko-arcibiskupa-bezaka-mozno-vatikan-odvola.html>.

⁷⁹ Tamtiež.

⁸⁰ iPetitions, “Otvorený list apoštolskému nunciovi Mons. Mariovi Giordanovi,” accessed November 28, 2012, <http://www.ipetitions.com/petition/podpora-pre-arcibiskupa-bezaka/>.

obvinenia voči nemu vznesené, rozhodol sa po dlhom uvažovaní a intenzívnej modlitbe pre dobro cirkvi požiadať Bezáka o odstúpenie z pastoračného riadenia TA. Bezák bol vyzvaný, aby písomne predložil svoje odstúpenie a zároveň mu bolo oznámené, že ako emeritný arcibiskup nebude môcť sídlieť na území TA a bude sa musieť zdržiavať používania masmédií v súvislosti so svojim prípadom. Napokon dekrét vyzýva, aby Bezák prijal dané rozhodnutie v duchu viery, čím ukáže „*dôkaz lásky k cirkvi a poslušnosti voči Kristovmu nástupcovi*“.⁸¹ Výzva bola jasná a dávala arcibiskupovi na výber viac-menej len formálne. V každom prípade sa rozhodol, že odmietne. V praxi katolíckej cirkvi je bežné, že pápež najskôr vyzve biskupa, aby sám odstúpil, pričom väčšina poslúchne. Problém je, že väčšinou ide o biskupov, o ktorých je verejne známe, že zástavajú názory, ktoré sú v rozpore s oficiálnou náukou cirkvi. Príkladom môže byť napríklad austrálsky biskup Morris, ktorý verejne propagoval svätenie žien.⁸²

Arcibiskup však pri svojej kázni v nedeľu 1. júla povedal: „*Demisiu som podal nemohol, pretože som ju nemal o čo oprieť. Ak by mi bolo povedané: 'toto sú tvoje chyby, tu sa zle správaš, tu si spravil takéto', uznám: 'áno nezvládol som to'. Ale pokiaľ sa len vyžaduje demisia, aby som ja bol ten, kto musí vysvetľovať, prečo som mal odstúpiť, tak som povedal nech to rozhodne až tí najvyšší. Povedal som, že Svätého otca dobre informujte, lebo ja cirkev naozaj milujem.*“⁸³ Bezák sa vraj nemohol „*vzdat*“. Keby tak urobil, vo vatikánskych archívoch pri jeho prípade zostanú len výsledky vizitácie, ktoré nikto nepozná a s ktorými ani on sám nebol oboznámený, 11 otázok Kongregácie pre biskupov, jeho odpovede a napokon akceptácia zrieknutia sa. Bol by to vraj jasný znak toho, že z jeho strany došlo k nejakému prehrešku.⁸⁴ Bezák opiera svoje rozhodnutie o Kán. 401 § 2, ktorý od diecézneho biskupa žiada, aby sa úradu zriekol v tom prípade, ak sa pre narušené zdravie alebo iný vážny dôvod

---

⁸¹ Vid' Príloha č. 2.

⁸² Český rozhlas, “Martina Šindelářová: Odvolání trnavského arcibiskupa,” accessed March 7, 2013, http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/marketa-sindelarova-odvolani-trnavskeho-arcibiskupa--1082009.

⁸³ Trnavský arcibiskup Róbert Bezák oznámil svoje odvolanie, in. Youtube, accessed March 7, 2013, <http://www.youtube.com/watch?v=jnLHK6kul6s>.

⁸⁴ *Rozhovor s človekom z prostredia blízkeho Bezákovi*, 14.3.2012, Bratislava.

stal menej schopným zastávať svoj úrad.⁸⁵

Po tom, ako sa Bezák odmietol úradu zrieknuť, nasledoval druhý dekrét - „*List z 27. júna, Apoštolská nunciatura na Slovensku, protokolárne číslo 1722/12*”. Tento už mu nedával na výber ani formálne. „...*ak Vaša excelencia trvá na svojom rozhodnutí, jeho svätosť vás zbavuje pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.*”⁸⁶

Pravdepodobne sa očakávalo, že druhý dekrét Bezák už prijíme v tichosti a „*poslušne*” a prípad nebude komentovať. Bezák však totálne šokoval a listy prečítal na svojej poslednej arcibiskupskej nedeľnej kázni.

Napokon prišiel tretí dekrét, o ktorom sa v médiách veľmi nehovorilo. Ide o dekrét z 1. júla 2012, ktorý dostal až večer po prečítaní listov pred veriacimi. Bezák tak dostal možnosť stretnúť sa 3. júla 2012 s kardinálom Quelletom, o ktorú nunciaturu opakovane žiadal už skôr. V prípade, ak ponuku na stretnutie prijme, jeho odvolanie nebude na druhý deň zverejnené.⁸⁷ Bezák požiadal o telefonické objasnenie dôvodu stretnutia. Telefonický rozhovor s Quelletom mu bol však zamietnutý.⁸⁸ Arcibiskup videl v ponuke stretnutia už len akýsi „*taktický manéver*” a v prístupe voči svojej osobe nenašiel ani najmenšiu korektnosť. Nuncius mu totiž pred tým jasne povedal, že stretnutie s Quelletom ani s pápežom nie je možné. Túto možnosť preto nevyužil.⁸⁹

6.2. Analýza dekrétov

V úvode všetkých troch dekrétov sa píše, že boli napísané z poverenia Kongregácie pre biskupov. „*Príkaz*”, ktorý žiada Bezákove zrieknutie sa, sa zároveň odvoláva na vôľu

---

⁸⁵ Kán 401 § 2. „*Od diecézneho biskupa, ktorý sa pre narušené zdravie alebo iný vážny dôvod stal menej schopným zastávať svoj úrad, sa naliehavho žiada, aby predložil zrieknutie sa úradu.*” Konferencia biskupov Slovenska, “Kódex kánonického práva: Druhá kniha,” accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/2-bozi-lud>.

⁸⁶ Vid' Príloha č. 3.

⁸⁷ Vid' Príloha č. 4.

⁸⁸ Vid' Príloha č. 8.

⁸⁹ *Rozhovor s človekom z prostredia blízkeho Bezákovi, c. d.*

„jeho svätosti Benedikta XVI.“ a „List“ zbavujúci Bezáka „pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy“ na „rozhodnutie Svätej stolice“. Biskupa môže z úradu odvolať len „kompetentná vrchnosť“, ktorá ho do úradu menovala. Arcibiskupa Bezáka menoval pápež a jedine ten ho ako „kompetentná vrchnosť“ podľa Kán. 192 a Kán. 193⁹⁰ môže úradu zbaviť. Všetky tri dekréty boli podpísané nunciom t.j. legátom rímskeho veľkňaza. Legátom je podľa Kán. 363 zverený „úrad trvalým spôsobom reprezentovať osobu Rímskeho veľkňaza pri partikulárnych cirkvách alebo aj štátoch a verejných vrchnostiach, ku ktorým sú vyslaní“. Kán. 364, ktorý definuje okruh nunciého pôsobenia sem vydávanie dekrétov nezaraďuje.⁹¹ Je však otázne, či nie je pod „reprezentáciu“ pápeža možné zaradiť aj túto činnosť. Okrem toho je podľa Vitteka možné pojem „kompetentná vrchnosť“ vzťahovať na všetky úrady reprezentujúce Svätého otca, keďže „Svätý otec odovzdáva svoju kompetenciu, ktorú mu dáva jeho úrad Najvyššieho veľkňaza - menovať biskupa. On odovzdáva túto autoritu konkrétnemu orgánu, ktorým je Kongregácia pre biskupov. To znamená, že keď táto Kongregácia vykonáva v súlade s kompetenciami svojho úradu, tak je to rozhodnutie pápeža. Na základe kompetencie, ktorú mu dáva sám Svätý otec.“⁹² Každý si teda Kán. 363 môže vyložiť podľa vlastných potrieb.

Nech si dnes otvoríme akúkoľvek správu o Bezákovi, určite v nej nájdeme slovo „odvolanie“ alebo „odvolaný“. Toto slovo však nie je použité v žiadnom zo spomínaných dekrétov. Hovorí sa len o „odstúpení z pastoračného riadenia“, ktoré Bezák odmietol, o „zbavení pastoračného riadenia“ a o „rozhodnutí Svätého otca“. O „odvolaní“ ešte pred samotným úkonom hovoril Mikloško, po ňom používajú toto slovo ako médiá, tak aj KBS⁹³

---

⁹⁰ Kán. 192: „Z úradu je niekto odvolávaný buď dekrétom, zákonne vydaným kompetentnou vrchnosťou, pri zachovaní práv, nadobudnutých prípadne na základe dohody, alebo samým právom podľa normy kán. 194.“ Kán 193 § 3: „Z úradu, ktorý sa podľa predpisov práva niekomu udeľuje na základe rozumného uváženia kompetentnej vrchnosti, ten môže byť z oprávneného dôvodu odvolaný podľa úsudku tej istej vrchnosti.“ Konferencia biskupov Slovenska, „Kódex kánonického práva: Prvá kniha,“ accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/1-vseobecne-normy>.

⁹¹ Viď Príloha č. 5.

⁹² *Rozhovor s Jurajom Vittekom*, c. d.

⁹³ Oficiálne vyjadrenie KBS z 2. júla 2012 hovorí: „Na základe apoštolskej vizitácie, ktorá sa uskutočnila v dňoch 22. januára až 1. januára 2012, Svätý Otec odvolal J. E. Mons. Róberta Bezáka, CSsR z pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.“ Tlačová kancelária KBS, „Svätý otec rozhodol o zmenách v Trnavskej arcidiecéze,“ accessed March 12, 2013, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20120702034>.

a Apoštolská nunciatúra.⁹⁴ Slovo „odvolanie” hovorí o úkone, ktorý nemusí byť nutne trestom. CIC však podľa Kán. 416 „odvolanie” biskupa nepozná: „*Biskupská stolica sa vakantnou stáva smrťou diecézneho biskupa, zrieknutím sa, ktoré prijal Rímsky veľkňaz, preložením a odňatím, ktoré bolo biskupovi oznámené.*”⁹⁵ Bezák nezomrel, zrieknuť úradu sa odmietol, preložený nebol, takže zostáva „odňatie”, ktoré do Bezákovho prípadu zapadá, len ho trochu mení. Kán. 196 §1. hovorí: „*Odňatie úradu totiž ako trest za delikt sa môže vykonať iba podľa normy práva.*”⁹⁶ Ak teda v Bezákovom prípade došlo k „odňatiu” úradu, dostávame sa do trestnoprávnej roviny. Kán 1314: „*Trest je zväčša trestom na základe rozsudku, ktorý treba vyniesť, takže vinníka neviaže, ak nebol ešte uložený; je však aj trest na základe vyneseneho rozsudku, takže sa doň upadá samým činom spáchania deliktu, ak to zákon alebo príkaz výslovne stanovuje.*”⁹⁷ Slovo „zväčša” umožňuje interpretáciu tohto kánonu opäť prispôbiť vlastným potrebám. Ak však Bezák patrí k väčšine, o ktorej tento paragraf hovorí, dostávame sa k otázke, prečo k tejto kauze žiadny rozsudok vyneseneý nebol. V prípade ak išlo o trestnú kauzu, pričom sa jedná o biskupa, jediný, kto má právo v tomto prípade súdiť, je Rímsky veľkňaz.⁹⁸ V júli Bezák „odňatie” svojho úradu spochybnil na základe toho, že nebol na základe Kán. 196 „*obvinený ani potrestaný a ani predtým zákonne kánonicky napomenutý, že pácha nejaký delikt*”.⁹⁹ Pri svojom decembrovom vystúpení v médiách al zdôraznil, že bol „*potrestaný*”.¹⁰⁰

---

⁹⁴ Oficiálny vyjadrenie Apoštolskej nunciatúry z 9. júla 2012 hovorí: „*Keď Mons. Bezák odmietol podať demisiu, Svätý Otec ho odvolal z pastoračného riadenia arcidiecézy a toto rozhodnutie bolo zverejnené 2. júla 2012.*” Tlačová kancelária KBS, “Vyhlásenie Apoštolskej nunciatúry na Slovensku v mene Svätej stolice,” accessed March 12, 2013, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20120709042>.

⁹⁵ Kódex kánonického práva: Druhá kniha.

⁹⁶ Kódex kánonického práva: Prvá kniha.

⁹⁷ Konferencia biskupov Slovenska, “Kódex kánonického práva: Šiesta kniha,” accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/6-sankcie-v-cirkvi>.

⁹⁸ Konferencia biskupov Slovenska, “Kódex kánonického práva: Siedma kniha,” accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/7-procesy>.

⁹⁹ Vid’ Príloha č. 8.

¹⁰⁰ Exkluzívne: Prvá sved' Róberta Bezáka.

V dekréte z 26. júna sa uvádza: „...*po zverejnení zrieknutia sa úradu, ako emeritný arcibiskup bez nároku budete musieť sídlit' mimo územia Trnavskej arcidiecézy a budete sa musieť zdržiavať používania masmédií v súvislosti s Vaším prípadom.*” Slovenská cirkevná vrchnosť často hovorí o tom, že Bezák porušil príkaz Svätej stolice uvedený v dekréte, keď v decembri 2012 predstúpil pred kamery. On sám hovorí, že príkazu o mlčaní celkom nerozumie a neporušuje žiaden príkaz, pretože nechápe, aký príkaz môže dostať ten, kto prišiel o úrad, keďže už to je dostatočným trestom.¹⁰¹ V skutočnosti však nikdy neprišlo ani k naplneniu podmienky potrebnej pre platnosť tohto zákazu - Bezák sa úradu nevzdal, nestal sa emeritným a jeho zrieknutie sa teda nikdy nebolo zverejnené. V dekréte z 27. júna, ktorý prišiel do platnosti 2. júla sa už o zákaze komunikácie s médiami nepíše vôbec nič.

Podľa cirkevného analytika I. Gazdu z uvedeného úryvku však vyplýva aj niečo iné. Gazda uvádza Kán. 402 §, podľa ktorého požiadavka, aby Bezák sídlil mimo územia diecézy poukazuje na „*zvláštne okolnosti*” v jeho prípade. Emeritný biskup totiž môže zostať sídlit' v diecéze „*ak v niektorých prípadoch pre zvláštne okolnosti Apoštolská stolica nerozhodne ináč*”.¹⁰²

Posledný problém predstavuje Kán. 51 - „*Dekrét sa má vydať písomne, a ak ide o rozhodnutie, aspoň so súhrnným uvedením dôvodov.*” Dekréty však žiadne dôvody neuvádzajú. Často dochádza k interpretačnej chybe, keď sa časť „...*po oboznámení sa s výsledkami apoštolskej vizitácie.*” interpretuje tak, že pápež odvolal Bezáka „*na základe apoštolskej vizitácie*”. Spomínaný úryvok totiž nehovorí o dôvodoch, ale len o spôsobe odvolania. Napriek tomu sa k takejto interpretácii uchýľuje aj KBS.¹⁰³

---

¹⁰¹ Exkluzívne: Prvá spoveď Róberta Bezáka.

¹⁰² Svet kresťanstva, “KOMENTÁR: Bezákov podpílený konár,” accessed March 31, 2013, <http://www.svetkrestanstva.sk/2012/07/komentar-bezakov-podpileny-konar.html>.

¹⁰³ Svätý otec rozhodol o zmenách v Trnavskej arcidiecéze.

7. Dôvody odvolania

Od 1. júla sa v slovenskej spoločnosti ohľadom Bezáka dookola ozýva tá istá otázka: Prečo? Keďže odvolanie trnavského arcibiskupa sa odohralo pomerne nečakane, možné dôvody začali vychádzať na povrch až po samotnom odvolaní. Žiadne z nasledujúcich informácií neboli oficiálne uznané Svätou stolicou za dôvody Bezákovho odvolania. Tie naďalej zostávajú „najväčšou neznámou” v tomto prípade.¹⁰⁴ Značný počet potenciálnych dôvodov, ktoré sa od júla 2012 postupne vynárali, autorke neumožní rozobrať všetky. Podľa niektorých dokonca arcibiskup Bezák dôvody pozná, ale neuznáva.¹⁰⁵ Najabsurdnejšie sa javia dve najnovšie obvinenia: Bezákov posadnutie diablom¹⁰⁶ a angažovanie sa v New Age.¹⁰⁷

7.1. „Zarážajúce” otázky

Krátko po Bezákovom odvolaní prenikli na verejnosť otázky, s ktorými ho 3. mája 2012 oslovil kardinál Quillet a ktoré bývajú často považované za dôvody Bezákovho odvolania. Rovnakým listom, akým mu boli doručené otázky, mu boli obmedzené právomoci v oblasti správy majetkov.¹⁰⁸ Autenticnosť otázok v júli potvrdil Mons. Zvolenský, keď ich označil za „čiasť, ohnivko v komunikačnej reťazi medzi Svätou stolicou a odvolaným arcibiskupom”.¹⁰⁹ Verejnosť ich znenie šokovalo. Medzi najkontroverznejšie patria:

---

¹⁰⁴ KOMENTÁR: Bezákov podpílený konár.

¹⁰⁵ Český rozhlas, “V Bratislave se koná koncert na podporu odvolaného arcibiskupa,” accessed March 7, 2013, http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/v-bratislave-se-kona-koncert-na-podporu-odvolaneho-arcibiskupa--1084041.

¹⁰⁶ SME, “Bezáka mal pápež odvolať aj pre posadnutie diablom,” accessed March 7, 2013, <http://www.sme.sk/c/6641635/bezaka-mal-papez-odvolat-aj-pre-posadnutie-diablom.html>.

¹⁰⁷ *Rozhovor s človekom z prostredia blízkeho Bezákovi*, c. d.

¹⁰⁸ Vid' Príloha č. 8.

¹⁰⁹ TA3, “Rozhovor s I. Gazdom o záveroch Konferencie biskupov,” accessed March 8, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1002656/rozhovor-s-i-gazdom-o-zaveroch-konferencie-biskupov.html>.

1. „Je pravda, že Vaša Excelencia používa na verejnosti výraz ‘pán pápež’ a definuje ostatných slovenských biskupov ako ‘starých a spiatočnických’, zatiaľ čo sa Vy označujete ako ‘moderný biskup a osvietený liberál’? (...)”
2. Vaša Excelencia akoby sa ukazovala iba v civile (rifľa a košeľa, úbor na gymnastiku), zosmiešňujúc reverendu ako ‘odev čiernokňažníkov’. (...)”
3. Ďalej ste navštevovali telocvične, sauny, kúpaliská, verejné sprchy s osobami pochybnej povesti.”¹¹⁰

Bezák na všetky otázky odpovedal 15. mája 2012.¹¹¹

Názory na spomínané otázky aj na odpovede na ne sú opäť dvojaké. Jeho zástancovia hovoria o „trápných”¹¹² a „dehonestujúcich”¹¹³ otázkach. Arcibiskupove odpovede sú podľa nich asi o dve úrovne intelektuálne vyššie.¹¹⁴ V. Kodet zhodnotil, že nad ich obsahom „zostáva človeku rozum stáť”.¹¹⁵ Páter Leopold je okrem toho presvedčený, že spomínané otázky boli vypracované na Slovensku. Rovnaké výčitky voči Bezákovej osobe, aké vyplývajú z daných otázok mu totiž na osobnom stretnutí prezentoval Orosch.¹¹⁶

Na druhej strane sú samozrejme názory iné. Podľa nemenovaného kňaza TA boli Bezákove odpovede vyhýbavé. Ak by vraj na otázky odpovedal priamo, mohol sa ešte zachrániť. To, že sa na obvinenia, ktoré boli proti nemu vznesené, Kongregácia pýtala priamo, bolo od nej prejavom „serióznosti” - dala mu tým šancu obhájiť sa, ktorú však dostatočne nevyužil.¹¹⁷

Ohľadom 11 otázok sa vytvárajú aj ďalšie spory. Prvý spočíva v tom, či v období medzi ukončením vizitácie a doručením otázok prebehla nejaká ďalšia komunikácia medzi

---

¹¹⁰ Vid’ Príloha č. 6.

¹¹¹ Vid’ Príloha č. 8.

¹¹² *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

¹¹³ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, c.d.

¹¹⁴ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

¹¹⁵ Vojtech Kodet, “Kauza Róbert Bezák (odpoveď na otázku),” accessed March 23, 2013, <http://www.vojtechkodet.cz/temata/cirkev-a-svet/kauza-robert-bezak-odpoved-na-otazku.html>.

¹¹⁶ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

¹¹⁷ *Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy*, 8. 3. 2013, územie Trnavskej arcidiecézy.

Bezákovi a Kongregáciami alebo nie. Bezák a jeho podporovatelia tvrdia, že v danom období žiadna ďalšia komunikácia neprebehla, pričom „cirkevné kruhy” hovoria, že naopak došlo k ústnej komunikácii, ktorá mala prispieť k utvrdeniu rozhodnutia o Bezákovom odvolaní. V druhom spore sa jedná o to, či Bezák dostal po Baxantovej vizitácii na papieri okrem 11 otázok ešte niečo iné. Z „cirkevných kruhov” prichádzajú informácie, že „Bezák vraj dostal viac otázok a dokumentov, pričom médiám podhodil len to, čo mu vyhovovalo”. Bezákovi samozrejme tvrdia presný opak.¹¹⁸

7.2. Hospodárenie

V súvislosti s Bezákovým odvolaním sa často spomínajú administratívne a finančné nezrovnalosti. Obvinenia z problémového hospodárenia sa objavujú na oboch stranách „barikády”: na jednej strane sa týkajú Sokola, na strane druhej Bezáka.

Prvej verzii zodpovedá stav TA pri Bezákovom nástupe. O hospodárskej situácii vraj museli zo svojich pozícií vedieť aj pomocní biskupi Orosch a Zvolenský.¹¹⁹ Navyše bol 4. júla audítorkou¹²⁰ podaný podnet na Generálnu prokuratúru. Podozrenie zo spáchania trestného činu sa má týkať Sokola.¹²¹ Prečo audítorka podala podnet až po 2 rokoch od vykonania auditu je otázne, čo vo svojom vyjadrení zdôraznil aj hovorca TA.¹²²

Druhú verziu potvrdzuje Magisterov septembrový článok odvolávajúci sa na informácie z vatikánskych úradov. Finálna správa vizitácie údajne hovorí o troch dôvodoch Bezákovho odvolania: administratívne, doktrínálne a disciplinárne priestupky. Podľa

---

¹¹⁸ Martin Hanus, “Prečo musel odísť?,” *tyždeň* 30 (2012): 29.

¹¹⁹ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, c.d.

¹²⁰ Pozn. aut.: Ide o audítorku, ktorá vykonávala audit Sokolovho hospodárenia po Bezákovom nástupe.

¹²¹ SME, “Sokol: Milióny sú z Ameriky a čisté,” accessed March 27, 2013, <http://www.sme.sk/c/6467593/sokol-miliony-su-z-ameriky-a-ciste.html>.

¹²² TA3, “Podnet na generálnej prokuratúre hovorí o trestnom čine u arcibiskupa,” accessed March 7, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1002040/podnet-na-generalnej-prokurature-hovori-o-trestnom-cine-u-arcibiskupa.html>.

Magistera založil Bezák 2 komerčné spoločnosti - Ninett a Hanalex¹²³, ktoré nahromadili „nenapraviteľný“ dlh. Okrem toho napr. zveril „zodpovedné pozície“ kňazom žijúcim „v situácii otvorenej nemorálnosti a porušovania disciplíny“.¹²⁴ Na nepravdivosť obvinení z oblasti ekonomiky poukázala Ing. Huščavová.¹²⁵ Zaujímavosťou je, že výsledky vizitácie nikdy neboli zverejnené a nemôže o nich hovoriť ani samotný vizitátor.¹²⁶ Odkiaľ teda Magisterove informácie pochádzajú, zostáva záhadou.

Ako dôvod Bezákovho odvolania sa uvádza aj to, že sa odmietol podpísať pod záležitosti, ktoré sa „plošne odsúhlasovali“ na KBS „lebo sa mu zdali nevýhodné alebo že sa odlialo do kapsy niekomu inému“.¹²⁷ Ako zodpovedný chcel majetkové záležitosti riešiť tak „že pred Bohom si za to bude zodpovedať sám a transparentne.“¹²⁸ Príkladom je hromadný odber plynu a elektriny, ktorý Bezáková ekonómka označila za „nevýhodný“ a „netransparentný“. TA bola jediná, ktorá sa do projektu nezapojila.¹²⁹

7.3. Mons. Sokol

Názory na Sokolovu úlohu v odvolaní Bezáka sa rôznia. Faktom je, že Bezák svedčil proti Sokolovi pri súdnom procese s týždenníkom *„Týždeň“*, dal urobiť audit Sokolovho hospodárenia a tiež je známe, že Sokol sa naňho chodil sťažovať do Vatikánu.¹³⁰ Postoj niektorých kňazov vyjadrujú slová pátra Leopolda: „...*tá hlava, od ktorej to všetko smrdí, je Sokol*“.¹³¹

---

¹²³ Profil spomínaných spoločností je vysvetlený v kapitole Zmeny po nástupe R. B.

¹²⁴ Tu spomína „homosexualitu a konkubinát“. The Case of the ‘Bishop with a Human Face’ Dismissed by the Pope.

¹²⁵ The Case of the Bishop Dismissed. A reply.

¹²⁶ P. Stanislav Příbyl, e-mail message to Kristína Hostinová, March 12, 2013.

¹²⁷ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

¹²⁸ *Rozhovor s Rastislavom Mrázom*, jedným z organizátorov podporných akcií, March 13, 2013.

¹²⁹ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, c. d.

¹³⁰ Hanus, „Prečo musel odísť?“, 28-29.

¹³¹ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

Na druhej strane „barikády” však panuje iný názor: „*hoci to vyzerá na prvý pohľad neuveriteľne, odvolanie Bezáka nijako nesúvisí s érou jeho predchodcu, ale s jeho vlastnými zlyhaniami*”. Sokol dnes už vraj v cirkvi neznamená nič a na Slovensku už nemá vplyvných spojencov. Podľa biskupov je zdiskreditovaný.¹³²

V súvislosti s emeritným arcibiskupom sa vynára ešte jedna interpretácia: v čase, keď v TA dochádzalo k hospodárskym prešľapom a strácali sa milióny, mal Sokol založené účty aj v IOR, pričom členom dozornej rady bol vtedy slovenský kardinál Tomko.¹³³ Odvolanie Bezáka a následné mlčanie má podľa niektorých interpretácií chrániť aj jeho.¹³⁴

7.4. „Nešťastné výroky” a nezvládnutá popularita

Bezák bol tiež kritizovaný kvôli svojim výrokom z festivalu Pohoda, kde vystúpil spolu s pomocným pražským biskupom V. Malým. Túto kritiku najlepšie vyjadruje list cirkevného právnika Š. Mordela, ktorý po odvolaní uverejnil, a ktorý Bezákovi po jeho vystúpení poslal, pričom však nikdy nedostal odpoveď. Mordel z Bezákovho výstupu nadobudol dojem, že arcibiskup „*pohŕda skutkami nábožnosti, ktoré veriaci konajú v kostole a zároveň, že ich považuje za neúčinné a vlastne aj zbytočné*”. Tiež má pocit, že Bezák „*nepochopil liturgické cítenie a vnímavosť voči Božiemu majestátu*”. Bezák totiž prehlásil, že aj na Pohode je „*určitá liturgia*”. Mordel na rozdiel od Bezáka považuje prirovnávanie liturgie so zábavným podujatím, kde sa dejú aj „*nemravné skutky*”, za „*nenáležité*”. Bývalého arcibiskupa prirovnáva k „*sektárom, ktorí vyberajú z evanjelia iba to, čo im práve vyhovuje*”. Ďalej odsudzuje Bezákovu kritiku katolíckych kňazov, ktorí kolaborovali s komunistickým režimom (čo považuje za nevhodné preberať pred mladým publikom), arcibiskupove vyhlásenie, že v hudbe je čosi božské (existujú totiž aj druhy hudby, ktoré Boha zosmiešňujú a oslavujú diabla) a napokon Bezákove tvrdenie, že Boh je najväčší pohodľák (čím zredukoval

---

¹³² Hanus, “Prečo musel odísť?,” 28-29.

¹³³ Katolícka univerzita v Ružomberku, “J. Em. Jozef kardinál Tomko, Dr. h. c. KU,” accessed March 10, 2013, http://www.ku.sk/index.php?option=com_comprofiler&task=userprofile&user=1770.

¹³⁴ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, c. d.

obraz Boha na „púhu figúrku“).¹³⁵ „Arcibiskup Bezák na Pohode kráčal po hrane a počínal si naozaj veľmi nezodpovedne. Práve v týchto debatách ukázal Róbert Bezák svoje slabé stránky a prejavil sa ako človek, ktorý nedokázal stáť na výške svojho úradu.“¹³⁶

Proti Mordelovmu postojú však stoja nielen veriaci, ktorí v Bezákovom prístupe vidia predovšetkým neobvyklú otvorenosť, ale aj osobnosti v cirkvi vážené. Biskup Malý prehlásil, že v Bezákovom vystúpení na Pohode nespozoroval žiadnu „odchýlku od cirkevného učenia“, čo opätovne zdôraznil tvrdením, že „sa nedopustil nejakého závažného mravného priestupku“.¹³⁷ Za Bezáka sa postavil aj Halík, podľa ktorého hral Bezák úlohu „pontifexa“ - „budovateľa mostov“, ktorý bol schopný oslovit' ľudí hľadajúcich „spirituálne a morálne hodnoty pre budúcnosť“.¹³⁸

Napokon je tu ešte jedna vec, ktorá spochybňuje jeho heretické sklony: je ťažko predstaviteľné, že by človek, ktorý nedokáže správne interpretovať katolícke učenie mohol byť 12 rokov viceprovinciálom rímskokatolíckej viceprovincie Redemptoristov na Slovensku a 6 rokov predsedom Konferencie vyšších rehoľných predstavených,¹³⁹ a to bez toho, že by si niekto jeho pochybenia všimol. Tento argument spochybňuje Vittek, ktorý hovorí, že aj prípady sexuálnych deliktov duchovných vyšli najavo až po mnohých rokoch.¹⁴⁰

---

¹³⁵ Štefan Mordel, “Odvolanie arcibiskupa, protesty a otázky,” in: Postoy, accessed March 23, 2013, <http://www.postoy.sk/node/3681>

¹³⁶ Štefan Mordel, “Slovo k otvorenému listu Štefana Hríba biskupom,” in: Postoy, accessed February 21, 2013, <http://www.postoy.sk/node/3717>

¹³⁷ Český rozhlas, “Jak to vidí Václav Malý - 19. července,” accessed March 7, 2013, http://www.rozhlas.cz/praha/jaktovidi/_zprava/jak-to-vidi-vaclav-maly-19-cervence--1086895.

¹³⁸ Christnet, “Roma locuta - k odvolání arcibiskupa Bezáka,” accessed March 24, 2013, <http://www.christnet.cz/magazin/clanek.asp?clanek=3911>.

¹³⁹ Tlačová kancelária KBS, “Benedikt XVI. vymenoval nového Trnavského arcibiskupa,” accessed March 12, 2013, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20090418004>.

¹⁴⁰ *Rozhovor s Jurajom Vittekom*, c. d.

7.5. Cirkevná „homosexuálna mafia“

V septembri sa objavili vyjadrenia poľského kňaza D. Oka o tzv. „*homoherezii*“ t.j. „*odmietnutie záväznej náuky Katolíckej cirkvi o homosexualite*“.¹⁴¹ Okovi sa dostalo tiež prezývky „*homobijca*“.¹⁴² Hovorí o akejsi „*homo-lobby*“ t.j. vplyvná skupina, ktorej sa darí tajiť sexuálne delikty duchovných a ovplyvňovať proces vyberania biskupov. Na uskutočňovanie homo-lobby je potrebné vytvárať tzv. *homo-mafiu* alebo „*levandul'ovú mafiu*“ zloženú z ľudí na kľúčových pozíciách. Z jeho vyjadrení vyplýva, že dôvodom Bezákovho odvolania bola práve jeho homoherezia a snaha vzpierať sa pápežovi v otázke udeľovania sviatosti kňazstva a biskupstva homosexuálom.¹⁴³ Napokon, Bezák mal byť podľa pátra Leopolda tiež predstavený pápežovi ako homosexuál, čo je pre pápeža záležitosť veľmi citlivá, keďže sa potvrdilo, že mnohí pedofilní kňazi boli homosexuáli. Práve toto vníma páter ako „*najväčšiu špinavosť celej kauzy*“.¹⁴⁴

7.6. Nezákonné vysviacky

V rámci Bezákovej personálnej politiky sa ako pochybenie spomína aj nesprávny postup pri vysviackach, predovšetkým v dvoch prípadoch. Jeden zo seminaristov mal patriť do Nitrianskej, druhý do Bratislavskej diecézy. Seminarista z Nitrianskej diecézy bol údajne úplne nevhodným kandidátom na kňazstvo, pričom je vraj ťažko pochopiteľné ako vôbec mohol absolvovať prípravný seminár. Nitriansky biskup Judák ho vysvätiť odmietol, takže sa obrátil na Bezáka, ktorý vysviacku povolil bez toho, aby sa spýtal Judáka na dôvody prečo kandidáta odmietol vysvätiť. K zastaveniu vysviacky došlo na poslednú chvíľu, pričom nie je

---

¹⁴¹ Homoheretici nesúhlasia s tvrdením, že homosexualita je porucha osobnosti a v rámci cirkvi súhlasia s kňazským svätením homosexuálov. Institut Svatého Josefa, “Homosexuální mafie v Církví a skutečná příčina odvolání arcibiskupa Bezáka,” accessed February 23, 2013, <http://www.stjoseph.cz/homomafie-v-cirkvi-a-bezak/>.

¹⁴² *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

¹⁴³ Homosexuální mafie v Církví a skutečná příčina odvolání arcibiskupa Bezáka.

¹⁴⁴ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

jasné ako k tomu vlastne došlo a kto o tom rozhodol.¹⁴⁵ Napriek tomu však v Bezákovom okolí panuje názor, že k pochybeniu z jeho strany nedošlo, všetky dokumenty boli v poriadku a ani jednému zo seminaristov nebolo od ich biskupov vysvätenie priamo odmietnuté.¹⁴⁶

7.7. Snaha „chrániť peknú tvár cirkvi“

Páter Jablonský naznačuje aj ďalší dôvod, ktorý môže umocňovať dôvody vyššie spomínané. V cirkvi je podľa neho už stáročia udržiavaná mentalita, ktorej cieľom je „*chrániť peknú tvár cirkvi*“. V záujme tejto sú slovenskí cirkevní hierarchovia ochotní použiť aj neadekvátne prostriedky v záujme vyššieho cieľa. „*Oni sú ochotní klamať, podvádzať, len aby zachovali peknú tvár cirkvi, hoci všetci vedia aká je špinavá, len oni si myslia, že to je ešte stále fajn.*“¹⁴⁷

---

¹⁴⁵ Hanus, „Prečo musel odísť?“, 29.

¹⁴⁶ *Rozhovor s človekom z prostredia blízkeho Bezákovi*, c. d.

¹⁴⁷ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

8. Reakcie

Reakcie slovenskej verejnosti sa rozpútali bezprostredne po Bezákovom odvolaní, pričom podpora bola abnormálna. Prejavovala sa napr. modlitbovými stretnutiami, otvorenými listami, bilbordovou kampaňou, koncertmi a diskusiami. Najväčšie ohlasy mal otvorený list spoločenstva Pastor Bonus pápežovi a pohľadnice s Bezákovým portrétom adresovaným štátnemu sekretárovi Bertonemu.¹⁴⁸ Kauze sa dostalo ohlasu aj v zahraničí. Podporu odvolanému arcibiskupovi vyjadrili aj osobnosti českej katolíckej cirkvi ako V. Malý¹⁴⁹, T. Halík¹⁵⁰ a V. Kodet.¹⁵¹

8.1. Reakcie cirkevných predstaviteľov

Členovia KBS prijali odvolanie svojho kolegu „v *duchu viery a synovskej poslušnosti*“¹⁵², k čomu vyzývali aj samotných veriacich. Zároveň sa zdanlivo snažili o znížovanie Bezákovho renomé vyjadreniami spochybňujúcimi jeho vernosť voči pápežovi. Slovenskí biskupi sa už od odvolania Bezáka snažia o „*diskrétnosť*“.¹⁵³ Práve to je dôvod, prečo k celej kauze nezaujali vysvetľujúce stanovisko. Svoj postoj obhajujú ochranou osôb zainteresovaných vo vyšetrovaní.¹⁵⁴ Americký cirkevný právnik E. Peters však tvrdí, že povinnosť chrániť dobré meno osoby platí len v rámci predbežného zisťovania a iba ak ide o nezákonné poškodenie dobrého mena. Ak dobré meno utrpí legitímne, v rámci prípadu, je to

---

¹⁴⁸ Do Vatikánu prišlo 18 000 takýchto pohľadníc, pričom táto akcia evidentne nebola po vôli kardinálovi Tomkovi. Podľa neho totiž obsahujú „*pichľavý citát*“ (viď Príloha č. 9). TA3, “TA3 Špeciál: Rozhovor s kardinálom Jozefom Tomkom,” accessed March 16, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1016315/ta3-special-rozhovor-s-kardinalom-jozefom-tomkom.html>.

¹⁴⁹ Jak to vidí Václav Malý - 19. července.

¹⁵⁰ Roma locuta - k odvolání arcibiskupa Bezáka.

¹⁵¹ Kauza Róbert Bezák (odpoveď na otázku).

¹⁵² Svätý otec rozhodol o zmenách v Trnavskej arcidiecéze.

¹⁵³ *Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy*, c. d.

¹⁵⁴ Tlačová kancelária KBS, “Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska,” accessed March 12, 2013, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20120710034%20www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20090418004>.

podľa neho v poriadku.¹⁵⁵

Dňa 9. júla vyšlo spomínané vyhlásenie Apoštoskej nunciatúry, prostredníctvom ktorého nunciatura vyzvala veriacich, „*aby ochotne a v duchu viery prijali rozhodnutie Svätého Otca*”.¹⁵⁶ Toto bolo jediné vyhlásenie, ktoré nunciatus ku kauze poskytol. Odvtedy sa oficiálne nevyjadril. Krátko po odvolaní sa však nechal na východe Slovenska počuť, že rozruch o chvíľu utíchne.¹⁵⁷ Bývalý slovenský veľvyslanec v Taliansku, J. Mikloško hovorí o jeho fatálnom zlyhaní ako diplomata.¹⁵⁸ Už od odvolania arcibiskupa sa ozývajú hlasy, že „*niekto podcenil úroveň našich veriacich*” a „*nunciatus tiež neodhadol svoju diplomatickú misiu*”.¹⁵⁹ T. Halík vyhlásil, že „*cirkevné vedenie podceňuje jednu dôležitú skutočnosť: s postupujúcou demokratizáciou spoločenského vedomia neformálna autorita naberá prevahu nad formálnou autoritou. Cirkevné tresty nefungujú tak ako v stredoveku, už nemôžu človeka zničiť ani umlčať*”.¹⁶⁰

Ešte v júli obletel Slovensko citát metropolitu Zvolenského, ktorý k Bezákovmu prípadu vyhlásil: „*My si v tejto chvíli tiež uvedomujeme, že vidíme zreteľne, že toto cirkev aj očisťuje*”.¹⁶¹ Vyjadrenie nebolo formulované veľmi šťastne. Nečudo, že evokovalo určitú totalitnú „*čistku*”.

Začiatkom novembra 2012 bol uverejnený list Benedikta XVI. arcibiskupovi Zvolenskému, ktorý mal rozptýliť všetky pochybnosti o tom, či pápež o odvolaní Bezáka vôbec vedel. Napriek tomu však podľa niektorých tento list nič také nevyvrátil. Pápež hovorí, že sa nemohol vyhnúť povinnosti „*obnoviť účinnú kolegialitu a usporiadané pastoračné*

---

¹⁵⁵ Vid' Príloha č. 8.

¹⁵⁶ Vyhlásenie Apoštoskej nunciatúry na Slovensku v mene Svätej stolice.

¹⁵⁷ *Nad Tatrou sa blýska: Katolícka cirkev na Slovensku v letech 1939-2013* (debata), 21. 3. 2013, Praha.

¹⁵⁸ *Rozhovor s Jozefom Mikloškom*, poslancom NR SR a bývalým slovenským veľvyslancom v Taliansku, 6. 3. 2013, Bratislava.

¹⁵⁹ Jozef Mikloško, “Slovenská trauma nielen z horúčav,” in: Blog.sme, accessed February 26, 2013, <http://jozefmiklosko.blog.sme.sk/c/302806/Slovenska-trauma-nielen-z-horucav.html>.

¹⁶⁰ Roma locuta - k odvolaní arcibiskupa Bezáka.

¹⁶¹ Tlačová kancelária KBS, “Denník SME uverejnil opravu klamlivého titulku,” accessed March 12, 2013, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20120723021>.

riadenie v trnavskej arcidiecéze”.¹⁶² Páter Leopold vo svojom vyjadrení k tomuto listu píše: „Zamýšľam sa tiež, prečo Sv. Otec napíše list v tomto znení pár dní potom, ako sa pán arcibiskup Mons. Stanislav Zvolenský a apoštolský nuncius Mons. Mario Giordana vrátia z Ríma po niekoľko dňovom pobyte. Iste, prebiehala Synoda o novej evanjelizácii. Predpokladám a myslím, že nie nesprávne, že tento čas využili, aby Sv. Otcovi situáciu na Slovensku predstavili spôsobom, ktorý sleduje horizont ich záujmu.”¹⁶³

Ako protiváha k podporným otvoreným listom bola vytvorená tzv. „Výzva k spolupatričnosti katolíckej Cirkvi na Slovensku”, ktorej cieľom bolo vyjadriť podporu slovenským biskupom, Svätému Otcovi a jeho rozhodnutiam. Výzva zdôrazňovala, že súčasná „mediálna ‘panika’ nie je skutočným obrazom katolíckej Cirkvi”. Na jednej strane sa v nej hovorí o otvorenosti svetu, ku ktorej vyzval Druhý vatikánsky koncil, na druhej strane jej signatári zdôrazňujú, že „snaha ‘prispôbiť’ Cirkev svetu’ sa pre Cirkev v súčasnosti stáva dokonca aj pokúšením”. „Poľudštit” cirkev dnes už podľa nich neznamená len budovanie „spirituality spoločenstva”, otvorenosti a ľudskej blízkosti, ale aj „demokratizáciu”, ktorá znamená prekročenie vnútornej povahy Cirkvi, stratu zmyslu pre posvätno, „zbožštenie” človeka a redukciu, ktorá likviduje základy vnútornej povahy Cirkvi.¹⁶⁴ Signatári sa na konci výzvy modlia, aby Bezák našiel v sebe „dostatok pokory a zrelosti, aby prijal rozhodnutie Svätého Otca a rešpektoval vlastnú vnútornú povahu Cirkvi”.¹⁶⁵

Viacrát sa objavil citát Martina L. Kinga: „Naša generácia bude musieť jedného dňa ľutovať nielen zlé slová a skutky zlých ľudí, ale tiež strašné mlčanie dobrých”. Kodet ďalej dodal: „Zdá sa mi, že mlčanie v týchto súvislostiach, a to aj schované za poslušnosť Svätému Otcovi, by bolo len zbabelosťou a spoluúčasťou na páchanom bezpráví”.¹⁶⁶

---

¹⁶² Tlačová kancelária KBS, “List Benedikta XVI. predsedovi KBS,” accessed December 3, 2012, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20121108025>.

¹⁶³ Jablonský, Leopold Jaroslav, “Vyjadrenie k listu pápeža Benedikta XVI. prezentovaného na tlačovej konferencii KBS 8.11 2012,” accessed November 9, 2012, <http://www.robertbezak.eu/products/leopold-jaroslav-jablonsky/>.

¹⁶⁴ iPetitions, “Výzva k spolupatričnosti katolíckej Cirkvi na Slovensku,” accessed February 19, 2013, <http://www.ipetitions.com/petition/vyzva-k-spolupatricnosti-katolickej-cirkvi/>.

¹⁶⁵ Tamtiež.

¹⁶⁶ Kauza Róbert Bezák (odpoveď na otázku).

9. Zmeny po odchode Bezáka

Dekrét, na základe ktorého sa apoštolským administrátorom “s. v.” TA stáva bývalý pomocný biskup Orosch bol prefektom Kongregácie pre biskupov podpísaný 2. júla. Orosch po svojom nástupe nariadil nový audit, ktorého výsledky dodnes nepoznáme.

Bezprostredne po odvolaní došlo k rezignácii šiestich dekanov. Bývalý sereďský dekan Cibira svoje rozhodnutie zdôvodnil slovami: „*Je to aj vec svedomia, že nepáči sa mi to, čo sa deje, ale myslím si, že tu sa ublížilo človeku a je mi to veľmi ľúto, že v rámci cirkvi, vždy som mal pocit alebo chcel som, aby sa cirkev aspoň pokúšala o transparentné, normálne, slušné správanie, a to sa mi zdá, možno sa mýlim, ale to sa mi zdá, že tu nevidím.*“¹⁶⁷ Orosch v septembri rezignácie piatich dekanov prijal.¹⁶⁸ Personálne zmeny prebehli aj medzi viacerými ďalšími duchovnými a pracovníkmi ABÚ. Zasiahli aj aktivity, ktoré Bezák zaviedol, napr. Noc kostolov¹⁶⁹ alebo reštauráciu Galéria.¹⁷⁰

Páter Leopold zhodnotil situáciu slovami: „*Atmosféra, ktorá vládne teraz momentálne v diecéze pri súčasnom vedení je taká, že meno Bezák je ako červené súkno na býka. Na arcibiskupskom úrade vymenili ešte aj lustre, ktoré tam dal Bezák. To znamená, že tu musí jednoducho ľahnúť popolom všetko, čo má s Bezákom čo spoločné.*” Považuje to za určitú “*psychológiu totalitnej politiky*”. Títo ľudia majú vraj s Bezákom „*osobný problém*”.¹⁷¹

Zmeny sa odohrali aj v rámci slávenia svätej omše, kde sa na miesto arcibiskupa Róberta (Bezáka) spomína apoštolský administrátor Ján (Orosch). Mohlo by to byť

---

¹⁶⁷ Slovenský rozhlas, “Reakcia dekanov Trnavskej arcidiecézy na odvolanie arcibiskupa Mons. Róberta Bezáka,” accessed April 8, 2013, <http://www.slovakradio.sk/spravy/Reakcia-dekanov-Trnavskej-arcidiecezy-na-odvolanie-arcibiskupa-Mons.-R.-Bezaka?!=1&i=40642&p=11>.

¹⁶⁸ Prípád jedného z dekanov bol spomedzi ostatných vyňatý. *Rozhovor s Petrom Cibirom*, bývalým sereďským dekanom a farárom v Hrádku, 5. 4. 2013, Hrádok.

¹⁶⁹ Mons. Orosch vidí na projekte viac negatív ako pozitív. Nebude vraj síce robiť napriek kňazom, ktorí by sa do toho chceli pustiť osobne ale akcia sa nebude konať pod záštitou ABÚ. *Rozhovor s Rastislavom Mrázom*, c. d.

¹⁷⁰ Reštaurácia bola zatvorená 9. júla „*z technických príčin na dobu neurčitú*”, čo nový hovorca TA odôvodnil slovami „*nové vedenie arcidiecézy sa zoznamuje so stavom Trnavskej arcidiecézy po ekonomickej i administratívnej stránke*”. TA3, “Bezákov projekt, arcibiskupskú reštauráciu, zatvorili,” accessed March 8, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1002193/bezakov-projekt-arcibiskupsku-restauraciju-zatvorili.html>.

¹⁷¹ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

považované len za kozmetickú úpravu, ale podľa niektorých ide o vážny krok. Kaplán L. Kubán hovorí o určitom psychologickom efekte a snahe presvedčiť ľudí, že Bezákove miesto je už obsadené.¹⁷² Napokon spomínanie mena apoštolského administrátora v rámci eucharistickej modlitby nie je uchopiteľné ani z právneho hľadiska.¹⁷³

9.1. „Normalizácia”

Po nástupe Oroscha došlo k masívnej výmene zamestnancov. Napriek tomu, že táto výmena vyzerá ako príliš rázny krok novovymenovaného apoštolského administrátora, je vraj úplne normálne, že nový biskup okolo seba sústreďuje ľudí, ktorým dôveruje.¹⁷⁴ Vďaka niektorým konkrétnym krokom nového vedenia sa však napriek tomu začalo hovoriť o akejsi „normalizácii” a „systematickom vymazávaní” Bezáka z TA.¹⁷⁵ Boli podniknuté kroky v snahe stíšiť hlasy Bezákových sympatizantov, a to použitia praktík, ktoré mnohí nazývajú „totalitnými”. Tieto nie sú bežné ani v rámci hierarchickej štruktúry cirkvi. O spomínaných praktikách je ochotná hovoriť určitá skupina laikov i duchovných, ktorých na základe výziev k poslušnosti zo strany slovenských biskupov autorka nazýva „Neposlušnými”.

9.2. „Neposlušní” duchovní a laici

Františkán Leopold Jablonský zastával už od čias arcibiskupa Sokola funkciu exorcistu. Bezák mu po svojom nástupe funkciu potvrdil a v januári 2012 opätovne ústne predĺžil. Páter Leopold sa po odvolaní arcibiskupa vyjadril podporne na jeho adresu. Oroschov pastiersky list zo septembra 2012, ktorý vyzýva k prijatiu rozhodnutia pápeža

---

¹⁷² Rozhovor s kaplánom Ludovítom Kubánom, 18. 3. 2013, Šaľa.

¹⁷³ Tribunál, “O spomínaní mena biskupa v eucharistickej modlitbe,” accessed March 19, 2013, <http://tribunal.kapitula.sk/2011-2/ospominani.htm>.

¹⁷⁴ Rozhovor s Petrom Cibirom, c. d.

¹⁷⁵ TA3, “Aktivisti: Bezák je vymazávaný z histórie Trnavskej arcidiecézy,” accessed March 7, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1011659/aktivisti-bezak-je-vymazavany-z-historie-trnavskej-arcidiecezy.html>.

o zmene pastoračného riadenia TA „v duchu poslušnosti a dôvery”,¹⁷⁶ páter Leopold aj náležite okomentoval: „... pán biskup Orosch sa snaží manipulovať autoritou Svätého otca vo svedomí ľudí”. Vtedy sa pre TA stal nepotrebným a jej vedenie sa snažilo využiť, že jeho služba bola predĺžená len ústne. Bezák mu síce dal písomné potvrdenie, no L. Jablonský bol napriek tomu odvolaný s odôvodnením: „Keď takto zmyšľáš v kauze odvolania arcibiskupa Bezáka, nemôžeš byť exorcistom”.¹⁷⁷ V novembri v reakcii na pápežov list napísal: „Na základe listu Sv. Otca Benedikta XVI. slovenským biskupom, od dnes, z hľadiska práva môžem považovať odvolanie Mons. Róberta Bezáka CSsR ‘de iure’ za právoplatné, ale nemôžem ho považovať za správne a spravodlivé. Mal som možnosť spoznať z tváre do tváre temný svet jeho osočovateľov, ohováračov, ktorých informácie sa dostali pred Sv. Otca.”¹⁷⁸

Ludovít Kubán sa 1. júla stal novým kaplánom v Trnave. Po zverejnení otázok od Kongregácie pre biskupov sa týmto venoval v rámci kázne zakončenej potleskom veriacich: „No a potom som povedal, že tie otázky, ktoré dneska vyšli, sú úbohé. A zacitoval som potom nuncia, ktorý povedal vlastne, že laici a kňazi trnavskej diecézy písali na Bezáka do Ríma. A som povedal, že ak sú to tieto otázky, tak že tí laici a kňazi sa môžu hanbiť, lebo za tie otázky by sa nemusel hanbiť ani okresný tajomník ŠtB. (...) Ešte takú myšlienku, že sa mi zdá, že mnohí ako keby chceli zachraňovať cirkev, ale veď Kristus je jej ženích, on si ju zachráni. Len my žime v pravde, v láske, v spravodlivosti. A mne sa zdá, že teda niektorí tu idú silou mocou zachraňovať cirkev a veľmi jej škodia... A toto bol kameň sváru.” Na kaplána sa následne niekto z prítomných sťažoval, pričom Oroschovi predložil polopravdy: Kubán vraj o biskupoch povedal, že sú ŠtBáci. Orosch si pravdu nedal vysvetliť, keďže autorovi sťažností vraj verí. Vadil mu aj potlesk ľudí na záver kázne. V septembri kaplán tiež okomentoval Oroschov pastiersky list. Dňa 14. septembra dostal trnavský dekan do rúk dekrét týkajúci sa kaplána Kubána - o tri dni má byť v Šali, pričom s dekanom o tomto rozhodnutí nikto nedebatoval.¹⁷⁹

---

¹⁷⁶ Tlačová kancelária KBS, “Trnavská arcidiecéza: Pastiersky list na 23. nedeľu v Cezročnom období,” accessed December 2, 2012, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20120909002>.

¹⁷⁷ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, c. d.

¹⁷⁸ Vyjadrenie k listu pápeža Benedikta XVI. prezentovaného na tlačovej konferencii KBS 8.11.2012.

¹⁷⁹ *Rozhovor s kaplánom Ludovítom Kubánom*, c. d.

Kontroverznou boli aj niektoré reakcie na otvorený list adresovaný nunciovi a predsedovi KBS, na ktorom sa podieľalo aj spoločenstvo Pastor Bonus. Išlo o dva konkrétne prípady. V prvom prípade dostal veriaci list podpísaný spišským biskupom, že v prípade, ak sa niečo podobné v jeho diecéze zopakuje, bude mu zakázaný prístup k svätému prijímaniu. V druhom prípade ten istý biskup pohrozil neobnovením kanonickej misie na učenie náboženstva. Práve zo solidarity k tomuto človeku, bol otvorený list stiahnutý zo stránky postoy.sk.¹⁸⁰ Čo sa týka možnosti biskupa zakázať prístup k svätému prijímaniu Kán. 915 hovorí: „*Na sväté prijímanie sa nesmú pripustiť exkomunikovaní a postihnutí interdiktom po jeho uložení alebo vyhlásení trestu a iní, ktorí tvrdošijne zotrávajú v zjavne ťažkom hriechu.*”¹⁸¹ Spomínaný veriaci však nebol ani exkomunikovaný, ani postihnutý interdiktom a ani nezotrával v zjavne ťažkom hriechu.¹⁸² Jedine, že by ním bola podpora Bezáka.

Za svoje výroky bol napomínaný aj V. Kodet. Ten bol nemenovaným slovenským biskupom obvinený, že „*burcuje veriacich k rebélii proti Benediktovi XVI. a k odporu proti cirkvi*”, pôsobí vraj „*v cirkvi na Slovensku svojou kritikou rozkol, pričom by mal hlavne poslúchať autoritu a modliť sa*”.¹⁸³

Do kategórie „*Neposlušní*” bol zaradený dokonca aj Mons. Halík. Pred jeho návštevou Slovenska, v rámci ktorej sa stretol s Mons. Bezákom, vystúpil na sympóziu Od viery k nádeji a tiež v médiách, sa jeho vystúpeniam snažil zabrániť jeden z biskupov, ktorý žiadal kardinála Duku, aby Halíka zo Slovenska stiahol.¹⁸⁴ To, že sa Kodet a Halík miešali do záležitostí slovenskej cirkvi, v ktorej „*ani nežijú*” je niektorými považované za „*vrcholne neprístojné*”.¹⁸⁵

---

¹⁸⁰ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, c. d.

¹⁸¹ Konferencia biskupov Slovenska, “Kódex kánonického práva: Štvrtá kniha,” accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/4-posvacovacia-uloha-cirkvi>.

¹⁸² Pozn. aut.: Za zjavne ťažký hriech môžeme podľa kňazov považovať napr. verejne známy homosexuálny vzťah.

¹⁸³ Vojtech Kodet, “Róbert Bezák - poslušnosť a dialóg (odpoveď na otázku),” accessed March 23, 2013, <http://www.vojtechkodet.cz/dulezite-otazky/robert-bezak---poslusnost-a-dialog-odpoved-na-otazku.html>.

¹⁸⁴ *Rozhovor s Petrom Cibirom*, c. d.

¹⁸⁵ *Rozhovor s Jurajom Vittekom*, c. d.

9.3. „Neposlušný” Bezák

Bezák dostal po odvolaní priester na „*sabatický rok*”, pričom bol oficiálne začlenený do Banskobystrickej diecézy.¹⁸⁶ Už 9. júla bol nunciatúrou obvinený z porušenia pápežského tajomstva prečítaním vyššie spomínaných dekrétov v rámci kázne.¹⁸⁷ Bezák na vyhlásenie nunciatúry reagoval v liste nunciovi a biskupom: „*Kedže obidva vyššie uvedené Vami podpísané listy sú bez označenia, že ide o listy dôverné (označenia ‘SUB SECRETO’) alebo, že ide o listy vo veci pápežského tajomstva (označenie ‘SUB SECRETO PONTIFICIO’), domnievam sa, že som nemohol ich prečítaním pred svojimi veriacimi porušiť pápežské tajomstvo (tak ako ste to uviedli vo Vašom vyhlásení zo dňa 9. júla 2012).*”¹⁸⁸

V auguste 2012 Kodet napísal: „*Všetci o ňom môžu hovoriť a písať, čo chcú, domýšľať sa, čo strašného asi urobil, keď musel byť odvolaný, iba on má zákaz sa ku všetkému vyjadrovať a tí, kto by sa ho chceli zastať, sú umlčovaní v mene poslušnosti Svätému otcovi. Už to samo odporuje princípom spravodlivosti, ale tiež poňatiu poslušnosti v Písme svätom, v cirkevnom práve a v ďalších dokumentoch cirkvi.*”¹⁸⁹ Rovnako argumentoval bývalý arcibiskup, keď v decembri 2012 vystúpil v médiách. Bolo to tesne potom, ako mu Mons. Zvolenský zakázal slúžiť omšu v Bratislave z dôvodu „*pastoračnej neužitočnosti*”.¹⁹⁰ KBS bola jeho vyjadreniami v médiách „*prekvapená*”. Jediné východisko videla „*v prijatí rozhodnutia Svätého otca a ospravedlnení sa arcibiskupa Bezáka pápežovi*”.¹⁹¹ Gazda zhodnotil, že niektorí ho kvôli vystúpeniu v médiách začali vnímať negatívnejšie - „*ako*

---

¹⁸⁶ SME, “Bezák dostal miesto v Bystrici, aby sa stíšil,” accessed March 7, 2013, <http://www.sme.sk/c/6482239/bezak-dostal-miesto-v-bystrici-aby-sa-stisil.html>.

¹⁸⁷ Vyhlásenie Apoštolskej nunciatúry na Slovensku v mene Svätej stolice.

¹⁸⁸ Vid’ Príloha č. 8.

¹⁸⁹ Róbert Bezák - poslušnosť a dialóg (odpoveď na otázku).

¹⁹⁰ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, c. d.

¹⁹¹ TA3, “KBS: Bezák by sa mal ospravedlniť Svätému otcovi,” accessed March 7, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1011418/kbs-bezak-by-sa-mal-ospravedlnit-svatemu-otcovi.html>.

niekoho, kto na verejnosti perie špinavé cirkevné prádlo.”¹⁹² Podľa zástupcu Pastor Bonus však Bezák mal právo vystúpiť práve kvôli dobrému menu seba a iných, ktorým bolo rôznymi obvineniami utrhávané na cti.¹⁹³ „Bezákovi mohlo ubrať na dôveryhodnosti, že rozprával voľne, nelipol na presných formuláciách.” To sa prejavilo napríklad v decembrových rozhovoroch, ktoré poskytol viacerým televíziám, pričom v každej spomenul, že ide o jeho posledné vystúpenie. Podľa Cibiru ide o to, že „bol viac vizionár ako diplomat”.¹⁹⁴

Dňa 18. decembra bol Bezák spätne obvinený, že neprijatím pápežovej výzvy, aby sa vzdal úradu, „porušil prísahu vernosti a poslušnosti voči nemu”.¹⁹⁵ Podľa rehoľníka P. Ivaneckého však výzva nemá nič spoločné s povinnosťou. Kán. 187¹⁹⁶ totiž dáva „možnosť” rozhodnúť sa. KBS ďalej hovorí o porušení prísahy vernosti. Tá znie: „Ja, R. B., menovaný biskupom Trnavy, budem stále verným a poslušným svätej rímskej apoštolskej cirkvi a svätému námestníkovi, atď.” Prísahné formulky teda nie sú špecifikované.¹⁹⁷ Na druhej strane je nepredstaviteľné, že by prísaha dokázala postihnúť všetky prípady, kedy je nutné vernosť zachovávať.¹⁹⁸

Za „vážne previnenia a akt neposlušnosti voči Vatikánu” boli považované aj Bezákove duchovné príhovory v rámci relácie Slovo v čase.¹⁹⁹ Tie však nemali dlhé trvanie, keďže Bezák zakrátko dostal úplný zákaz vystupovania v médiách. Zákaz prišiel od M. Quelleta

---

¹⁹² Český rozhlas, “Exarcibiskup Bezák nesmí do médií. O důvodech zákazu Vatikán mlčí,” accessed March 7, 2013, http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/1183764?print=1.

¹⁹³ *Rozhovor so zástupcom spoločenstva Pastor Bonus*, c. d.

¹⁹⁴ *Rozhovor s Petrom Cibirom*, c. d.

¹⁹⁵ Tlačová kancelária KBS, “Stanovisko biskupov k súčasnej situácii Katolíckej cirkvi na Slovensku,” accessed March 12, 2013, <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20121218059>.

¹⁹⁶ Kán. 187: „Každý, kto je zodpovedný za seba, z oprávneného dôvodu sa môže cirkevného úradu zrieknuť.” Kódex kánonického práva: Prvá kniha.

¹⁹⁷ SME, “Píše Peter Ivanecký: Bezák poslušný a verný,” accessed February 26, 2013, <http://komentare.sme.sk/c/6643854/bezak-poslusny-a-verny.html>.

¹⁹⁸ *Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy*, c. d.

¹⁹⁹ Česká televize, “Vatikán zakázal slovenskému exarcibiskupovi mluvit v médiích,” accessed April 2, 2013, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/217659-vatikan-zakazal-slovenskemu-exarcibiskupovi-mluvit-v-mediich/>.

a tlmočil mu ho generálny predstavený redemptoristov.²⁰⁰ V skutočnosti však neišlo len o zákaz, ale o jednu z podmienok, ktoré musí splniť pod hrozbou suspendácie, prípadne až laicizácie. Ak bude chcieť zabrániť takémuto koncu svojho pôsobenia, bude sa musieť vzdať aj biskupských insignií, čo má závažnú symbolickú hodnotu. Bude tiež musieť požiadať o vstup do rehole, do ktorej prestal automaticky patriť biskupskou vysviackou. Poslednou podmienkou je, že bude musieť hlásiť nunciatúre čo robí.²⁰¹ Splnením podmienok sa stane úplne kontrolovateľným.

---

²⁰⁰ Tlačová agentúra Slovenskej republiky, "Bezák dostal zákaz vyjadrovať sa až do rozhodnutia o jeho pôsobení," accessed April 4, 2013, <http://www.teraz.sk/slovensko/robert-bezak-zakaz-vyjadrovat-cirkev/39152-clanok.html>.

²⁰¹ *Nad Tatrou sa blýska: Katolícka cirkev na Slovensku v letech 1939-2013*, c. d.

10. „Náhubkový zákon“

Dňa 12. marca 2013 schválila KBS nové normy týkajúce sa „*katolíckych médií a vystupovania klerikov a zasvätených osôb a predkladania katolíckej náuky prostredníctvom prostriedkov spoločenskej komunikácie.*“ V úvode dokumentu sa hovorí, že je založený na CIC, konkrétne na kán. 772 § 2, kán. 804 § 1 a kán. 831 § 2, a na Inštrukcii Kongregácie pre náuku viery o niektorých aspektoch využívania spoločenských komunikačných prostriedkov na šírenie náuky viery.²⁰² Metropolitá Zvolenský vyhlásil: „*Vystupovanie klerikov a zasvätených osôb v médiách v mene katolíckej cirkvi vyžaduje Kódex kánonického práva, aby bol regulovaný aj normami Konferencie biskupov Slovenska. My sme teda pristúpili tiež, aby sme splnili túto požiadavku k stanoveniu určitých pravidiel.*“²⁰³

Načasovanie vydania týchto noriem je pomerne zvláštne. Oba dokumenty, na ktoré sa KBS odvoláva boli totiž vydané už pred niekoľkými rokmi.²⁰⁴ O otáznom načasovaní hovorí aj Gazda, keďže „*mnohí ľudia si to jednoducho budú spájať s kauzou Bezák*“, pričom však hovorí o pochopiteľnosti tohto kroku z pohľadu biskupov.²⁰⁵ Zo strany KBS zaznelo: „*Za katolícku cirkev sa budú prezentovať katolícke názory*“²⁰⁶ pričom kritika cirkvi sa podľa nových nariadení KBS zjavne za „*katolícky názor*“ považovať nedá. Kaplán Kubán to okomentoval slovami: „*Kto má oči a vidí, tak asi dá si do súvislosti niektoré veci.*“²⁰⁷

---

²⁰² Konferencia biskupov Slovenska, „Normy Konferencie biskupov Slovenska ohľadom katolíckych médií a vystupovania klerikov a zasvätených osôb a predkladania katolíckej náuky prostredníctvom prostriedkov spoločenskej komunikácie,“ accessed March 16, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/konferencia-biskupov-slovenska/p/osobitne-dokumenty/c/normy-o-vystupovani-klrikov-a-zasvatenych-osob-v-masmediach>.

²⁰³ SME, „Kňazom zakázali hovoriť do médií bez povolenia,“ accessed April 10, 2013, <http://www.sme.sk/c/6731482/knazom-zakazali-hovorit-do-medii-bez-povolenia.html>.

²⁰⁴ Kódex kánonického práva bol uverejnený v roku 1996 apoštolskou konštitúciou *Sacrae Disciplinae Leges* (Apoštolská konštitúcia: *Sacrae disciplinae leges.*) a Inštrukcia Kongregácie pre náuku viery o niektorých aspektoch využívania spoločenských komunikačných prostriedkov na šírenie náuky viery v roku 1992.

²⁰⁵ TA3, „Na nové pravidlá komunikácie cirkvi s médiami sa ozývajú kritické hlasy,“ accessed March 29, 2013, <http://www.ta3.com/clanok/1016272/na-nove-pravidla-komunikacie-cirkvi-s-mediami-sa-ozyvaju-kriticke-hlasy.html>.

²⁰⁶ Kňazom zakázali hovoriť do médií bez povolenia.

²⁰⁷ *Rozhovor s kaplánom Ludovítom Kubánom*, c. d.

Kán. 772 § 2 hovorí o zachovávaní noriem stanovených KB, ak ide „o predkladanie kresťanskej náuky v rozhlase alebo v televízii”.²⁰⁸ Zo spomínaného kánonu však nevyplýva ani povinnosť vytvoriť spomínané normy, ani zachovávať normy ak ide o vyjadrovanie mimo problematiky kresťanskej náuky. J. Vittek považuje za oveľa širší kánon 804 § 1²⁰⁹, ktorý podľa neho v rámci katolíckej náboženskej „výchovy” zahŕňa aj každé vyjadrovanie resp. výchovu „v rozličných spoločenských oznamovacích prostriedkoch”. Ak ide o vyjadrovanie k odvolaniu biskupa, nejde síce o vieroučnú otázku, ale je to „otázka, ktorá sa veľmi týka toho, ako sa majú formovať mysle katolíckych veriacich. To znamená, že to už do toho kánona určite spadá.”²¹⁰ Úryvok „katolícka náboženská výuka a výchova” si bohužiaľ môže vyložiť každý podľa vlastnej potreby. Práve tento kánon je interpretovaný ako nariadenie, ktoré pre KBS vytvára povinnosť určiť „všeobecné normy”. Posledný kánon o ktorý sa KBS vo svojich normách opiera hovorí v § 1 o zákaze prispievať do takej tlače, ktorá otvorene napáda „katolícke náboženstvo a dobré mravy”. Podľa Vitteka sem dnes môžeme zaradiť v podstate všetky sekulárne médiá, pričom do napádania „katolíckeho náboženstva a dobrých mravov” môžeme zaradiť aj kritiku biskupov, ktorá znamená „napádanie učenia katolíckej cirkvi”.²¹¹ V druhom paragrafe kánon opäť ukladá KB povinnosť stanoviť normy vystupovania klerikov a rehoľníkov v rozhlase alebo televízii, ak ide o otázky týkajúce sa „katolíckeho učenia alebo mravov”.²¹² Tu si môžeme opäť položiť otázku, čo konkrétne do tejto kategórie patrí - či ide

---

²⁰⁸ Kán. 772 § 2. „Keď ide o predkladanie kresťanskej náuky v rozhlase alebo televízii, majú sa zachovávať predpisy, stanovené Konferenciou biskupov.” Konferencia biskupov Slovenska, “Kódex kánonického práva: Tretia kniha,” accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonického-prava/c/3-uciaca-uloha-cirkvi>.

²⁰⁹ Kán. 804 § 1. „Cirkevnej vrchnosti podlieha katolícka náboženská výuka a výchova, ktorá sa poskytuje v akýchkoľvek školách alebo sa zabezpečuje prostredníctvom rozličných spoločenských oznamovacích prostriedkov; úlohou Konferencie biskupov je vydávať pre túto oblasť činnosti všeobecné normy a úlohou diecézneho biskupa je usmerňovať ju a dozeráť na ňu.” Tamtiež.

²¹⁰ Rozhovor s Jurajom Vittekom, c. d.

²¹¹ Tamtiež.

²¹² Kán. 831 § 1. *Do denníkov, brožúrok alebo periodík, ktoré zvyčajne otvorene napádajú katolícke náboženstvo alebo dobré mravy, veriaci nemajú ničím prispievať, ak nie je na to oprávnený a rozumný dôvod; avšak klerici a členovia rehoľných inštitútov iba s povolením miestneho ordinára.*

§ 2. *Je úlohou Konferencie biskupov stanoviť normy o tom, čo sa vyžaduje, aby sa klerici a členovia rehoľných inštitútov mohli v rozhlase alebo televízii zúčastniť na diskusiách o otázkach, týkajúcich sa katolíckeho učenia alebo mravov.*” Kódex kánonického práva: Tretia kniha.

o akékoľvek vystúpenie klerika alebo rehoľníka, alebo sa to týka len vyjadrení na určitú tému. Ďalšia otázka vyvstáva z autorkinho rozhovoru s Vittekom. Ten pochybuje, či je možné oddeliť osobný názor od úradu, ktorý reprezentuje.²¹³ Následne sa vynára ďalšia otázka: vyžaduje príslušnosť ku katolíckemu kléru alebo reholi uniformitu v názore naozaj na čokoľvek? Na túto otázku odpovedá Halíkovo rozlišovanie medzi cirkvou ako organizmom a cirkvou ako organizáciou.

Na ilustráciu spomínaných pravidiel vyjadrovania autorka uvádza 6. bod nových noriem: „*Diecézni klerici, členovia inštitútov zasväteného života a spoločností apoštolského života vystupujúci v médiách sa majú vyznačovať vernosťou učeniu evanjelia, spoľahlivými vedomosťami rozvážnosťou a zodpovednosťou za vypovedané slová, starostlivosťou o lásku k pravde a o účinné odovzdávanie evanjeliového posolstva. Majú sa zdržať vystupovania v médiách, osobitne ak ide o zložité a kontroverzné otázky. Sú povinní rešpektovať názor Konferencie biskupov Slovenska v otázkach, ktoré boli predmetom jej oficiálneho stanoviska. Stanovisko Konferencie biskupov Slovenska prezentuje v médiách jej hovorca.*”²¹⁴ Televízia TA3 hovorí o „*zaradení spiatočky*”. Biskupi tvrdia, že základnú ľudskú slobodu neobmedzujú. Pravidlá prirovnávajú k normám ministerstiev a inštitúcii, ktoré považujú za oveľa prísnejšie.²¹⁵

---

²¹³ *Rozhovor s Jurajom Vittekom, c. d.*

²¹⁴ Normy Konferencie biskupov Slovenska ohľadom katolíckych médií a vystupovania klerikov a zasvätených osôb a predkladania katolíckej náuky prostredníctvom prostriedkov spoločenskej komunikácie.

²¹⁵ Kňazom zakázali hovoriť do médií bez povolenia.

11. Záver

Charakter práce a samotnej kauzy Bezák je rovnako ako pozícia cirkvi a Svätého stolca na čele s pápežom v medzinárodnom systéme veľmi neštandardný. Stretávame sa tu s tým, že vždy existujú minimálne dve interpretácie akéhokoľvek javu. Či už je to spomínaný problém definície cirkvi, jednotlivé kánony CIC alebo konkrétne kroky a udalosti. Napriek tomu, že dnes nevieme určiť, ktoré dôvody skutočne viedli k Bezákovmu odvolaniu, existujú indicie, na základe ktorých môžeme skonštatovať, že v prípade Bezák sa nehralo podľa pravidiel. Naozaj neuveriteľne pôsobí názor, že kauza Bezák nebola nijako spojená s kauzou Sokol. To podľa týždňa pripúšťajú aj vyššie spomenutí respondenti. CIC síce nezakazuje, aby sa nový biskup snažil kontrolovať a objasňovať hospodárenie bývalého arcibiskupa, avšak medzi niektorými duchovnými panuje presvedčenie: „*to sa proste nerobí*“.²¹⁶ Bezák teda možno len porušil zaužívaný chod cirkvi, čím sa vymedzil z radu a stal sa pre mnohých neprijateľným. Bolo by priveľkou náhodou, keby kauza Sokol k odvolaniu Bezáka aspoň neprispela. Snaha zachovať peknú tvár cirkvi, o ktorej hovorí páter Leopold je úplne evidentná, ale aj úplne zbytočná. Ako sa mnohokrát ozývalo, slovenský katolík dospel a dokáže sa na cirkev pozrieť triezvymi očami bez akýchkoľvek prikrášľovaní, nech sa tomu cirkevní hodnostári akokoľvek vzpierajú. Dokumenty a fakty, ktoré dnes vychádzajú najavo vďaka arcibiskupovi Sokolovi už nezachráni nikto. Tieto poukazujú na špinavé praktiky, ktorých opísanie by zabrali veľké množstvo strán. Je logické, že si spoločnosť Bezákov odchod spája s arcibiskupom Sokolom. Niektorí hovoria o jeho kontaktoch vo Vatikáne, niektorí o jeho vydierateľnosti a iní o jeho schopnosti vydierať. Cirkev už takmer pred rokom odstránila totálne „*nekolegiálneho*“ arcibiskupa, ktorý sa opovážil ukázať prstom na prehrešky svojho predchodcu. Vraj sa jeho odvolaním „*očistila*“. Jej čistotu však dnes vidia len slovenskí cirkevní hodnostári. Obyčajný človek vidí len nelichotivé praktiky, akými cirkev zasahuje proti „*Neposlušným*“ a pýtajúcim sa. Prejavenie iného názoru môže človeka vyjsť veľmi draho. Môže prísť o zamestnanie, o poslanie, o príslušnosť ku katolíckej cirkvi. Dokonca môže byť upozornený, že sa môže niečo „*stať*“ jemu alebo jeho blízkym ak sa

---

²¹⁶ Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy, c. d.

o jeho „*nemiestnych*” názoroch dozvedia nepovolání. Ak teda cirkev nemá čo skrývať, prečo používa rovnaké praktiky, proti ktorým ešte pred niekoľkými rokmi bojovala?

Š. Hríb hovorí o akejsi „*Sofiínej voľbe*”, ktorá vyvstala pred slovenskými katolíkmi: „*priať rozhodnutie Vatikánu bez otázok a nezastať sa človeka, ktorý im a Bohu prikladne slúžil, alebo sa ho zastať a vystaviť tým svoju vernosť pápežovi nečakanej skúške*”.²¹⁷ Neochota verejne diskutovať o dôvodoch Bezákovho odvolania alebo čo i len o jeho prínose pre slovenskú cirkev naznačuje, že prvý a druhý z Halasových sústredených kruhov, chcú situáciu riešiť sami, neberúc spätnú väzbu od zvyšných kruhov do úvahy. Ich riešenie pritom spočíva v „*diskrétnosti*”. Jediné, čo sa vyžaduje od zvyšných kruhov, je poslušnosť. Nejde tu teda o jednotu v rôznosti, ale naopak. Vyžaduje sa prísna uniformita. Keďže KBS dostatočne nevyplnila priestor, v ktorom mala odznieť jej verzia situácie, tento bol prenechaný rôznym teóriám a dohadom. Obe strany hľadajúc si cestu na presadenie svojej interpretácie sklzáli k rôznym fantazmagóriám. „*Cirkev zdola*” sa v tejto súvislosti odcudzuje „*cirkvi zhora*”.²¹⁸ Kauza spolu so stále novými kompromitujúcimi dokumentmi týkajúcimi sa Bezákovho predchodcu zároveň nahráva kritikom cirkvi a môže ich viesť až k súhlasu s tvrdením: „*...rozdiel medzi cirkvou a mafiou je v tom, že organizovaný zločin sa aspoň drží vlastných pravidiel*”.²¹⁹

Autorka si na začiatku práce položila otázku, či sú otázky ozývajúce sa v slovenskej spoločnosti skutočne prejavom neposlušnosti voči pápežovi. Odpoveď znie: podľa toho, komu otázku pokladajú. Niektorí tvrdia, že „*veriaci nie sú na takej úrovni, aby diskutovali s biskupmi*”²²⁰, iní, že „*biskupi nie sú na takej úrovni, aby diskutovali s veriacimi*”²²¹. Autorka je toho názoru, že keďže aj Svätý otec má neomylné právomoci v otázkach viery a mravov, ani právomoci slovenských biskupov nie sú rozsiahlejšie. Týkajú sa teda otázok viery a mravov, tzn. predovšetkým katolíckeho učenia. Preto považuje reakcie biskupov,

---

²¹⁷ Štefan Hríb, “Slovensko po Bezákovi,” *týždeň* 28 (2012): 3.

²¹⁸ Küng, c.d., s. 218.

²¹⁹ Michael Hebeis, *Čierna kniha katolíckej cirkvi: ... a neuved' nás do pokušenia* (Bratislava: NOXI, 2012), 93.

²²⁰ *Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy*, c. d.

²²¹ *Rozhovor s Petrom Cibirom*, c. d.

naznačujúce neposlušnosť Svätému otcovi kvôli kladeniu otázok a snahe získať odozvu z druhej strany, za neprimeranú. Okrem toho poukazuje na dokument *Communio et progressio* hovorí: „Kompetentné autority majú preto bedliť, aby sa - podľa zásady slova a názoru - udržiavala v cirkvi živá výmena plodných názorov. Nech na tento účel stanovia primerané podmienky.”²²² V slovenskej cirkvi však žiadnu možnosť na „živú výmenu plodných názorov” nevidno. Ak má niekto iný názor ako je predpísané zvrchu, jednoducho je automaticky „nekatolícky”.

Gazda dáva postoj slovenskej cirkevnej vrchnosti do kontrastu s pápežovou schopnosťou viesť dialóg. Benedikt XVI. dokázal sedieť za jedným stolom so svojim kritikom H. Küngom alebo hlavou bratstva lefébvrístov B. Fellayom. Dal dokonca otvorene ľuďom možnosť, aby mu oponovali.²²³ Časť duchovných dnes zdôrazňuje, že Ján Pavol II. vyhlásil, že cirkev má byť „domom zo skla”. Podľa Halíka je však dnes skôr „domom z dymového skla”.²²⁴

Fakt, že vo vatikánskej kúrii sa nesprávne rozhodnutia dejú, a to aj bez pápežovho vedomia, je nespochybniteľný. Ako príklad autorka uvádza prípad „odvolania” milánskeho arcibiskupa Tettamanziho z pozície predsedu Inštitútu Giuseppeho Tonioliho. Marco Lillo poukazuje na to, že „štátny sekretár si vždy viac prisvojuje moc Svätého Otca a koná štýlom šéfa podniku... Kým Benedikt XVI. sa uťahuje k štúdiu a písaniu kníh, za jeho chrbtom sa odohráva boj o moc bez zdržania sa rán, ktoré poškodzujú morálnu autoritu Cirkvi vnútri a mimo leoniánskych múrov.” Tettamanzimu bol doručený list podpísaný Bertonom v mene Benedikta XVI., ktorý ho žiada aby podal demisiu. Milánsky arcibiskup sa preto obrátil na samotného pápeža a žiadal ho, aby rozhodnutie podpísané Bertonom potvrdil. Svätý otec

---

²²² Konferencia biskupov Slovenska, “*Communio et Progressio* ‘Spoločenstvo a rozvoj’,” accessed April 11, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-vatikanskych-uradov/c/communio-et-progressio>.

²²³ V úvode svojej knihy Ježiš Nazaretský píše: „... táto kniha v žiadnom prípade nie je aktom učiteľského úradu, ale iba výrazom môjho osobného hľadania ‘Pánovej tváre’ (porov. Ž 27, 8). Preto mi každý môže slobodne oponovať.” Imrich Gazda, “NÁZOR IMRICHA GAZDU: Pápežov dialóg a naša poslušnosť,” in: *Postoy*, Accessed March 4, 2013, http://www.postoy.sk/papezov_dialog_a_nasa_poslusnost.

²²⁴ Lampa s Tomášom Halíkom (1/2), c. d.

rozhodnutie Bertoneho prehodnotil a zrušil.²²⁵ Bertone teda nekonal v súlade s jeho vôľou, čo je nesporným dôkazom, že podobné veci sa v kúrii dejú. Otázkou však je, či je to aj Bezákov prípad. Benedikt XVI. totiž napísal list, ktorý – podľa niektorých – vyvracia tvrdenia, že o odvolaní Bezáka nevedel.

Ďalším prípadom, je prípad biskupa Williamsona, ktorý popieral holokaust, o čom však pápež vďaka nedostatočnej informovanosti nevedel, a preto z neho sňal exkomunikáciu. Sám pápež uznal, že v jeho personálnej politike došlo k chybe, „že sme si tieto veci dôslednejšie nepreštudovali a nepripravili”.²²⁶ „...takže tu nemôžeme hovoriť o nejakej neomylnosti pápeža...”²²⁷

Gazda poukazuje aj na faktor, akým je „sila osobnosti”, na ktorej závisí vzťah pápeža s kúriou. František sa podľa neho ukazuje ako silná osobnosť, ktorá Rímsku kúriu zatieňuje, kým počas pontifikátu Ratzingera, ktorý sa vyznačuje „skromnosťou, jednoduchosťou, akademickosťou” bol veľmi výraznou osobnosťou štátny sekretár Bertone.²²⁸

Autorka si tiež na začiatku práce kladie otázku, či má kauza potenciál stať sa precedensom v bilaterálnych vzťahoch štátov a cirkvi resp. Vatikánu. Kauze sa venovali viaceré médiá po celom svete, pričom neišlo len o médiá z cirkevného prostredia. Najmä v Spojených štátoch sa ozývali hlasy, či by podobný postup mohol byť použitý aj v USA, najmä v prípadoch biskupov, ktorí držali chrbát kňazom zapleteným do sexuálnych deliktov.²²⁹ Keď sa totiž v Spojených štátoch ozývali hlasy, aby v takýchto prípadoch pápež zasiahol a prevzal zodpovednosť, „Svätá stolica argumentovala, že biskupi sú hlavnými pánmi svojich diecéz a že pápež ich v skutočnosti nekontroluje.” Vatikán sa tak podľa niektorých médií snažil limitovať vlastnú zodpovednosť argumentáciou, že pápež nekontroluje biskupov

---

²²⁵ il Fatto Quotidiano, “Bertone si vantò con Tettamanzi: ‘Il Papa vuole cacciarti dall’Istituto Toniolo,’” accessed March 10, 2013, <http://www.ilfattoquotidiano.it/2012/02/28/bertone-si-vant-con-tettamanzi-il-papa-vuole-cacciarti/194262/>.

²²⁶ Peter Seewald, *Svetlo sveta: Pápež, Cirkev a znamenia čias* (Bratislava: DON BOSCO, 2011), 133.

²²⁷ *Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským*, 3. 12. 2012, Hlohovec.

²²⁸ *Rozhovor s Imrichom Gazdom*, cirkevným analytikom a publicistom, 22. 4. 2013, Ružomberok.

²²⁹ CathNews USA, “Pope fires Slovak bishop in rare show of papal power; usually bishops are asked to resign,” accessed March 15, 2013, <http://www.cathnewsusa.com/2012/07/pope-fires-slovak-bishop-in-rare-show-of-papal-power-usually-bishops-are-asked-to-resign/>.

natoľko, aby na seba bral zodpovednosť za ich prehrešky. „Zdá sa, že schopnosť pápeža aktívne prepúšťať biskupov, a nielen pasívne akceptovať ich rezignácie by podkopala argument Vatikánu o nezainteresovanom pápežovi.”²³⁰ Ak by sa teda snaha primäť Vatikán k väčšej zodpovednosti v prípadoch, kedy biskupi zakrývali delikty kňazov opierala o túto kauzu, bol by to silný argument poukazujúci na väčšiu moc pápeža v personálnej politike Svätej stolice. Kauza teda má podľa autorky potenciál vytvoriť akýsi precedens pre prípady spomínaných biskupov, a to najmä kvôli silnému ohlasu, ktorého sa jej vo svetovej verejnosti dostalo.

V rozhovore so Š. Hríbom Bezák len pol roka po svojom nástupe na otázku aký je život s funkciou arcibiskupa odpovedal: „Je fakt, že inak to už so mnou nebude. To je na jednej strane stiesňujúce. Ale zasa to, čo prišlo nie je moje, zjavilo sa to z neba, a to je oslobodzujúce. Dostal som šancu, aby som svoju diecézu, mnohých ľudí a v istom zmysle aj Slovensko v niečom menil.” Arcibiskup očakával, že vo funkcii bude až kým nedosiahne vekovú hranicu.²³¹ Po troch rokoch vidíme, že jeho očakávania sa nenaplnili. V jednom mal však nový arcibiskup v roku 2009 pravdu: jednoznačne sa mu podarilo Slovensko v niečom zmeniť, aj keď sa slovenská spoločnosť a predovšetkých slovenská katolícka cirkev pravdepodobne jednohlasne nezhodne na tom, či išlo o zmenu k lepšiemu alebo k horšiemu. Podľa Hríba časť katolíckeho Slovenska vyrástla z jednoduchej detskej viery a „nahrádza ju dospelým vzťahom”. V skutočnosti vraj až teraz môže „rozkvitnúť zrelá vernosť k pápežovi ako k omylnému človeku, ktorému bola zverená neomylnosť iba v oblasti vierouky. A práve vernosť a poslušnosť k omylnému pápežovi je dospelosť, ku ktorej Slovensko môže po kauze Bezák vykročiť.”²³² „Slovenskí veriaci dospeli.”²³³ Na druhej strane sa zasa objavujú tvrdenia,

---

²³⁰ The Jakarta Post, “Pope fires Slovak bishop in rare show of authority,” accessed March 15, 2013, <http://www.thejakartapost.com/news/2012/07/03/pope-fires-slovak-bishop-rare-show-authority.html>.

²³¹ Štefan Hríb and Martin Hanus, “Nechcem hromadu papierov, ale Krista,” *.týždeň* 45 (2009): <http://www.robertbezak.eu/products/rozhovor-pro-tyzden/>.

²³² Hríb, “Slovensko po Bezákovi,” 3.

²³³ *Rozhovor s človekom z prostredia blízkeho Bezákovi*, c. d.

že pápež vložil do Slovákov Bezákovým odvolaním dôveru, a tí sklamali.²³⁴ Slovensko sa podľa nich posúva, ale nesprávnym, sekulárnym smerom.

Vplyv Bezákovho odvolania („*demonštratívnej popravy*“²³⁵), na slovenskú spoločnosť je značný. Ľudia, ktorí pred tým len slepo poslúchali sa začínajú pýtať, analyzujú kroky cirkevného vedenia a odmietajú jeho uzavretý („*diskrétny*“²³⁶), prístup. Spôsob akým cirkevní hodostári s ľuďmi jedajú zatiaľ nepriniesol masívny odliv ľudí z cirkvi, aspoň nie oficiálne. Ale znamená značný pokles jej dôveryhodnosti. V skutočnosti nejde o spochybňovanie hierarchickej štruktúry cirkvi, ani autority pápeža. Ide len o prirodzene ľudskú snahu zastat' sa človeka, ktorému ľudia dôverujú, pričom nevidia žiadny dôvod na mocenské zaobchádzanie s ním. Situácia vraj bola ťažko „*odkomunikovateľná*“ a dochádza k „*sekulárnemu zjednodušovaniu*“ príliš komplexného stavu. Lenže toto nie je zásluha pýtajúcich sa veriacich, ale nekomunikujúcej cirkevnej vrchnosti, ktorá nevyužila priestor na akékoľvek uchopenie situácie.

Podľa Vitteka sa vytvorili dva obrazy kauzy. Ide o obraz mediálny a obraz skutočný.²³⁷ Práve v mediálnom obraze dochádza k spomínanému zjednodušovaniu pohľadu na celú kauzu. Médiá však nemohli dostať viac informácií, pretože v prípade ich poskytnutia by vraj došlo jedine k ich zneužitiu.²³⁸ Mediálny svet jednoducho nedokáže poňať celú komplexnosť. Médiá napríklad porovnávali „*Otvorený list*“ spoločenstva Pastor Bonus a „*Výzvu k spolupatričnosti katolíckej cirkvi*“, ktorou chceli poukázať na väčšiu podporu Bezáka. Vittek však tvrdí, že na to, aby veriaci podporili „*výzvu*“ nemusia byť jej signatármi. Autorka chápe toto tvrdenie tak, že podľa Vitteka každý pravoverný katolík musí mať automaticky rovnaký názor, aký prezentovala spomínaná výzva. S tým však nesúhlasí, čo podkladá vyššie spomenutými skutočnosťami. Okrem toho Vittek chápe žiadosť signatárov otvoreného listu

---

²³⁴ *Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy*, c. d.

²³⁵ *Nad Tatrou sa blýska: Katolícka cirkev na Slovensku v letech 1939-2013*, c. d.

²³⁶ *Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy*, c. d.

²³⁷ *Rozhovor s Jurajom Vittekom*, c. d.

²³⁸ *Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy*, c. d.

o „*posúdenie dôvodov odvolania*”²³⁹ ako poukázanie na „*nekompetentnosť*” rozhodnutia Svätého otca., čo považuje za „*vrcholne neprístojné a nevhodné, naivné a domýšľavé*”.²⁴⁰

Autorka síce dnes nedokáže s istotou určiť dôvody, ktoré viedli k odvolaniu arcibiskupa Bezáka, ale prináša nové, podložené poznatky, ktoré môžu dopomôcť k ďalšiemu skúmaniu problematiky. Napokon autorka na základe niektorých vzájomne sa vylučujúcich tvrdení nadobudla istotu, že jedna zo strán nehovorí pravdu, pričom možnosť, že by tak robila nevedomky, je minimálna. Slovenská spoločnosť spravila prevratný objav vo svojich dejinách: otvorila oči a v dome z číreho skla uvidela dym.

---

²³⁹ Pastor Bonus, “Otvorený list sv. Otcovi Františkovi,” accessed March 19, 2013, <http://pastorbonus.sk/otvoreny-list-sv-otcovi-frantiskovi/>.

²⁴⁰ *Rozhovor s Jurajom Vittekom*, c. d.

12. Zdroje

12.1. Primárne zdroje

12.1.1. Dokumenty a tlačové správy Konferencie biskupov Slovenska

Konferencia biskupov Slovenska. “Apoštolská konštitúcia: Sacrae disciplinae leges.” Accessed February 28, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/sacrae-disciplinae-leges>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Communio et Progressio ‘Spoločenstvo a rozvoj’.” Accessed April 11, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-vatikanskych-uradov/c/communio-et-progressio>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Kódex kánonického práva: Druhá kniha.” Accessed February 28, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/2-bozi-lud>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Kódex kánonického práva: Prvá kniha.” Accessed February 28, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/1-vseobecne-normy>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Kódex kánonického práva: Siedma kniha.” Accessed February 28, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/7-procesy>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Kódex kánonického práva: Šiesta kniha.” Accessed February 28, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/6-sankcie-v-cirkvi>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Kódex kánonického práva: Štvrtá kniha.” Accessed February 28, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/4-posvacovacia-uloha-cirkvi>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Kódex kánonického práva: Tretia kniha.” Accessed February 28, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/3-uciaca-uloha-cirkvi>.

Konferencia biskupov Slovenska. “Normy Konferencie biskupov Slovenska ohľadom katolíckych médií a vystupovania klerikov a zasvätených osôb a predkladania katolíckej náuky prostredníctvom prostriedkov spoločenskej komunikácie.” Accessed March 16, 2013. <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/konferencia-biskupov-slovenska/p/osobitne-dokumenty/c/normy-o-vystupovani-klerikov-a-zasvatenych-osob-v-masmediach>.

Tlačová kancelária KBS. “Benedikt XVI. vymenoval nového Trnavského arcibiskupa.” Accessed March 23, 2013. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20090418004>.

Tlačová kancelária KBS. “Denník SME uverejnil opravu klamlivého titulku.” Accessed March 12, 2013. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20120723021>.

Tlačová kancelária KBS. “List Benedikta XVI. predsedovi KBS.” Accessed December 3, 2012. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20121108025>.

Tlačová kancelária KBS. “Stanovisko biskupov k súčasnej situácii Katolíckej cirkvi na Slovensku.” Accessed March 12, 2013. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20121218059>.

Tlačová kancelária KBS. “Svätý otec rozhodol o zmenách v Trnavskej arcidiecéze.” Accessed March 12, 2013. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20120702034>.

Tlačová kancelária KBS. “Trnavská arcidiecéza: Pastiersky list na 23. nedeľu v Cezročnom období.” Accessed December 2, 2012. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cisloclanku=20120909002>.

Tlačová kancelária KBS. “Vyhlásenie Apoštolskej nunciatúry na Slovensku v mene Svätej stolice.” Accessed March 12, 2013. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cislocclanku=20120709042>.

Tlačová kancelária KBS. “Vyhlásenie Konferencie biskupov Slovenska.” Accessed March 12, 2013. <http://www.tkkbs.sk/view.php?cislocclanku=20120710034%20www.tkkbs.sk/view.php?cislocclanku=20090418004>.

12.1.2. Online rozhovory

Bezák prezidentom nechce byť. In: *.týždeň*. Accessed March 7, 2013. <http://www.tyzden.sk/rozhovory-tyzdna/bezak-prezidentom-nechce-byt.html>.

Český rozhlas. “Jak to vidí Václav Malý - 19. července.” Accessed March 7, 2013. http://www.rozhlas.cz/praha/jaktovidi/_zprava/jak-to-vidi-vaclav-maly-19-cervence--1086895.

Hríb, Štefan and Martin Hanus. “Nechcem hromadu papierov, ale Krista.” *.týždeň* 45 (2009): <http://www.robertbezak.eu/products/rozhovor-pro-tyzden/>.

Institut Svatého Josefa. “Homosexuální mafie v Církvi a skutečná příčina odvolání arcibiskupa Bezáka.” Accessed February 23, 2013. <http://www.stjoseph.cz/homomafie-v-cirkvi-a-bezak/>.

Lampa s Tomášom Halíkom (1/2). In: *.týždeň*. Accessed February 8, 2013. <http://www.tyzden.sk/lampa/lampa-s-tomasom-halikom.html>.

Pápež chce odvolať arcibiskupa Bezáka. In: *.týždeň*. Accessed March 7, 2013. <http://www.tyzden.sk/rozhovory-dna/papez-chce-odvolat-arcibiskupa-bezaka.html>.

Správy a komentáre. TV, Dvojka. 20. december 2012. 21:00.

TA3. “Cirkevný analytik hodnotí vatikánske testovanie Bezáka.” Accessed March 8, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1002588/cirkevny-analytik-hodnoti-vatikanske-testovanie>

[bezaka.html](#). TA3. “Exkluzívne: Prvá sponed’ Róberta Bezáka.” Accessed March 16, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1011379/exkluzivne-prva-sponed-roberta-bezaka.html>.

TA3. “Portrét Róberta Bezáka.” Accessed March 8, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1002383/portret-roberta-bezaka.html>.

TA3. “Rozhovor s I. Gazdom o záveroch Konferencie biskupov.” Accessed March 8, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1002656/rozhovor-s-i-gazdom-o-zaveroch-konferencie-biskupov.html>.

TA3. “Špeciál: Rozhovor s kardinálom Jozefom Tomkom.” Accessed March 16, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1016315/ta3-special-rozhovor-s-kardinalom-jozefom-tomkom.html>.

12.1.3. Osobné rozhovory

Rozhovor s človekom z prostredia blízkeho Bezákovi, 14.3.2012, Bratislava.

Rozhovor s františkánom Leopoldom J. Jablonským, bývalým exorcistom TA, 3. 12. 2012, Hlohovec.

Rozhovor s Imrichom Gazdom, cirkevným analytikom a publicistom, 22. 4. 2013, Ružomberok.

Rozhovor s Jozefom Mikloškom, poslancom NR SR a bývalým slovenským veľvyslancom v Taliansku, 6. 3. 2013, Bratislava.

Rozhovor s Jurajom Vittekom, farárom v Senci, bývalým správcom Slovenskej katolíckej misie v Ríme a autorom Výzvy k spolupatričnosti katolíckej cirkvi na Slovensku, 11. 4. 2013, Senec.

Rozhovor s kaplánom Ľudovítom Kubánom, 18. 3. 2013, Šaľa.

Rozhovor s nemenovaným kňazom Trnavskej arcidiecézy, 8. 3. 2013, územie Trnavskej arcidiecézy.

Rozhovor s Petrom Cibirom, bývalým sered'ským dekanom a farárom v Hrádku, 5. 4. 2013, Hrádok.

Rozhovor s Rastislavom Mrázom, jedným z organizátorov podporných akcií, 13. 3. 2013, Trnava

Rozhovor so zástupcom spoločnosti Pastor Bonus, 26. 2. 2013, Bratislava.

12.1.4. Ostatné primárne zdroje

Catholic culture. "Cardinal Ouellet to head Congregation for Bishops." Accessed March 18, 2013. <http://www.catholicculture.org/news/headlines/index.cfm?storyid=6800>.

Česká televize. "Vatikán zakázal slovenskému exarcibiskupovi mluvit v médiích." Accessed April 2, 2013. <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/217659-vatikan-zakazal-slovenskemu-exarcibiskupovi-mluvit-v-mediich/>.

Český rozhlas. "Exarcibiskup Bezák nesmí do médií. O důvodech zákazu Vatikán mlčí." Accessed March 7, 2013. http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/1183764?print=1.

Český rozhlas. "Martina Šindelářová: Odvolání trnavského arcibiskupa." Accessed March 7, 2013. http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/marketa-sindelarova-odvolani-trnavskeho-arcibiskupa--1082009.

Český rozhlas. "V Bratislavě se koná koncert na podporu odvolaného arcibiskupa." Accessed March 7, 2013. http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/v-bratislave-se-kona-koncert-na-podporu-odvolaneho-arcibiskupa--1084041.

Gazda, Imrich. "NÁZOR IMRICHA GAZDU: Pápežov dialóg a naša poslušnosť." In: Postoy. Accessed March 4, 2013. http://www.postoy.sk/papezov_dialog_a_nasa_poslusnost.

Giordana, Mario. Dekrét. 1. 7. 2012.

Giordana, Mario. "List z 27. júna, Apoštolská nunciatura na Slovensku, protokolárne číslo 1722/12." 27. 6. 2012.

Giordana, Mario. "Príkaz Apoštolskej nunciatury pod protokolárnym číslom 1714/12, Bratislava 26. júna 2012." 26. 6. 2012.

Hanus, Martin and Majchrák, Jozef. "Musíme to uniesť." *týždeň* 28 (2012): 12-14.

Hanus, Martin. "Prečo musel odísť?." *týždeň* 30 (2012): 28-29.

Hríb, Štefan. "Slovensko po Bezákovi." *týždeň* 28 (2012): 3.

Chiesa Espressonline. "The Case of the Bishop Dismissed. A reply." Accessed March 15, 2013. <http://chiesa.espresso.repubblica.it/articolo/1350335?eng=y>.

Chiesa Espressonline. "The Case of the 'Bishop with a Human Face' Dismissed by the Pope." Accessed March 8, 2013. <http://chiesa.espresso.repubblica.it/articolo/1350329?eng=y>.

Christnet. "Roma locuta - k odvolání arcibiskupa Bezáka." Accessed March 24, 2013. <http://www.christnet.cz/magazin/clanek.asp?clanek=3911>.

il Fatto Quotidiano. "Bertone si vantò con Tettamanzi: 'Il Papa vuole cacciarti dall'Istituto Toniolo'." Accessed March 10, 2013. <http://www.ilfattoquotidiano.it/2012/02/28/bertone-si-vant-con-tettamanzi-il-papa-vuole-cacciarti/194262/>.

iPetitions. "Výzva k spolupatričnosti katolíckej Cirkvi na Slovensku." Accessed February 19, 2013. <http://www.ipetitions.com/petition/vyzva-k-spolupatricnosti-katolickej-cirkvi/>.

Jablonský, Leopold Jaroslav. "Vyjadrenie k listu pápeža Benedikta XVI. prezentovaného na tlačovej konferencii KBS 8.11 2012". Accessed November 9, 2012. <http://www.robertbezak.eu/products/leopold-jaroslav-jablonsky/>.

Katechizmus katolíckej cirkvi. 2nd ed. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1999.

Kubinec, Marcel a kol.. "List dekanov Giordanovi a Zvolenskému." 25. 1. 2012.

Mikloško, Jozef. "Slovenská trauma nielen z horúčav." In: Blog.sme. Accessed February 26, 2013. <http://jozefmiklosko.blog.sme.sk/c/302806/Slovenska-trauma-nielen-z-horucav.html>.

Mordel, Štefan. "Odvolanie arcibiskupa, protesty a otázky." In: Postoy. Accessed March 23, 2013. <http://www.postoy.sk/node/3681>.

Nad Tatrou sa blýska: Katolícka cirkev na Slovensku v letech 1939-2013 (debata), 21. 3. 2013, Praha.

Pastor Bonus. "Otvorený list sv. Otcovi Františkovi." Accessed March 19, 2013. <http://pastorbonus.sk/otvoreny-list-sv-otcovi-frantiskovi/>.

Peters, Edward. "Fr. Waters' 'Reflections', whether right, wrong, or somewhere in between, are resonable," In: WordPress. Accessed February 21, 2013. <http://canonlawblog.wordpress.com/2012/02/08/fr-waters-reflections-whether-right-wrong-or-somewhere-in-between-are-reasonable/>.

Postcard to Tarcisio Bertone, 2012.

P. Stanislav Příbyl, e-mail message to Kristína Hostinová, March 12, 2013.

Sekretariát Apoštolskej nunciatúry, e-mail message to Kristína Hostinová, November 9, 2012.

Seewald, Peter. *Svetlo sveta: Pápež, Cirkev a znamena čias*. 1st ed. Bratislava: DON BOSCO, 2011.

Slovenský rozhlas. "Reakcia dekanov Trnavskej arcidiecézy na odvolanie arcibiskupa Mons. Róberta Bezáka." Accessed April 8, 2013. <http://www.slovakradio.sk/spravy/Reakcia-dekanov-Trnavskej-arcidiecezy-na-odvolanie-arcibiskupa-Mons.-R.-Bezaka?l=1&i=40642&p=11>.

SME. "Bezáka mal pápež odvolať aj pre posadnutie diablom." Accessed March 7, 2013. <http://www.sme.sk/c/6641635/bezaka-mal-papez-odvolat-aj-pre-posadnutie-diablom.html>.

SME. "Bezák dostal miesto v Bystrici, aby sa stíšil." Accessed March 7, 2013. <http://www.sme.sk/c/6482239/bezak-dostal-miesto-v-bystrici-aby-sa-stisil.html>.

SME. "Bezák rázne napomenul Sokola." Accessed December 1, 2012. <http://www.sme.sk/c/5259894/bezak-razne-napomenul-sokola.html>.

SME. “Kňazom zakázali hovoriť do médií bez povolenia.” Accessed April 10, 2013. <http://www.sme.sk/c/6731482/knazom-zakazali-hovorit-do-medii-bez-povolenia.html>.

SME. “Mikloško: Arcibiskupa Bezáka možno Vatikán odvolá.” Accessed March 8, 2013. <http://www.sme.sk/c/6437770/miklosko-arcibiskupa-bezaka-mozno-vatikan-odvola.html>.

SME. “Sokol: Milióny sú z Ameriky a čisté.” Accessed March 27, 2013. <http://www.sme.sk/c/6467593/sokol-miliony-su-z-ameriky-a-ciste.html>.

SME. “Trnavská arcidiecéza založila poľovnícku organizáciu.” Accessed March 30, 2013. <http://trnava.sme.sk/c/5968642/trnavska-arcidieceza-zalozila-polovnicku-organizaciju.html>.

Svet kresťanstva. “Apoštolská vizitácia Trnavskej arcidiecézy skončila.” Accessed March 28, 2013. <http://www.svetkrestanstva.sk/2012/02/apostolska-vizitacia-trnavskej.html>.

Svet kresťanstva. “KOMENTÁR: Bezákov podpílený konár.” Accessed March 31, 2013. <http://www.svetkrestanstva.sk/2012/07/komentar-bezakov-podpileny-konar.html>.

TA3. “Aktivisti: Bezák je vymazávaný z histórie Trnavskej arcidiecézy.” Accessed March 7, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1011659/aktivisti-bezak-je-vymazavany-z-historie-trnavskej-arcidiecezy.html> .

TA3. “Bezák mohol prísť o úrad pre Sokolovo pochybné hospodárenie.” Accessed December 1, 2012. <http://www.ta3.com/clanok/1002718/bezak-mohol-prist-o-urad-pre-sokolovo-pochybne-hospodarenie.html>.

TA3. “Bezákov projekt, arcibiskupskú reštauráciu, zatvorili.” Accessed March 8, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1002193/bezakov-projekt-arcibiskupsku-restauraciju-zatvorili.html>.

TA3. “KBS: Bezák by sa mal ospravedlniť Svätému otcovi.” Accessed March 7, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1011418/kbs-bezak-by-sa-mal-ospravedlnit-svatemu-otcovi.html>.

TA3. “Na nové pravidlá komunikácie cirkvi s médiami sa ozývajú kritické hlasy.” Accessed March 29, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1016272/na-nove-pravidla-komunikacie-cirkvi-s-mediami-sa-ozyvaju-kriticke-hlasy.html>.

TA3. “Podnet na generálnej prokuratúre hovorí o trestnom čine u arcibiskupa.” Accessed March 7, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1002040/podnet-na-generalnej-prokurate-hovori-o-trestnom-cine-u-arcibiskupa.html>.

TA3. „Trnavská arcidiecéza musela zaplatiť milióny za daňové pokuty.” Accessed March 11, 2013. <http://www.ta3.com/clanok/1012863/trnavska-arcidieceza-musela-zaplatit-miliony-za-danove-pokuty.html>.

TA3. “Vatikán sa pýtal Bezáka aj na celibát a financovanie arcidiecézy.” Accessed December 1, 2012. <http://www.ta3.com/clanok/1002579/vatikan-sa-pytal-bezaka-aj-na-celibat-a-financovanie-arcidiecezy.html>.

Tlačová agentúra Slovenskej republiky. “Bezák dostal zákaz vyjadrovať sa až do rozhodnutia o jeho pôsobení.” Accessed April 4, 2013. <http://www.teraz.sk/slovensko/robert-bezak-zakaz-vyjadrovat-cirkev/39152-clanok.html>.

The Jakarta Post. “Pope fires Slovak bishop in rare show of authority.” Accessed March 15, 2013. <http://www.thejakartapost.com/news/2012/07/03/pope-fires-slovak-bishop-rare-show-authority.html>.

Trnavská arcidiecéza. “Noc kostolov už o niekoľko dní.” Accessed April 4, 2013. http://www2.abu.sk/index.php?show=108&id=57&mod=articles&_adetail=1140.

Trnavský arcibiskup Róbert Bezák oznámil svoje odvolanie. In. Youtube. Accessed March 7, 2013. <http://www.youtube.com/watch?v=jnLHK6kul6s>.

Vojtech Kodet. “Kauza Róbert Bezák (odpoveď na otázku).” Accessed March 23, 2013. <http://www.vojtechkodet.cz/temata/cirkev-a-svet/kauza-robert-bezak-odpoved-na-otazku.html>.

Vojtech Kodet. “Róbert Bezák - poslušnosť a dialóg (odpoveď na otázku).” Accessed March 23, 2013. <http://www.vojtechkodet.cz/dulezite-otazky/robert-bezak---poslusnost-a-dialog-odpoved-na-otazku.html>.

12.2. Sekundárne zdroje

CathNews USA. "Pope fires Slovak bishop in rare show of papal power; usually bishops are asked to resign." Accessed March 15, 2013. <http://www.cathnewsusa.com/2012/07/pope-fires-slovak-bishop-in-rare-show-of-papal-power-usually-bishops-are-asked-to-resign/>.

Dark, Ken R.. *Religion and International Relations*. New York: Palgrave Macmillan, 2000.

Erbacher, Jürgen. *Vatikán*. 1st ed. Praha: Grada, 2012.

Halas, František X.. *Fenomén Vatikán: idea, dějiny a současnost papežství, diplomacie Svatého stolce, České země a Vatikán*. 1st ed. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004.

Halas, František X.. *Vztahy mezi státem a církví z hlediska jejich mezinárodního rozměru*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002.

Hebeis, Michael. *Čierna kniha katolíckej cirkvi: ...a neuved' nás do pokušenia*. 1st ed. Bratislava: NOXI, 2012.

Ivan Valuer. "The Roman Catholic Church: A Transnational Actor." *International Organization* 25, no. 3 (1971): 479-502.

Katolícka univerzita v Ružomberku. "J. Em. Jozef kardinál Tomko, Dr. h. c. KU." Accessed March 10, 2013. http://www.ku.sk/index.php?option=com_comprofiler&task=userprofile&user=1770.

Kořan, Michal. "Jednopřípadová studie." In *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*, edited by Petr Drulák, 29-61. Praha: Portál, 2008.

Küng, Hans. *Katolícka cirkev: Stručné dejiny*. 1st ed. Bratislava: Vydavateľstvo Slovart, 2003.

Mordel, Štefan. "Slovo k otvorenému listu Štefana Hríba biskupom." In: Postoy. Accessed February 21, 2013. <http://www.postoy.sk/node/3717>.

Nemec, Matúš. *Základy kánonického práva*. 1st ed. Bratislava: vydavateľstvo právnickej literatúry IURA EDITION, 2001.

Obchodný register SR. “Výpis z obchodného registra Okresného súdu Trnava: ABU SERVIS, s.r.o.” Accessed March 28, 2013. <http://orsr.sk/vypis.asp?ID=189737&SID=0&P=1>.

Obchodný register SR. “Výpis z obchodného registra Okresného súdu Trnava: Hanalex, s.r.o.” Accessed March 28, 2013. <http://www.orsr.sk/vypis.asp?ID=79277&SID=2&P=1>.

Redemptoristi. “Mons. Róbert Bezák CSsR.” Accessed March 18, 2013. <http://www.cssr.sk/?show=720>.

Register poľovníckych organizácií. “Poľovnícka spoločnosť HUNTT.” Accessed March 28, 2013. http://lvu.nlc.sk/org/polovgis/ps_f_udaje/polorg.aspx.

Róbert Bezák. “Působení v Trnavě.” Accessed March 18, 2013. <http://www.robertbezak.eu/pusobeni-v-trnave/>.

Satu Elo and Helvi Kingäs. “The qualitative content analysis process.” *Journal of Advanced Nursing* 62, no. 1 (2008): 107 - 115.

SME. “PÍŠE PETER IVANECKÝ: Bezák poslušný a verný.” Accessed February 26, 2013. <http://komentare.sme.sk/c/6643854/bezak-poslusny-a-verny.html>.

The University of Texas at Austin. “Qualitative Analysis of Content.” Accessed April 7, 2013. https://www.ischool.utexas.edu/~yanz/Content_analysis.pdf.

Tribunál. “O spomínaní mena biskupa v eucharistickej modlitbe.” Accessed March 19, 2013. <http://tribunal.kapitula.sk/2011-2/ospominani.htm>.

Trnavský hlas. “Mons. Róbert Bezáka na audiencii u Svätého otca vo Vatikáne.” Accessed February 18, 2013. <http://www.trnavskyhlas.sk/c/5595-mons-robert-bezak-na-audiencii-u-svateho-otca-vo-vatikane.htm>.

Vatican. “Congregation for the Clergy.” Accessed March 18, 2013. http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cclergy/documents/rc_con_cclergy_pro_31051999_en.html.

Vatikánsky rozhlas. “Kongregácia pre biskupov.” Accessed March 12, 2013- http://www.radiovaticana.org/slovak/Cong_vescovi.html.

Webnoviny. “Vatikán poslal do Trnavy kontrolu pre majetky a pre svätenia.” Accessed March 28, 2013. http://www.webnoviny.sk/nabozenstvo/vatikan-poslal-do-trnavy-kontrolu-pre-m/454323-clanok.html?from=suggested_articles.

13. Prílohy

Príloha č. 1: List dekanov Giordanovi a Zvolenskému

Vaša Excelencia, Mons. Mario Gordiana, Apoštolský nuncius na Slovensku, s úctou i s pokorou vítame v mene dekanov Trnavskej arcidiecézy apoštolskú vizitáciu na našom území. Keďže však takáto návšteva býva zväčša spojená so špeciálnymi okolnosťami, bude iste pochopiteľný aj dôvod, prečo sa na Vás obraciame týmto listom.

S ohlásením návštevy s obavou sledujeme aj náznaky na rozdelenie a zneistenie kňazov i veriacich našej arcidiecézy. Preto chceme touto formou zreteľne vyjadriť podporu nášmu arcipastierovi Mons. Róbertovi Bezákovi. Má jednoznačnú podporu všetkých dekanov diecézy a podľa nášho vedomia aj väčšiny kléru a tiež (čo iste nie je zanedbateľné) aj silnú podporu ľudu všetkých vrstiev. Vážime si ho! Jeho osoba je pre nás znakom jednoty s pápežom – nielen deklarovanej slovami, ale prenesenej do našej bežnej reality.

Pán arcibiskup Bezák prevzal diecézu v čase jej výrazne zmenených historických - materiálnych i personálnych - podmienok. Rovnako tiež v čase, kedy celosvetová i slovenská cirkev zápasí o posilnenie nalomenej dôvery v neprehľadných okolnostiach postmoderného sveta. Takáto situácia výrazne sťažuje rozhodovanie i konanie. Predsa však pán arcibiskup v týchto podmienkach zreteľne ukázal, že vie osloviť tak mladých, ako aj starých ľudí, dokonca i neveriacich, pretože vie byť pravdivý, odvážny a súčasne ľudský. Do našej diecézy vniesol víziu, väčšiu transparentnosť, korektnosť, rozmer spolupráce, komunikácie a otvorenosti. Princíp subsidiarity sa stal skutočnosťou. Nezanedbateľný je aj fakt, že v našej národnostne zmiešanej diecéze sa pod jeho vedením aj maďarskí veriaci cítia byť rovnocennou a potrebnou súčasťou Trnavskej arcidiecézy. Pri jeho slovách vnímame, že slovo biskupa vychádza z vnútornej hĺbky, pokory a úprimného premýšľania i intelektuálnej šírky. Proces, ktorý pán arcibiskup naštartoval, vítame s nádejou i s radosťou.

Je prirodzené, že na ozdravenie našej diecézy musel pán arcibiskup Bezák urobiť aj niektoré nepopulárne rozhodnutia a kroky. Iste, je potrebné dotiahnuť, vylepšiť a nechať dozrieť

niektoré začaté procesy. To sa však, podľa nášho presvedčenia, nemôže stať dôvodom pre rozdelenie a cestu späť.

S úctou:

ThLic. Marcel Kubinec, dekan v Trnave

Mgr. Eudovít Malý, dekan v Novom Meste nad Váhom

PaedDr. Mgr. Patrik Bacigál, dekan v Smoleniciach

Mgr. Marek Jesenák, dekan v Hlohovci

JCLic. Ján Bederka, dekan v Piešťanoch, člen Zboru konzultorov

Mgr. László Parák, dekan v Šali

Mgr. Václav Ďurčo, dekan v Hurbanove

ThDr. Attila Józsa, dekan v Galante, člen Zboru konzultorov

PhDr. PaedDr. ThLic. György Herdics, Dr.h.c., dekan v Dunajskej Strede

Mgr. Ladislav Elek, dekan v Komárne

Mgr. Peter Cibira, dekan v Seredi

Mgr. Viliam Arbet, člen Zboru konzultorov

Na vedomie:

- Jeho Excelencia, pán biskup Mons. Jan Baxant, poverený apoštolskou vizitáciou
- Jeho Excelencia, pán arcibiskup Mons. ICDr. Stanislav Zvolenský, predseda KBS

V Trnave, dňa 25. 1. 2012

Zdroj: Kubinec, Marcel a kol.. "List dekanov Giordanovi a Zvolenskému." 25. 1. 2012.

Príloha č. 2: Dekrét požadujúci Bezákove zrieknutie

**Príkaz Apoštolskej nunciatúry pod protokolárnym číslom 1714/12, Bratislava
26. júna 2012**

Najvzácnejšia excelencia,

z poverenia Kongregácie pre biskupov s naliehavosťou oznamujem Vašej excelencii to, čo nasleduje. Jeho svätosť Benedikt XVI., po oboznámení sa s výsledkami apoštolskej vizitácie, ktorá sa konala od 22. januára do 2. februára 2012, ako aj s písomnou odpoveďou Vašej excelencie ohľadom problémov, ktoré povstali počas apoštolskej vizitácie a vážnych obvinení vznesených voči Vašej excelencii, Svätý otec je hlboko zarmútený touto situáciou.

Po dlhom uvažovaní a intenzívnej modlitbe sa rozhodol pre dobro cirkvi požiadať Vašu excelenciu o odstúpenie z pastoračného riadenia trnavskej arcidiecézy. Preto na základe rozhodnutia najvyššieho veľkňaza je Vaša excelencia vyzvaná k písomnému predloženiu svojho odstúpenia. K zverejneniu zrieknutia sa môže dôjsť najvyššie za týždeň počnúc týmto stretnutím s dnešným dňom 26. júna 2012.

Taktiež vás informujem, že po zverejnení zrieknutia sa úradu, ako emeritný arcibiskup bez nároku budete musieť sídliť mimo územia Trnavskej arcidiecézy a budete sa musieť zdržiavať používania masmédií v súvislosti s Vaším prípadom.

Realizujúc svoju povinnosť, aby som oznámil Vašej excelencii to, čo je hore uvedené, v tejto osobitnej chvíli Vás ubezpečujem o mojom doprevádzaní v modlitbe a otvorenosti tejto apoštolskej nunciatúry pre akúkoľvek záležitosť, ktorá by mohla byť s Vami považovaná za užitočnú.

Vyzývam Vás prijať rozhodnutia svätého otca v duchu viery. Ukáže sa tak následný dôkaz lásky k cirkvi a poslušnosti voči Kristovmu nástupcovi.

V spojení v modlitbe a v očakávaní vašej súrnej odpovede ostávam v prianí bratského pozdravu

Mons. Mario Giordana, apoštolský nuncius

Zdroj: Giordana, Mario. "Príkaz Apoštolskej nunciatúry pod protokolárnym číslom 1714/12, Bratislava 26. júna 2012." 26. 6. 2012.

Príloha č. 3: Odvolávací dekrét

List z 27. júna, Apoštolská nunciatúra na Slovensku, protokolárne číslo 1722/12

Excelencia,

odvolávam sa na list z 26. júna tohto roku, v ktorom z poverenia Kongregácie pre biskupov som Vám oznámil, že jeho svätosť po oboznámení sa s výsledkami apoštolskej vizitácie, ktorá sa konala 22. januára do 5. februára 2012 a s písomnou výpoveďou Vašej excelencie ohľadom vážnych problémov v Trnave, žiadala Vaše odstúpenie z trnavského arcibiskupa.

Nakoľko ste odmietli vzdať sa predmetného úradu, vykonávam svoju povinnosť a oznamujem Vám rozhodnutie Svätej stolice, ktorá bola informovaná o vašom odmietnutí, že ak Vaša excelencia trvá na svojom rozhodnutí, jeho svätosť vás zbavuje pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.

Táto správa bude zverejnená v L' Osservatore Romano (oficiálny vatikánsky denník) 2. júla 2012.

Arcibiskupský úrad prevezme jeho excelencia Mons. Ján Orosch, trnavský pomocný biskup ako apoštolský administrátor.

Využívam príležitosť vysloviť prejav hlbokej úcty oddaný v Pánovi

Mons. Mario Giordana, apoštolský nuncius

Zdroj: Giordana, Mario. "List z 27. júna, Apoštolská nunciatúra na Slovensku, protokolárne číslo 1722/12." 27. 6. 2012.

Príloha č. 4: Dekrét umožňujúci stretnutie s Quelletom

V Bratislave, dňa 1. júla 2012

Vaša Excelencia,

Z poverenia Kongregácie pre biskupov mi dovoľte oznámiť Vám nasledujúce.

V odpovedi na Vašu žiadosť, ktorú ste prostredníctvom tejto Apoštolskej nunciatúry adresovali na vyššie spomenutú Kongregáciu, Vás jej prefekt, J.Em. pán kardinál Marc Quellet, je ochotný prijať v utorok 3. júla 2012 o 10.00 hod. v sídle tejže Kongregácie.

Prosím Vás teda o urýchlenú odpoveď, či túto ponuku stretnutia s pánom kardinálom Quelletom prijímate.

V prípade kladnej odpovede, rozhodnutie Svätého Otca zajtra, 2. júla 2012, zverejnené nebude.

V očakávaní Vášho skorého rozhodnutia, aby som mohol dať odpoveď J.Em. pánovi prefektovi, Vás srdečne a bratsky pozdravujem.

*+Mario Giordana,
Apoštolský nuncius*

J.E.

Mons. Róbert Bezák

Trnavský arcibiskup

Trnava

Zdroj: Giordana, Mario. Dekrét. 1. 7. 2012.

Príloha č. 5: Okruh pôsobenia pápežského legáta

Kán. 364 - Hlavnou úlohou pápežského legáta je čoraz viac upevňovať a robiť účinnejšími zväzky jednoty, ktoré sú medzi Apoštolskou stolicou a partikulárnymi cirkvami. Preto pápežskému legátovi do okruhu jeho pôsobenia prináleží:

1. informovať Apoštolskú stolicu o pomeroch, v akých sa nachádzajú partikulárne cirkvi, a o všetkom, čo sa týka samého života Cirkvi a dobra duší;
2. skutkom a radou pomáhať biskupom, pričom zostáva nedotknuté vykonávanie ich zákonnej moci;
3. pestovať časté kontakty s Konferenciou biskupov a poskytovať jej všemožnú pomoc;
4. vo veci vymenúvania biskupov sprostredkovať alebo navrhovať mená kandidátov, ako aj začať informatívny proces o tých, ktorí majú byť povýšení, podľa noriem, vydaných Apoštolskou stolicou;
5. usilovať o napomáhanie toho, čo slúži pokoju pokroku a spolupráci medzi národmi;
6. spolupracovať s biskupmi pri rozvíjaní vhodných stykov medzi katolíckou cirkvou a inými cirkvami alebo ekleziálnymi spoločenstvami, ba aj nekresťanskými náboženstvami;
7. v spolupráci s biskupmi chrániť u predstaviteľov štátu to, čo patrí k posleniu Cirkvi a Apoštolskej stolice;
8. okrem toho uplatňovať splnomocnenia a plniť ostatné mandáty, ktoré mu zverila Apoštolská stolica.

Zdroj: Konferencia biskupov Slovenska, "Kódex kánonického práva: Druhá kniha," accessed February 28, 2013, <http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/kodex-kanonickeho-prava/c/2-bozi-lud>.

Príloha č. 6: Jedenásť otázok

Otázky Kongregácie pre biskupov adresované Mons. Bezákovi 3. mája 2012.

1. Dvaja pomocní trnavskí emeritní biskupi sa presťahovali do Nitry. Je to ich osobné rozhodnutie? Je pravda, že im bol zakázaný vstup do kúrie a do katedrály v Trnave?
2. Je pravda, že Vaša Excelencia používa na verejnosti výraz „*pán pápež*“ a definuje ostatných slovenských biskupov ako „*starých a spiatočnických*“, zatiaľ čo sa Vy označujete ako „*moderný biskup a osvietený liberál*“?
3. Je pravda, že miestnosti kúrie, obnovené v roku 2008 so značnými nákladmi, boli transformované na elegantnú reštauráciu - telocvičňu a Vaša Excelencia sa presťahovala z arcibiskupského paláca do kanonického domu, kde bývajú osoby s pochybnou povest'ou?
4. Vaša Excelencia akoby sa ukazovala iba v civile (rifle a košeľa, úbor na gymnastiku), zosmiešňujúc reverendu ako „*odev čiernokňazníkov*“.
5. Je pravda, že nepovažujete každodenné slávenie sv. omše za nevyhnutné a nabádali ste farárov, aby zatvorili kostoly aspoň na jeden deň v týždni?
6. Javí sa, že ste sa obklopili spolupracovníkmi s pochybnou povest'ou, medzi ktorými sú kňazi s homosexuálnou náklonnosťou a inými, ktorí majú deti.
7. Ďalej ste navštevovali telocvične, sauny, kúpaliská, verejné sprchy s osobami pochybnej povesti.
8. Bolo by užitočné poznať Vaše stanovisko ohľadom celibátu, eutanázie, abortu, kňazstva žien a predmanželských vzťahov.
9. Vaša Excelencia pozná pani Huščavovú? Akú úlohu má táto pani na kúrii a aký je jej mesačný plat?
10. Aký bol dôvod pre zriadenie troch obchodných spoločností: NINETT, s.r.o., HUNT, s.r.o., HANALEX, s.r.o., a prečo sú spravované laikmi, ktorí pochádzajú mimo územia arcidiecézy?
11. Aké boli dôvody, pre ktoré mnohí zamestnanci - klerici na kúrii boli prepustení a prečo zmeny boli tak početné (počas dvoch rokov boli vymenení 4 kancelári, 2 ekonómovia, 2 generálni vikári)?

Zdroj: TA3. "Vatikán sa pýtal Bezáka aj na celibát a financovanie arcidiecezy." Accessed December 1, 2012. <http://www.ta3.com/clanok/1002579/vatikan-sa-pytal-bezaka-aj-na-celibat-a-financovanie-arcidiecezy.html>.

Príloha č. 7: Bezákove odpovede

Mons. Róbert Bezák
trnavský arcibiskup

Príloha:

Odpovede na otázky (body) položené najdôstojnejším prefektom Kongregácie pre biskupov

Odpoveď na otázku č. 1:

Pomocní emeritní biskupi Mons. Dominik Tóth a Mons. Štefan Vrablec, ktorí žili počas pôsobenia emeritného arcibiskupa Mons. Jána Sokola na arcibiskupskom úrade v Trnave, dovŕšia v tomto roku 88 rokov. Na arcibiskupskom úrade, kde emeritní biskupi 13 rokov bývali, som im už nevedel zabezpečiť zdravotnícku a osobnú starostlivosť príslušnú ich veku. Spoločne sa našlo riešenie, keď emeritný pomocný biskup Mons. Dominik Tóth, pretože dlhé roky pomáhal reholi Verbistov, dostal ponuku patričnej starostlivosti v dome tejto rehole a emeritný pomocný biskup Mons. Štefan Vrablec, pretože dve jeho rodné sestry boli členkami rehole Vincentínok, mohol byť kompletne zabezpečený v kláštore tejto rehole, s čím sám súhlasil. Ani jedna z týchto reholí nepôsobí na území Trnavskej arcidiecézy. Obaja emeritní pomocní biskupi, a vôbec všetci biskupi, môžu kedykoľvek vstupovať do priestorov arcibiskupského úradu, ako aj do katedrály v Trnave.

Odpoveď na otázku č. 2:

Vo všetkých svojich vystúpeniach používam termíny: pápež, pápež Benedikt XVI, Svätý Otec, Svätý Otec Benedikt XVI, Jeho Svätosť pápež Benedikt XVI.

Slovenskí biskupi sú buď moji rovesníci, s rozdielom len niekoľkých rokov, alebo majú vek, ktorý je o generáciu vyšší, porovnateľný s vekom môjho otca. Nie sú spiatočníci, vyrastali v dobe príslušnej veku môjho otca. Vzhľadom na to, že som samozrejme mladší ako môj otec, mám aj iné spoločenské a kultúrne skúsenosti. To je jednoduchý prirodzený rozdiel medzi mnou a niektorými biskupmi. Iste som tým o generáciu bližšie súčasnej mladej generácii. Na tom nie je nič a pre nikoho urážlivé. Som blízko mladým ľuďom a snažím sa porozumieť súčasnému svetu – to je celá moja modernosť a „osvietenosť“. Nikdy som o sebe nevyhlásil, že som „moderný biskup a osvietený liberál“. V úrade nie som ešte ani 3 roky, aby som sa vôbec nejako definoval.

Odpoveď na otázku č. 3:

Arcibiskupský úrad v Trnave slúži svojmu riadnemu účelu. O tom sa ktokoľvek a kedykoľvek môže osobne presvedčiť. Miestnosť jedálne sme upravili tak, aby bola vhodná tak pre arcibiskupa ako aj všetkých zamestnancov úradu, ktorí môžu spolu s arcibiskupom používať jedáleň aj pre vlastné stravovanie a nemusia už vychádzať z budovy do iných zariadení v meste. Keďže kuchyňa jedálne bola koncipovaná na výdaj veľkého počtu jedál, umožnili sme aj iným veriacim, aby využili príslušné jedáľenské priestory. Pre chod arcibiskupského úradu to nepredstavuje absolútne žiadne obmedzenie a ani prekážku. O žiadnej funkčnej a využívanej telocvični, ktorá by bola v priestoroch arcibiskupského úradu, nič neviem. O tom sa tiež ktokoľvek a kedykoľvek môže osobne presvedčiť.

Mons. Róbert Bezák *trnavský arcibiskup*

V súčasnosti bývam v Trnave na námestí sv. Mikuláša v bytových priestoroch, ktoré patria Arcibiskupstvu. Z jednej strany je spokojne ubytovaný už tri roky emeritný arcibiskup Mons. Ján Sokol a z druhej strany býva päť rehoľných sestier, ktoré pomáhajú na arcibiskupskom úrade. Nevieť, kto sú teda tie osoby s pochybnou povest'ou, ktoré sú v otázke spomínané.

Odpoveď na otázku č. 4:

Vo svojej biskupskej činnosti používam alebo patričný kňazský civil doplnený biskupským križom a prsteňom, prípadne vo významných chvíľach kompletnú biskupskú reverendu, ktorú som si nechal ušít v Ríme. Kňazi na arcibiskupský úrad prichádzajú oblečení v kňazskom civile, kto chce môže prísť aj v reverende. Reverendu ani kňazský civil nezosmiešňujem, naopak, dobre si uvedomujem potrebu patričného slušného vzhľadu kňaza v oblečení klerika. Po skončení práce v neskorých večerných hodinách sa doma prezliekam do domáceho oblečenia civilného vzhľadu.

Odpoveď na otázku č. 5:

Kódex cirkevného práva v kánone 904 upozorňuje všetkých kňazov, že čo sa týka slávenia eucharistickej obety, tak ho majú „frequenter celebrent; immo enixe commendatur celebratio cotidiana“. A súčasne v kánone 905 sa upozorňuje: „non licet sacerdotes plus semel in die celebrare.“ Je teda zrejme, že kňaz má mať svätú omšu dennodenne, nástoľčivo sa mu to odporúča, ale súčasne má mať v pracovnom týždni denne len jednu svätú omšu. Stretol som sa prípadmi, keď kňazi dennodenne binujú a v prípade, že majú aj pohrebnú svätú omšu sú schopní trinovať. Je neuveriteľné, že niektorí kňazi majú po sebe až trikrát obrady Veľkonočného Trojdnia na troch miestach. Nenabádam kňazov, aby každodenne neslúžili svätú omšu. Nabádam ich k tomu, aby si usporiadali sväté omše tak, aby nebinovali a nikdy v dňoch cez týždeň netrinovali.

Osobne by som bol veľmi rád, keby bol každý kostol v našej arcidiecéze otvorený a k dispozícii pre veriacich aj na osobné adorácie, nielen krátko pred svätou omšou. Táto realita mať otvorený kostol ale ostáva na možnostiach jednotlivých kňazov a tých, ktorí im pomáhajú.

Odpoveď na otázku č. 6:

Na tento bod nie je možné relevantne odpovedať, keďže nie je z otázky jasné, ktorí kňazi konkrétne sú myslení - či ide o ich prípadnú homosexuálnu náklonnosť, či o fakt, že majú deti. Mojm najbližším spolupracovníkom je aj môj pomocný biskup – generálny vikár Ján Orosch a spolu s ním ďalší deviat' kňazi. Nikde na arcibiskupskom úrade som nenašiel patričné dokumenty, ktoré by riešili „pochybnú povest“ kňazov. Iba pripomínam, že všetci moji najbližší spolupracovníci kňazi boli kňazmi Trnavskej arcidiecézy pri mojom nástupe do úradu trnavského arcibiskupa, pričom môj predchodca Mons. Ján Sokol ma neupozornil na možnú „pochybnú povest“ niektorého z nich. A keďže si vážim prezumpciu neviny, neadresné a nekonkrétne obvinenia ma nezaujímajú. Ak je relevantný dôkaz a niekto ho má, nech sa s ním prihlási a ja budem postupovať „lege artis“. Kde je obžalovaný, nech je aj žalobca.

Mons. Róbert Bezák *trnavský arcibiskup*

Odpoveď na otázku č. 7:

Otázke nerozumiem. Nechcem pripustiť ponížujúci tón v nej. Nevieť vôbec nič o osobách „pochybnej povesti“, s ktorými by som kdesi chodil. Nevieť, čo je to „verejná sprcha“, na kúpaliská nemám čas, sauny ma nezaujímajú a do telocvične chodím zásadne sám, pretože cvičenie potrebujem vzhľadom na veľké bolesti chrbtice, ktoré má trápia už viac rokov. Po skončení cvičenia odchádzam priamo domov. Naozaj nerozumiem položenej otázke a ani nechcem rozumieť podivnému obvineniu v nej uvedenému (počul som, že v Lido di Ostia je pláž, na ktorú môžu chodiť aj preláti z Vatikánu, a to bez toho, aby to vzbudzovalo u niekoho pohoršenie).

Odpoveď na otázku č. 8:

Keď som mal 33 rokov, bol som zvolený za provinciála rehole Redemptoristov a provinciálom som potom bol po opakovanom zvolení nepretržite 12 rokov. Medzitým som učil morálnu teológiu, a to najprv 7 rokov v seminári v Banskej Bystrici a potom 5 rokov na Teologickej fakulte Akadémie Aloisiana v Bratislave. Šesť rokov som bol aj predsedom Konferencie vyšších rehoľných predstavených mužských reholí.

Ak by som mal nejaké pochybené a pochybné názory, nemohlo by to za ten dlhý čas uniknúť pozornosti. Ale práve preto, že som ich nemal, mohol som vykonávať tie vážne úrady, ktoré mi boli zverené. A tie isté názory mám aj teraz.

Vážim si každého kňaza, ktorý statočne žije sľub celibátu, ktorý dal pri kňazskej vysviacke. Otázka ale musí stáť tak, či sa kňaz môže oženiť? Ak to urobí, stráca možnosť vykonávať svoju kňazskú moc. A to mi je jasné. To, že veriaci a osvedčený ženatý muž by sa mohol stať kňazom, je predsa faktom, ktorý platí v Katolíckej cirkvi v byzantskom obrade, faktom ktorý žijeme na Slovensku v našich grécko-katolíckych biskupstvách.

Vždy som učil študentov o neprípustnosti abortu – priamom ukončení vznikajúceho života. Upozorňoval som ich, že je to zatiaľ nevyhlásená morálna dogma – o povinnosti chrániť nevinný ľudský život hneď od počatia.

Povzbudzoval som ich, aby ako pastorační kňazi navštevovali nemocných a starých, aby povzbudzovali ľudí konať skutky telesného milosrdenstva – hlavne byť blízko pri zomierajúcich. Eutanázia ako priame ukončenie ľudského života je neprípustná, o to viac, že znamená sprevádzanie zomierajúcich na „poslednej ceste“. Sám som ako pastoračný kňaz vždy na začiatku každého mesiaca navštevoval s eucharistiou vážne chorých v mojich farnostiach.

Pastoračne som sa venoval dlhé roky rehoľným sestrám, bol som ich spovedníkom, mal som mnoho exercícií pre ženské rehoľné spoločenstvá, pričom som tak chcel prejavíť moju úctu k ich zasvätenému životu a duchovným sprevádzaním im pomáhať napríklad v náročnej službe postihnutým, starým, chorým. To je možná cesta zasvätenej ženy. Snaha o zavedenie sakramentálneho kňazstva ženy je pre mňa téma, ktorá je mimo katolíckej dogmatiky a teológie.

Mons. Róbert Bezák, trnavský arcibiskup

Predmanželské vzťahy sú v súčasnosti fenomén, s ktorým sa trápí každý kňaz. Pri prednáškach na vysokých školách som študentov vždy povzbudzoval, aby sa snažili zachovať kresťanské morálne princípy, aby si stále pripomínali hranice Božích noriem, aby boli zdržanliví, chránili si dôstojnosť svojej sexuality, zachovali vzájomnú úctu a pripravovali sa hlavne duchovným životom na jedinečnosť a krásu manželského spolužitia. A že aj partnerský život má svoj správny čas a potrebuje Božie požehnanie vo sviatosti manželstva.

Odpoveď na otázku č. 9:

Po nástupe do úradu trnavského arcibiskupa som sa ocitol aj v náročnej právnej a finančne – ekonomickej problematike, na ktorú som sa nikde sám nemohol osobne vhodne pripraviť. Aj podľa kánonov 212 a 228 Kódexu kánonického práva (ako aj dokumentov druhého vatikánskeho koncilu Lumen Gentium a Apostolicam Actuositatem a Pokynmi Kongregácie pre klerikov z 8. 12. 1997 na riešenie niektorých otázok spolupráce laických veriacich, zameranej na kňazskú službu) mám možnosť vyzvať k spolupráci veriaceho laika – odborníka podľa jeho vzdelania, odbornosti a vážnosti.

Uvedené som využil a v súlade s Kódexom kánonického práva som prijal do služby Trnavskej arcidiecézy viacerých laikov – odborníkov z rôznych oblastí, ktorí sa vyznačujú náležitou učenosťou, rozumnosťou a bezúhonnosťou.

Medzi nimi aj pani Ing. Annu Huščavovú, CSc., ktorú som poznal z rokov môjho kňazského pôsobenia v Bratislave. Vnímam ju ako príkladnú praktizujúcu katolíčku, ktorá aj so svojou rodinou pravidelne navštevovala náš rehoľný kostol a bola ochotná pomôcť napríklad i v ekonomických otázkach. Bola totiž expertkou na financie a ekonomiku, pracovala najskôr na Ekonomickej univerzite, kde získala vedeckú hodnosť, neskôr pôsobila v UniCredit banke, Všeobecnej úverovej banke a nakoniec sa stala generálnou riaditeľkou pre retail banky ING SR a prezidentkou ING životnej poisťovne.

Keď som nastúpil do úradu, poprosil som ju práve z dôvodu jej vynikajúcich schopností o pomoc a mienku v ekonomických a finančných veciach Trnavskej arcidiecézy. V predchádzajúcom pôsobisku mala primerane vysoký plat [redacted] a k tomu luxusné auto a šoféra. Je obdivuhodné a zaslúži si úctu Cirkvi, že napriek možnostiam, ktoré mala a stále má, prijala ponuku pracovať pre Cirkev s mnohonásobne menšou odmenou, bez auta a šoféra. Jej schopnosti už zachránili Trnavskej arcidiecéze množstvo peňazí z predchádzajúcich zlých zmlúv (preto sú tie neustávajúce útoky na jej osobu) a jej styky pomohli získať Trnavskej arcidiecéze mnoho peňazí od významných darcov.

Pani Anna Huščavová už dávno zarobila na svoju odmenu, ktorá nevyjadruje jej schopnosti, peniazmi, ktoré pre Trnavskú arcidiecézu získala. Ak jej meno došlo až tak ďaleko, že je známe aj Kongregácii pre biskupov, je to len neklamný znak, akí sú nervózni ľudia, ktorí prišli o svoje dotácie, benefícia a zmluvy a vedia, že v prípade, že nebude prítomná ako odborná poradkyňa trnavského arcibiskupa vo veciach ekonomických a finančných, všetko sa bude môcť vrátiť do starých koľají. Či nemá Cirkev stále problémy aj s transparentnosťou financií?

Mons. Róbert Bezák *trnavský arcibiskup*

Odpoveď na otázku č. 10:

100% vlastníkom spoločnosti NINETT, s.r.o. je Trnavská arcidiecéza. Spoločnosť NINETT, s.r.o. bola vytvorená preto, aby preverila ešte pred tým, ako Trnavská arcidiecéza vstúpi do nejakého obchodného vzťahu, všetky ekonomické, právne a finančné otázky takéhoto vzťahu (zistenie aktuálnych trhových podmienok, preverenie spoľahlivosti obchodného partnera, preverenie právnych rizík daného vzťahu a pod.). Spoločnosť NINETT, s.r.o. nevlastní cirkevný majetok a ani nerozhoduje o nakladaní s ním. Po jej odborných odporúčaníach je záležitosť predložená na rozhodnutie ekonomickej rady Trnavskej arcidiecézy a následne mne ako trnavskému arcibiskupovi zodpovednému za riadnu správu cirkevných majetkov.

Pri takomto nastavení nemusím priamo jednať so záujemcami o spoluprácu v oblasti cirkevných majetkov (prenájom, predaj nehnuteľností – pozemkov a poľovníckych revírov a pod.) a zároveň sa znižuje riziko nevýhodných obchodných vzťahov (do celého procesu „vidí“ viac ľudí a je transparentnejší). Mojou úlohou totiž nie je, aby som sa profiloval obchodník - expert na ceny a osobne rokoval o všetkých obchodných podmienkach. Nechcem v úrade trnavského arcibiskupa pôsobiť ako zástupca „finančnej inštitúcie“. V spolupráci s vhodnými odborníkmi je vykonávaný teraz právny, finančný a ekonomický dohľad nad majetkom Trnavskej arcidiecézy pri zachovaní právomoci ekonomickej rady a postupov podľa noriem kánonického práva.

Všetky účtovné operácie sú zachytené v riadne vedenom účtovníctve a účtovná závierka Trnavskej arcidiecézy je auditovaná nezávislým audítorom. K spolupráci boli vybraní a pozvaní laickí veriaci, pri ktorých bola dôležitá ich učenosť, rozumnosť a bezúhonnosť, tak ako hovorí Kódex kánonického práva, a nie ich príslušnosť k tej či onej diecéze, ktorá je irelevantná.

HUNT nie je spoločnosť s ručením obmedzeným, ale poľovnícka organizácia podľa predpisov o poľovníctve. Bola založená za účelom výkonu práva poľovníctva na tých cirkevných pozemkoch, na ktorých výkon práva poľovníctva nebol postúpený tretej osobe.

Trnavská arcidiecéza nezriadila žiadnu spoločnosť, ktorý by sa volala HANALEX, s.r.o.

Odpoveď na otázku č. 11:

Tým, že som prijal úrad trnavského arcibiskupa som zároveň dostal aj mandát viesť tento úrad podľa mojich najlepších možností a schopností, pri zachovaní všetkých k tomu určených predpisov. O to sa celý čas usilujem. Je dôležité, ako sa môžem rozhodovať v prípadoch, keď cítim potrebu niečo zmeniť alebo posunúť ďalej. Ak si k tomu musím pýtať dovoľenie, prípadne zoširoka vysvetľovať, prečo to robím tak či onak, musím si klásť otázku o vážnosti mandátu, ktorý mám a o zodpovednosti, ktorá potom už nie je moja.

Neboli prepustení štyria kancelári, ale len jeden, ktorý odišiel sám na vlastnú žiadosť (išlo o kňaza, ktorý pôsobil na arcibiskupskom úrade pri mojom nástupe do úradu, čiže ešte za pôsobenia môjho predchodcu Mons. Jána Sokola). Odišiel totiž aj z kňazskej služby so ženou, s ktorou teraz žije. Je jasné, že musel byť nahradený iným - súčasným kancelárom.

Mons. Róbert Bezák
trnavský arcibiskup

Neboli prepustení dvaja ekonómovia, ale len jeden. Ekonóm môjho predchodcu Mons. Jána Sokola abdikoval tri dni predtým, ako som prevzal úrad. Vzniknutú situáciu som riešil ekonómom, ktorý pochádzal z rehole Kapucínov, ale keďže už dlhší čas sa priamo ekonomickým záležitostiam nevenoval, po roku bol namiesto neho vo výberovom konaní vybraný súčasný ekonóm.

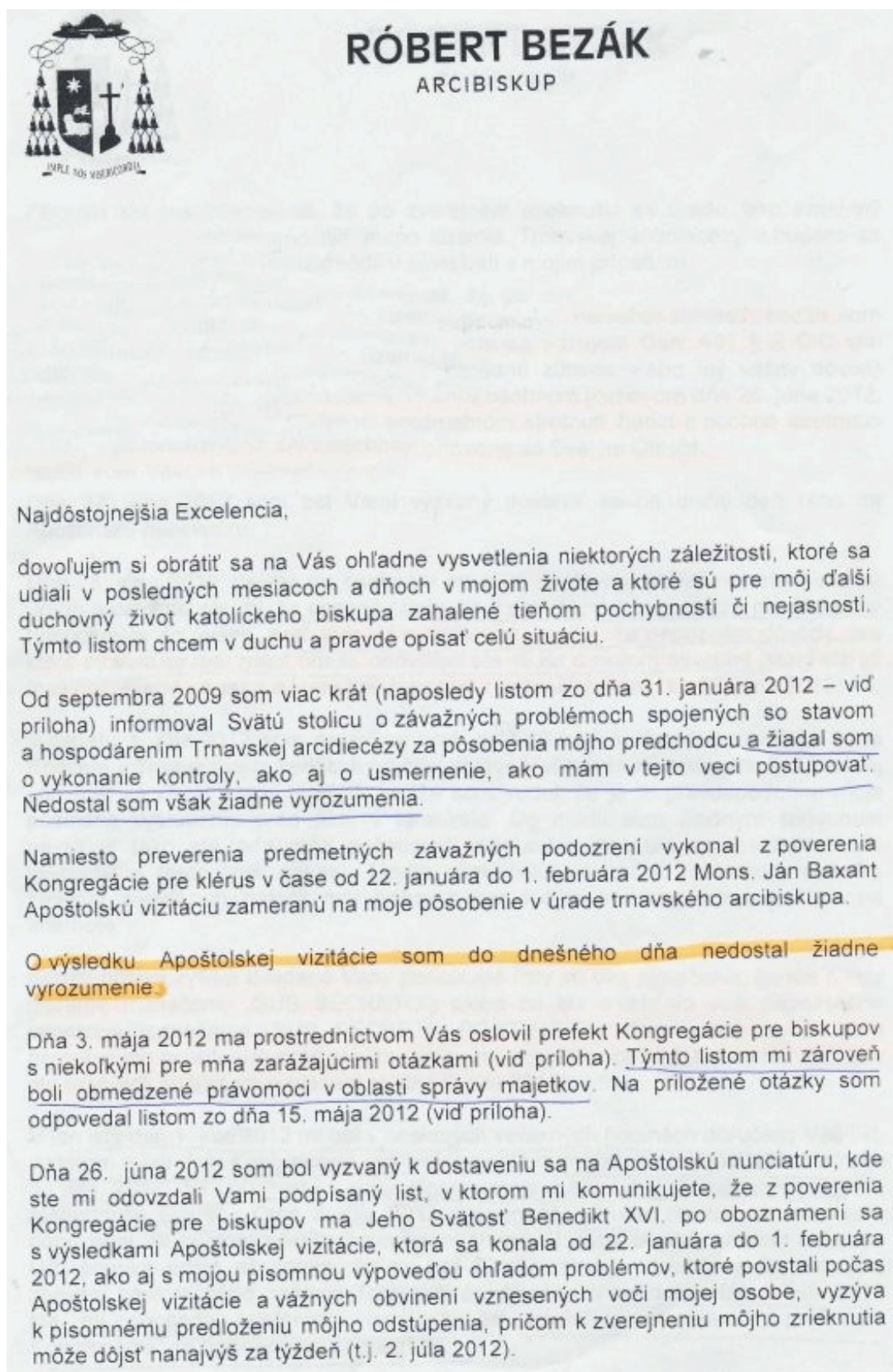
Čo sa týka generálneho vikára je mojou právomocou vymenovať takého generálneho vikára, ktorého potrebujem pre svoju činnosť a môžem nájsť v rámci diecéznych kňazov vhodnú osobnosť. O to sa usilujem. Možno zmeny budú ešte v budúcnosti podľa potreby a vhodnosti riadenia arcidiecézy. Môj prvý generálny vikár je teraz biskupským vikárom pre školstvo a katechézu.

Mons. Róbert Bezák, CSsR.
trnavský arcibiskup

Zdroj: TA3. "Vatikán sa pýtal Bezáka aj na celibát a financovanie arcidiecézy." Accessed December 1, 2012. <http://www.ta3.com/clanok/1002579/vatikan-sa-pytal-bezaka-aj-na-celibat-a-financovanie-arcidiecezy.html>.

Príloha č. 8: Bezákov list

RÓBERT BEZÁK

ARCIBISKUP

Zároveň ste ma informovali, že po zverejnení zrieknutia sa úradu, ako emeritný arcibiskup budem musieť sídliť mimo územia Trnavskej arcidiecézy a budem sa musieť zdržať používania masmédií v súvislosti s mojim prípadom.

So zrieknutím sa úradu trnavského arcibiskupa som nemohol súhlasiť, keďže som nepoznal konkrétny dôvod, pre ktorý by som sa v zmysle Can. 401 § 2 CIC stal menej schopným zastávať svoj úrad (narušené zdravie alebo iný vážny dôvod) a žiadny takýto dôvod ste mi neoznámili ani v osobnom rozhovore dňa 26. júna 2012. Z uvedeného dôvodu som Vás na predmetnom stretnutí žiadal o osobné stretnutie s prefektom Kongregácie pre biskupov, prípadne so Svätým Otcom.

Dňa 27. júna 2012 som bol Vami vyzvaný dostaviť sa na druhý deň ráno na Apoštolskú nunciatúru.

Dňa 28. júna 2012 ste ma na osobnom stretnutí opätovne vyzvali na zrieknutie sa úradu a oznámili ste mi, že osobné stretnutie s prefektom Kongregácie pre biskupov neprichádza do úvahy. Keď som Vám opätovne uviedol, že nepoznám dôvody, pre ktoré by som sa mal zriecť úradu, odovzdali ste mi list o mojom odvolaní (ktorý ste už mali pripravený pri sebe a ktorý bol datovaný z predošlého dňa, t.j. 27. júna 2012).

V nedeľu 1. júla 2012 som na svätej omši o 11,30 hod. v Katedrále svätého Jána Krstiteľa v Trnave mojim veriacim prečítal obidva Vaše vyššie uvedené listy. V dobrej vôli som sa chcel s nimi rozlúčiť, keďže som vedel, že je to pravdepodobne moje posledné vystúpenie pred nimi v katedrále. Do médií som žiadnym spôsobom nevstúpil (ako ste odo mňa požadovali a neurobil som tak do dnešného dňa rešpektujúc tento Váš príkaz). Média však celú vec začali rozširovať, nakoľko niektorý z veriacich natočil môj príhovor bez môjho vedomia a zverejnil ho na internete.

Keďže obidva vyššie uvedené Vami podpísané listy sú bez označenia, že ide o listy dôverné (označenie „SUB SECRETO“) alebo že ide o listy vo veci pápežského tajomstva (označenie „SUB SECRETO PONTIFICIO“), domnievam sa, že som nemohol ich prečítaním pred svojimi veriacimi porušiť pápežské tajomstvo (tak ako ste to uviedli vo Vašom vyhlásení zo dňa 9. júla 2012).

V ten istý deň 1. júla 2012 mi bol v neskorých večerných hodinách doručený Váš list, v ktorom mi prefekt Kongregácie pre biskupov dáva možnosť sa s ním stretnúť, a to 3. júla 2012 o 10,00 hod. v sídle Kongregácie s tým, že ak ponuku prijem, rozhodnutie Svätého Otca 2. júla 2012 zverejnené nebude. Na túto ponuku som odpovedal, že telefonickým rozhovorom si chcem objasniť dôvody stretnutia, keďže táto ponuka prišla až potom, čo mi bol z Vašej strany odovzdaný list o mojom zbavení pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy. V pondelok dňa 2. júla 2012 ste mi doobeda telefonicky oznámili, že telefonický rozhovor s prefektom Kongregácie pre biskupov bol zamietnutý.

RÓBERT BEZÁK

ARCIBISKUP

Dňa 2. júla 2012 o 12,00 hod. Tlačová kancelária KBS zverejnila tlačovú informáciu, že Konferencia biskupov Slovenska oznamuje, že „Svätý Otec na základe apoštolskej vizitácie, ktorá sa uskutočnila v dňoch 22. januára až 1. februára 2012, odvolal J. E. Mons. Róberta Bezáka, CSsR z pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy. Až do vymenovania nového pastiera pre Trnavskú arcidiecézu bude jej pastoračným riadením poverený pomocný biskup J. E. Mons. Ján Orosch ako apoštolský administrátor „sede vacante“.

Až neskôr tohto istého dňa pred 13,00 hod. Vatikánske informačné centrum zverejnilo nasledovnú jednoduchú správu: „Il Papa ha sollevato dalla cura pastorale dell'arcidiocesi di Trnava (Slovacchia) S.E. Mons. Róbert Bezák, C.SS.R.“.

Do dnešného dňa mi však nebol doručený žiadny dekrét alebo list podpísaný zo strany Svätého Otca, ktorým by ma zbavil pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.

Vo Vašom liste zo dňa 27. júna 2012 sa píše, že riadenie Trnavskej arcidiecézy prevezme J.E. Mons. Ján Orosch, trnavský pomocný biskup, ako Apoštolský administrátor „vakantnej stolice“. Dekrét o menovaní Mons. Jána Oroscha za Apoštolského administrátora Trnavskej arcidiecézy je však datovaný až dňa 2. júla 2012 a je podpísaný najdôstojnejším prefektom Kongregácie pre biskupov.

Rovnako mi nie je zrejmé, či na základe uvedeného ide naozaj v zmysle Can. 416 CIC skutočne o stav „vakantnej stolice“. Nezriekol som sa úradu, nebol som preložený a nebol mi úrad v zmysle Can. 196 § 1 CIC odňatý, čiže nebol som obvinený ani potrestaný a ani predtým zákonne kánonicky napomenutý, že pácham nejaký delikt.

Všetky vyššie uvedené okolnosti vo mne vzbudzujú pochybnosti, či v skutku bolo vôľou Svätého Otca tri roky po biskupskej vysviacke zbaviť ma pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.

Vo vyhlásení Apoštolskej nunciatúry na Slovensku v mene Svätej Stolice zo dňa 9. júla 2012 je uvedené: „Kongregácia pre biskupov následne oboznámila J. Ex. Mons. Róberta Bezáka s najdôležitejšími bodmi ohľadom jeho osoby a jeho pastoračnej aktivity a požiadala ho, aby ich zvážil a vyjadril k nim svoje stanovisko. Mons. Bezák odpovedal na túto požiadavku listom adresovaným Kongregácii pre biskupov.“.

RÓBERT BEZÁK

ARCIBISKUP

Vo vyhlásení Konferencie biskupov Slovenska zo dňa 10. júla 2012 sa zároveň uvádza, že „Svätá Stolica pri príležitosti Apoštolskej vizitácie v niektorej diecéze v záujme ochrániť osoby, zainteresované vo vyšetrovaní a kvôli rešpektovaniu pastiera diecézy, zvyčajne nezverejňuje obsah, ktorý bol dôvodom konečného rozhodnutia Svätého Otca. Princíp práva na dôvernosc získaných informácií treba stále dodržiavať. To však neznamená, že tieto dôvody nie sú známe zainteresovaným osobám.“

V zmysle uvedených vyhlásení vraj poznám dôvody môjho zbavenia pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.

Jediné, čo mi je známe, sú iba otázky (body) najdôstojnejšieho prefekta Kongregácie pre biskupov, ktoré ste mi predložili dňa 3. mája 2012 a na ktoré som odpovedal listom zo dňa 15. mája 2012.

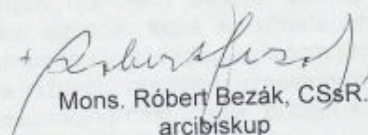
O výsledkoch Apoštolskej vizitácie, ani o finálnych výsledkoch preverovania, ktoré boli podľa vyhlásenia Apoštolskej nunciatúry následne predstreté Svätému Otcovi, som nebol ani písomne a ani osobne informovaný.

Ak teda mne predložených 11 otázok (bodov) a moje odpovede na ne sú skutočným dôvodom môjho zbavenia pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy, v záujme lásky k pravde a upokojenia situácie na Slovensku Vám preto týmto ako osoba zainteresovaná na vyšetrovaní, ktorá nemá záujem na svojej ochrane, dávam súhlas na zverejnenie predmetných otázok spolu s mojimi odpoveďami verejnosti v celom rozsahu.

Vždy som bol verný Svätému Otcovi a učeniu Cirkvi. Svätého Otca si vážim a plne ho podporujem vo všetkých jeho snaženiach v tejto pre Cirkev tak zložitej dobe.

Ak rozhodnutie o zbavení pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy je naozaj rozhodnutím a vôľou Svätého Otca, ktorého mám v hlbkej úcte, s rešpektom, pokorou, dôverou, láskou, poslušnosťou a synovskou oddanosťou toto rozhodnutie prijímam, ostávam s ním a s Kristom spojený v úprimnej modlitbe za dobro Cirkvi.

S úctou

Mons. Róbert Bezák, CSsR.
arcibiskup

TA3. "Bezák mohol prísť o úrad pre Sokolovo pochybné hospodárenie." Accessed December 1, 2012. <http://www.ta3.com/clanok/1002718/bezak-mohol-prist-o-urad-pre-sokolovo-pochybne-hospodarenie.html>.

Príloha č. 9: Pohľadnica

0,90 €

Emo e Rmo Sig. Card.

Tarcisio Bertone

Palazzo Apostolico Vaticano

Citta del Vaticano

0 0 1 2 0

*Non sequeris turbam ad faciendum malum;
nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiae,
ut a vero devies. Ex, 23, 2*

*Nespojíš sa na zlé vec s väčšinou
a pri spore nebudeš vypovedať podľa väčšiny,
aby si neprekrúcal pravdu. Ex 23, 2*

*Ne kövesd a többséget a gonoszságban,
és a perben ne csatlakozzál a többség vallomásához,
úgyhogy eltérsz az igazságtól. Kiv 23, 2*

Zdroj: Postcard to Tarcisio Bertone, 2012.